

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

ՅԻՍՈՒՍ ԹՐԻԱՏՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ ՄԱՏԹԷՈՍԻ
ՀԱՄԱՁԱՅՆ

ՅԻՍՈՒՍ ԸՐԻՍՏՈՍԻ ԱԶԳԱՏՈՂՄԸ

(Ղուկ. 3. 23-38)

1

Յիսուս Զրիստոսի՝ Դաւիթի որդիին, Աբրահամի որդիին ծնունդի գիրքը:

2 Աբրահամ ծնաւ Իսահակը. Իսահակ ծնաւ Յակոբը. Յակոբ ծնաւ Յուդան ու անոր եղբայրները. 3 Յուդա ծնաւ Փարէսն ու Զարան՝ Թամարէն. Փարէս ծնաւ Եսրոնը. Եսրոն ծնաւ Արամը. 4 Արամ ծնաւ Ամինադաբը. Ամինադաբ ծնաւ Նաասոնը. Նաասոն ծնաւ Սաղմոնը. 5 Սաղմոն ծնաւ Բոոսը՝ Ռախաբէն. Բոոս ծնաւ Ուրբէդը՝ Հռութէն. Ուրբէդ ծնաւ Յեսսէն. 6 Յեսսէ ծնաւ Դաւիթ թագաւորը. Դաւիթ թագաւորը ծնաւ Սողոմոնը՝ Ուրիայի կնոջմէն. 7 Սողոմոն ծնաւ Ռոբոլամը. 8 Ռոբոլամ ծնաւ Աբիան. Աբիա ծնաւ Ասան. Ասա ծնաւ Յովսափատը. Յովսափատ ծնաւ Յովրամը. Յովրամ ծնաւ Ոգիան. 9 Ոգիա ծնաւ Յովաթամը. Յովաթամ ծնաւ Աքազը, Աքազ ծնաւ Եզեկիան. 10 Եզեկիա ծնաւ Մանասէն. Մանասէ ծնաւ Ամոնը. 11 Ամոն ծնաւ Յովսիան. Յովսիա ծնաւ Յեքոնիան ու անոր եղբայրները՝ Բաբելոնի տարագրութեան ատենները. 12 Բաբելոնի տարագրութենէն ետք՝ Յեքոնիա ծնաւ Սաղաթիէլը. 13 Սաղաթիէլ ծնաւ Զօրաբաբէլը. Զօրաբաբէլ ծնաւ Աբիուդը. Աբիուդ ծնաւ Եղիակիմը. 14 Եղիակիմ ծնաւ Ազոպը. Ազոպը ծնաւ Սաղովկը. Սաղովկ ծնաւ Աքինը. Աքին ծնաւ Եղիուդը. 15 Եղիուդ ծնաւ Եղիազարը. Եղիազար ծնաւ Մատթանը. 16 Մատթան ծնաւ Յակոբը. Յակոբ ծնաւ Յովսէփը՝ ամուսինը Մարիամի, որմէ ծնաւ Յիսուս, որ ՚կոչուեցաւ Քրիստոս: 17 Ուրեմն բոլոր սերունդները Աբրահամէն մինչեւ Դաւիթ՝ տասնչորս սերունդ են, եւ Դաւիթէն մինչեւ Բաբելոնի տարագրութիւնը՝ տասնչորս սերունդ, ու Բաբելոնի տարագրութենէն մինչեւ Զրիստոս՝ տասնչորս սերունդ:

ՅԻՍՈՒՍ ԸՐԻՍՏՈՍԻ ԾՆՈՒՆԴԸ

(Ղուկ. 2. 1-7)

18 Յիսուս Զրիստոսի ծնունդը եղաւ սա՛ կերպով: Անոր մայրը՝ Մարիամ, Յովսէփի նշանուած, Սուրբ Հոգիէն յղացած գտնուեցաւ՝ դեռ իրարու քով չեկած: 19 Յովսէփ՝ անոր ամուսինը, արդար մարդ ըլլալով, ու չուզելով որ խայտառակէ զայն, կը ծրագրէր ծածկաբար արձակել զայն: 20 Մինչ ան ա՛յդպէս կը մտածէր, ահա՛ Տէրոջ հրեշտակը երեւցաւ անոր՝ երազի մէջ, եւ ըսաւ. «Յովսէփ, Դաւիթի՝ որդի, մի՛ վախճար քովդ առնել կինը՝ Մարիամը, որովհետեւ անոր մէջ յղացուածը Սուրբ Հոգիէն է: 21 Ան պիտի ծնանի որդի մը, եւ անոր անունը՝ Յիսուս պիտի կոչես, քանի որ ա՛ն պիտի փրկէ իր ժողովուրդը իրենց մեղքերէն»: 22 Այս ամէնը կատարուեցաւ, որպէսզի իրագործուի մարգարէին միջոցով ըսուած Տէրոջ խօսքը. 23 «Ահա՛ կոչար պիտի յղանայ ու որդի պիտի ծնանի, եւ անոր անունը էմմանուէլ պիտի կոչեն», որ կը թարգմանուի՝ Աստուած մեզի հետ: 24

^u Յուն.՝ ըսուեցաւ

^p Այսինքն՝ Օծեալ, եբբ.՝ Մեսիա, յուն.՝ Զրիստոս

^q Այսինքն՝ Փրկիչ

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

Յովսէփ քունէն արթննալով՝ ըրաւ ինչ որ Տէրոջ հրեշտակը հրամայեց իրեն, եւ քովը առաւ իր կինը: **25** Ու չգիտցաւ զայն՝ մինչեւ որ ան ծնաւ իր անդրանիկ որդին. եւ անոր անունը Յիսուս կոչեց:

ՄՈԳԵՐՈՒ ԱՅՅԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

2

Երբ Յիսուս ծնաւ Հրէաստանի Բեթլեհէմին մէջ՝ Հերովդէս թագաւորին օրերը, ահա՛ արեւելքէն մոգեր եկան Երուսաղէմ, **2** եւ ըսին. «Ո՞ւր է ա՛ն՝ որ ծնաւ իբր Հրեաներուն թագաւորը. որովհետեւ մենք տեսանք անոր աստղը՝ արեւելքի մէջ, ու եկանք երկրպագելու անոր»: **3** Երբ Հերովդէս թագաւորը լսեց՝ վրդովեցաւ, եւ իրեն հետ՝ ամբողջ Երուսաղէմը: **4** Ապա, հաւաքելով բոլոր քահանայապետներն ու ժողովուրդին դպիրները, հարցափորձեց զանոնք թէ ո՛ւր պիտի ծնէր «Քրիստոսը»: **5** Անոնք ալ ըսին իրեն. «Հրէաստանի Բեթլեհէմին մէջ: Որովհետեւ սա՛ գրուած է մարգարէին միջոցով. **6** “Դո՛ւն, Բեթլեհէ՛մ, Յուդայի՛ երկիր, Յուդայի կառավարիչներուն մէջ բնա՛ւ ամենափոքրը չես. որովհետեւ կառավարիչ մը պիտի ելլէ քեզմէ, որ պիտի հովուէ իմ ժողովուրդս՝ Իսրայէլը»: **7** Այն ատեն Հերովդէս ծածկաբար կանչեց մոգերը, ստուգեց անոնցմէ աստղին երեւցած ժամանակը, **8** եւ դրկեց զանոնք Բեթլեհէմ՝ ըսելով. «Գացէ՛ք, ճշգրտութեամբ տեղեկացէք մանուկին մասին, ու երբ գտնէք զայն՝ լո՛ւր բերէք ինծի, որպէսզի ե՛ս ալ երթամ՝ երկրպագեմ անոր»: **9** Երբ անոնք թագաւորէն լսեցին այս խօսքը, մեկնեցան. եւ ահա՛ այն աստղը՝ որ տեսեր էին արեւելքի մէջ, կ’երթար անոնց առջեւէն՝ մինչեւ որ եկաւ ու կեցաւ մանուկին եղած տեղին վրայ: **10** Երբ տեսան աստղը, չափազանց ուրախացան: **11** Եւ տուն մտնելով՝ տեսան մանուկը, իր մօր՝ Մարիամի հետ. իյնալով երկրպագեցին անոր, ու բանալով իրենց գանձերը՝ մատուցանեցին անոր ընծաներ. — ոսկի, կնդրուկ եւ զմուռս: **12** Ու երագի մէջ պատգամ ստանալով՝ որ չվերադառնան Հերովդէսի, ուրիշ ճամբայով մեկնեցան իրենց երկիրը:

ՓԱՒՈՒՍՏ ԴԷՊԻ ԵԳԻՊՏՈՍ

13 Երբ անոնք մեկնեցան, ահա՛ Տէրոջ հրեշտակը երագի մէջ երեւցաւ Յովսէփի եւ ըսաւ. «**Ոտքի՛** ելիր, ա՛ռ մանուկն ու անոր մայրը, եւ փախի՛ր Եգիպտոս. հո՛ն կեցիր՝ մինչեւ որ քեզի ըսեմ, քանի որ Հերովդէս պիտի փնտռէ մանուկը՝ կորսնցնելու համար զայն»: **14** Ան ալ **ոտքի** ելաւ, գիշերուան մէջ առաւ մանուկն ու անոր մայրը, մեկնեցաւ Եգիպտոս, եւ հոն էր մինչեւ Հերովդէսի վախճանիլը, **15** որպէսզի իրագործուի մարգարէին միջոցով ըսուած Տէրոջ խօսքը. «Եգիպտոսէ՛ն կանչեցի իմ որդիս»:

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ԶԱՐԴԸ

16 Այն ատեն Հերովդէս, տեսնելով թէ թխաբուեցաւ մոգերէն, սաստիկ զայրացաւ, ու

^u Այսինքն՝ Օծեալը, եբր.՝ Մեսիան

^p Յուն.՝ ծաղրուեցաւ

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

դրկեց՝ ջարդեց Բեթլեհէմի եւ անոր ամբողջ հողամասին մէջ եղող բոլոր մանուկները՝ երկու տարեկան ու **անկէ** վար, այն ժամանակին համեմատ՝ որ ստուգած էր մոգերէն: **17** Այն ատեն իրագործուեցաւ Երեմիա մարգարէին միջոցով ըսուած խօսքը. «Ռամայի մէջ լսուեցաւ ձայն մը, ողբ, լաց ու մեծ սուգ. **18** Ռաբէլ կու լար իր զաւակներուն վրայ ու չէր ուզեր մխիթարուիլ, որովհետեւ չկային»:

ՎԵՐԱԴԱՐՉ ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ՆԱԶԱՐԷԹ

19 Երբ Հերովդէս վախճանեցաւ, Տէրոջ հրեշտակը Եգիպտոսի մէջ երեւցաւ Յովսէփի՝ երագի մէջ, եւ ըսաւ. **20** «Ռոքի՛ ելիր, ա՛ռ մանուկն ու անոր մայրը, եւ գնա՛ Իսրայէլի երկիրը, որովհետեւ մեռան անոնք՝ որ կը փնտռէին մանուկին անձը»: **21** Ան ալ **ռոքի** ելաւ, առաւ մանուկն ու անոր մայրը, եւ եկաւ Իսրայէլի երկիրը: **22** Իսկ երբ լսեց թէ Արքեղայոս կը թագաւորէր Հրէաստանի վրայ, իր հօր՝ Հերովդէսի տեղ, վախցաւ հոն երթալու. եւ երագի մէջ պատգամ ստանալով՝ մեկնեցաւ Գալիլեայի կողմերը, **23** ու եկաւ բնակեցաւ Նազարէթ կոչուած քաղաքը, որպէսզի իրագործուի մարգարէներուն խօսքը. «Նազովրեցի պիտի կոչուի»:

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԿՐՏԻՉԻՆ ԶԱՐՈՋՈՒԹԻՒՆԸ

(Մարկ. 1. 1-8: Ղուկ. 3. 1-18: Յովհ. 1. 19-28)

3

Այդ օրերը Յովհաննէս Մկրտիչը եկաւ, Հրէաստանի անապատին մէջ քարոզելով **2** եւ ըսելով. «Ապաշխարեցէ՛ք, որովհետեւ երկինքի թագաւորութիւնը մօտեցած է»: **3** Ա՛յս է ա՛ն, որուն մասին Եսայի մարգարէն խօսեցաւ՝ ըսելով. «Անապատին մէջ գոչողին ձայնը. “Պատրաստեցէ՛ք Տէրոջ ճամբան, շտկեցէ՛ք անոր շաւիղները»»: **4** Յովհաննէսի հագուստը ուղտի մազէ էր, իր մէջքին շուրջ՝ կաշիէ գօտի ունէր, եւ իր կերակուրը՝ մարախ ու վայրի մեղր էր: **5** Այն ատեն Երուսաղէմէն, ամբողջ Հրէաստանէն եւ Յորդանանի ամբողջ շրջակայքէն կ’երթային իրեն, **6** կը մկրտուէին իրմէ՝ Յորդանանի մէջ, ու կը խոստովանէին իրենց մեղքերը:

7 Երբ տեսաւ Փարիսեցիներէն եւ Սադուկեցիներէն շատեր՝ որ եկած էին իր մկրտութեան, ըսաւ. «Իժերո՛ւ ծնունդներ, ո՞վ իմացուց ձեզի՝ խուսափիլ գալիք բարկութենէն: **8** Ուրեմն ապաշխարութեան արժանավայել պտո՛ղ բերէք. **9** ու մի՛ մտածէք ձեր մէջ ըսել. “Մենք Աբրահամը ունինք **իբր** հայր»։ որովհետեւ կը յայտարարեմ ձեզի թէ Աստուած կարող է այս քարերէն հանել Աբրահամի զաւակներ: **10** Կացինը արդէն իսկ դրուած է ծառերու արմատին քով. ուրեմն ամէն ծառ որ լաւ պտուղ չի բերեր, կը կտրուի ու կրակը կը նետուի: **11** Արդարեւ ես կը մկրտեմ ձեզ ջուրով՝ ապաշխարութեան համար, բայց ա՛ն որ կու գայ իմ տեսէս՝ ինձմէ հզօր է, ու ես արժանի չեմ անոր կօշիկները կրելու. անիկա՛ պիտի մկրտէ ձեզ Սուրբ Հոգիով ու կրակով: **12** Անոր հեծանոցը իր ձեռքն է. իր կալը պիտի մաքրէ եւ իր ցորենը պիտի ժողվէ ամբարը, իսկ յարդը պիտի այրէ անշէջ կրակով»:

ՅԻՍՈՒՍԻ ՄԿՐՏՈՒԹԻՒՆԸ
(Մարկ. 1. 9-11: Ղուկ. 3. 21-22)

13 Այն ատեն Յիսուս եկաւ Գալիլեայէն Յորդանան՝ Յովհաննէսի, որպէսզի մկրտուի անկէ: 14 Յովհաննէս կ'արգիլէր զայն ու կ'ըսէր. «Ե՛ս պէտք է որ մկրտուիմ քեզմէ, ու դո՞ւն կու գաս ինձի»: 15 Յիսուս պատասխանեց անոր «Թո՛յլ տուր հիմա, որովհետեւ ա՛յսպէս կը պատշաճի մեզի, որ գործադրենք արդարութիւնը **իր** ամբողջութեամբ»: Այն ատեն թոյլ տուաւ անոր: 16 Երբ Յիսուս մկրտուեցաւ, իսկոյն դուրս ելաւ ջուրէն, եւ ահա՛ երկինքը բացուեցաւ ու տեսաւ Աստուծոյ Հոգին, որ աղաւնիի պէս կ'իջնէր ու կու գար իր վրայ: 17 Եւ ահա՛ ձայն մը **եկաւ** երկինքէն՝ որ կ'ըսէր. «Ա՛յս է իմ սիրելի Որդիս՝ որուն հաճեցայ»:

ՅԻՍՈՒՍԻ ՓՈՐՉՈՒԹԻՒՆԸ
(Մարկ. 1. 12-13: Ղուկ. 4. 1-13)

4

Այն ատեն Յիսուս անապատը տարուեցաւ **Սուրբ** Հոգիէն՝ Չարախօսէն փորձուելու համար: 2 Զառասու՛ն ցերեկ ու քառասուն գիշեր ծոմ պահելէ ետք՝ անօթեցաւ:

3 Եւ Փորձիչը մօտենալով անոր՝ ըսաւ. «Եթէ դուն Աստուծոյ Որդին ես, ըսէ՛ որ այս քարերը հաց ըլլան»: 4 Ան ալ պատասխանեց. «Գրուած է. “Միայն հացով չէ որ մարդը պիտի ապրի, հապա ամէն խօսքով՝ որ կ'ելլէ Աստուծոյ բերանէն»:

5 Այն ատեն Չարախօսը առաւ **տարաւ** զայն սուրբ քաղաքը, կայնեցուց զայն տաճարին աշտարակին վրայ, 6 եւ ըսաւ անոր. «Եթէ դուն Աստուծոյ Որդին ես, վա՛ր նետէ քեզ **ասկէ**. որովհետեւ գրուած է. “Իր հրեշտակներուն պիտի հրահանգէ քեզի համար, որ **իրենց** ձեռքերուն վրայ կրեն քեզ, որպէսզի քարի՛ մը չգարնես ոտքդ»: 7 Յիսուս ըսաւ անոր. «Դարձեալ գրուած է. “Մի՛ փորձեր Տէրը՝ քու Աստուածդ»:

8 Չարախօսը դարձեալ առաւ **հանեց** զայն չափազանց բարձր լեռ մը, ցոյց տուաւ անոր աշխարհի բոլոր թագաւորութիւններն ու անոնց փառքը, 9 եւ ըսաւ անոր. «Ասոնք բոլորը պիտի տամ քեզի, եթէ իյնաս՝ երկրպագես ինձի»: 10 Այն ատեն Յիսուս ըսաւ անոր. «(Ետե՛ւս) գնա, Սատանա՛յ, որովհետեւ գրուած է. “Տէրո՛ջ՝ քու Աստուծոյդ երկրպագէ, ու միայն զի՛նք պաշտէ»: 11 Այն ատեն Չարախօսը թողուց զայն, եւ հրեշտակները մօտեցան ու սպասարկեցին անոր:

ՅԻՍՈՒՍ ԻՐ ԳՈՐԾԸ ԿԸ ՍԿՍԻ ԳԱԼԻԼԵԱՅԻ ՄԷՋ
(Մարկ. 1. 14-15: Ղուկ. 4. 14-15)

12 Երբ Յիսուս լսեց թէ Յովհաննէս մատնուեցաւ, մեկնեցաւ Գալիլեա: 13 Ու ձգելով Նազարէթը՝ եկաւ բնակեցաւ Կափառնայում, ծովեզերեայ **քաղաքը**, Զաբուղոնի ու Նեփթաղիմի հողամասերուն մէջ, 14 որպէսզի իրագործուի Եսայի մարգարէին միջոցով ըսուած խօսքը. 15 «Զաբուղոնի երկիրն ու Նեփթաղիմի երկիրը, ծովու ճամբայով

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

Յորդանանի միւս կողմը, հեթանոսներու Գալիլեան. **16** խաւարի մէջ «բնակող ժողովուրդը մեծ լոյս տեսաւ, եւ լոյս ծագեցաւ անոնց՝ որ կը բնակէին մահուան երկրին ու շուքին մէջ»։ **17** Այդ ատենէն **եսք** Յիսուս սկսաւ քարոզել եւ ըսել. «Ապաշխարեցէ՛ք, որովհետեւ երկինքի թագաւորութիւնը մօտեցած է»։

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԿԱՆՉԷ ՉՈՐՍ ՉԿՆՈՐՍՆԵՐ

(Մարկ. 1. 16-20: Ղուկ. 5. 1-11)

18 Երբ Յիսուս կը քալէր Գալիլեայի ծովուն եզերքը, տեսաւ երկու եղբայրներ՝ Պետրոս կոչուած Սիմոնը, եւ անոր եղբայրը՝ Անդրէասը, որոնք ուռկան կը նետէին ծովը, որովհետեւ ձկնորս էին։ **19** Ըսաւ անոնց. «Եկէ՛ք իմ ետեւէս, ու մարդո՛ց Բորսորդ ընեմ ձեզ»։ **20** Անոնք ալ իսկոյն թողուցին ուռկանները եւ հետեւեցան անոր։ **21** Անկէ յառաջ երթալով՝ տեսաւ ուրիշ երկու եղբայրներ, Զեբեդեան Յակոբոսն ու անոր եղբայրը՝ Յովհաննէսը, որոնք նաւուն մէջ կը կարկտնէին իրենց ուռկանները, իրենց հօր՝ Զեբեդէոսի հետ։ Կանչեց զանոնք. **22** անոնք ալ իսկոյն թողուցին նաւն ու իրենց հայրը, եւ հետեւեցան անոր։

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ՍՈՐՎԵՑՆԷ, ԿԸ ԶԱՐՈՋԷ, ԿԸ ԲՈՒԺԷ

(Ղուկ. 6. 17-19)

23 Յիսուս ամբողջ Գալիլեան շրջելով՝ կը սորվեցնէր անոնց ժողովարաններուն մէջ, կը քարոզէր արքայութեան անտարանը, եւ ժողովուրդին մէջ կը բուժէր ամէն **տեսակ** ախտ ու ամէն **տեսակ** վատառողջութիւն։ **24** Անոր համբաւը տարածուեցաւ ամբողջ Սուրիայի մէջ, եւ բերին անոր բոլոր հիւանդները՝ որ զանազան ախտերով ու տանջանքներով կը տուայտէին, նաեւ դիւահարներ, լուսնոտներ, եւ անդամալոյծներ, ու բուժեց զանոնք։ **25** Մեծ բազմութիւններ կը հետեւէին անոր՝ Գալիլեայէն, Դեկապոլիսէն, Երուսաղէմէն, Հրէաստանէն եւ Յորդանանի միւս կողմէն։

ԼԵՐԱՆ ԶԱՐՈՋԸ

5

Տեսնելով բազմութիւնները՝ լեռը ելաւ։ Երբ նստաւ, իր աշակերտները քովը գացին, **2** եւ իր բերանը բանալով՝ կը սորվեցնէր անոնց ու կ'ըսէր.

ՃՇՄԱՐԻՏ ԵՐԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

(Ղուկ. 6. 20-23)

3 «Երանի՛ հոգիով աղքատներուն, որովհետեւ երկինքի թագաւորութիւնը անո՛նցն է։ **4**

---

^ա **Յուկ.**՝ նստող

^բ **Յուկ.**՝ ձկնորս

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

Երանի՛ սգաւորներուն, որովհետեւ անո՛նք պիտի մխիթարուին: **5** Երանի՛ հեզերուն, որովհետեւ անո՛նք պիտի ժառանգեն երկիրը: **6** Երանի՛ անոնց՝ որ անօթութիւն ու ծարաւ ունին արդարութեան, որովհետեւ անո՛նք պիտի կշտանան: **7** Երանի՛ ողորմածներուն, որովհետեւ անո՛նք ողորմութիւն պիտի գտնեն: **8** Երանի՛ անոնց՝ որ սիրտով մաքուր են, որովհետեւ անո՛նք պիտի տեսնեն Աստուած: **9** Երանի՛ խաղաղարարներուն, որովհետեւ անո՛նք Աստուծոյ որդիներ պիտի կոչուին: **10** Երանի՛ անոնց՝ որ հալածուած են արդարութեան համար, որովհետեւ երկինքի թագաւորութիւնը անո՛նցն է: **11** Երանի՛ ձեզի, երբ կը նախատեն ձեզ ու կը հալածեն, եւ ստութեամբ ձեզի դէմ ամէն տեսակ չար խօսքեր կ'ըսեն՝ իմ պատճառովս: **12** Ուրախացէ՛ք եւ ցնծացէ՛ք, որովհետեւ ձեր վարձատրութիւնը շատ է երկինքը. քանի որ այս կերպով հալածեցին ձեզմէ առաջ եղած մարգարէները»:

ԱՂ ԵՒ ԼՈՅՍ

(Մարկ. 9. 49: Ղուկ. 14. 34-35)

13 «Դո՛ւք էք երկրի աղը. եթէ աղը կորսնցնէ իր համը, ինք ինչո՞վ պիտի աղուի: Անկէ ետք ո՛չ մէկ ազդեցութիւն կ'ունենայ, հապա դուրս կը նետուի եւ կը կոխկռտուի մարդոց ոտքին տակ: **14** Դո՛ւք էք աշխարհի լոյսը. քաղաք մը՝ որ լերան վրայ «կը գտնուի», չի կրնար պահուիլ: **15** Ու ճրագը չեն վառեր եւ դներ գրուանի տակ, հապա՝ աշտանակի՛ վրայ, որ լուսաւորէ բոլոր տան մէջ եղողները: **16** Ձեր լոյսը այնպէս թող փայլի մարդոց առջեւ, որ տեսնեն ձեր բարի գործերը եւ փառաբանեն ձեր Հայրը՝ որ երկինքն է»:

ՈՒՍՈՒՅՈՒՄ ՕՐԷՆՔԻ ՄԱՍԻՆ

17 «Մի՛ կարծէք թէ եկայ՝ արելու Օրէնքը կամ Քարգարէները: Եկայ ո՛չ թէ արելու, հապա՝ գործադրելու: **18** Որովհետեւ ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Մինչեւ որ երկինքն ու երկիրը անցնին, Օրէնքէն յովտ մը կամ նշանագիր մը պիտի չանցնի՝ մինչեւ որ բոլորն ալ կատարուին»: **19** Ուրեմն ո՛վ որ այս ամենափոքր պատուիրաններէն մէկը լուծէ եւ մարդոց այնպէս սորվեցնէ, անիկա ամենափոքր պիտի կոչուի երկինքի թագաւորութեան մէջ. բայց ո՛վ որ գործադրէ ու սորվեցնէ, անիկա մեծ պիտի կոչուի երկինքի թագաւորութեան մէջ: **20** Որովհետեւ կը յայտարարեմ ձեզի. «Եթէ ձեր արդարութիւնը չգերազանցէ դպիրներու եւ Փարիսեցիներու արդարութիւնը, բնա՛ւ պիտի չմտնէք երկինքի թագաւորութիւնը»:

ՈՒՍՈՒՅՈՒՄ ԲԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

21 «Լսեր էք թէ ըսուեցաւ նախնիքներուն. «Մի՛ սպաններ»: Ո՛վ որ սպաննէ, քարժանի

^u **Յուն.**՝ դրուած է

^p **Այսինքն՝** Մարգարէութիւնները

^q **Յուն.**՝ պարտաւոր

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

պիտի ըլլայ դատաստանի: **22** Բայց ես կը յայտարարեմ ձեզի. “Ո՛վ որ զուր տեղը բարկանայ իր եղբոր դէմ՝ արժանի պիտի ըլլայ դատաստանի: Ո՛վ որ “ապուշ” ըսէ իր եղբոր՝ արժանի պիտի ըլլայ Դատեանի **դատապարտութեան**: Ո՛վ որ “յիմար” ըսէ **իր եղբոր**՝ արժանի պիտի ըլլայ գեհեցնի կրակին: **23** Ուրեմն եթէ քու ընծադ գոհասեղանին վրայ բերես, ու հոն յիշես թէ եղբայրդ բա՛ն մը ունի քեզի դէմ, **24** հո՛ն ձգէ ընծադ՝ գոհասեղանին առջեւ. նա՛խ գնա՝ հաշտուէ՛ եղբորդ հետ, եւ ա՛յն ատեն եկուր՝ որ մատուցանես ընծադ: **25** Ծուտո՛վ համաձայնէ քու ոտխիդ հետ, մինչ ճամբան ես անոր հետ, որպէսզի հակառակորդդ չյանձնէ քեզ դատաւորին, ու դատաւորը՝ ոստիկանին, եւ բանտը չնետուիս: **26** Ծճմա՛րտապէս կը յայտարարեմ քեզի. “Բնա՛ւ դուրս պիտի չելլես անկէ, մինչեւ որ վճարես վերջին նաքարակիտը»:

ՌԻՍՈՒՅՈՒՄ ՇՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

27 «Լսեր էք թէ ըսուեցաւ՝. “Շնութիւն մի՛ ըներ»: **28** Բայց ես կը յայտարարեմ ձեզի. “Ո՛վ որ կը նայի կնոջ մը՝ անոր ցանկալու համար, արդէ՛ն անիկա իր սիրտին մէջ շնութիւն ըրած է անոր հետ»: **29** Ուստի եթէ աջ աչքդ կը գայթակղեցնէ քեզ, հանէ՛ գայն ու նետէ՛ քեզմէ. որովհետեւ **աւելի** օգտակար է քեզի՝ որ անդամներէդ մէկը կորսուի, բայց ամբողջ մարմինդ չնետուի գեհեցնը: **30** Եթէ աջ ձեռքդ կը գայթակղեցնէ քեզ, կտրէ՛ գայն ու նետէ՛ քեզմէ. որովհետեւ **աւելի** օգտակար է քեզի՝ որ անդամներէդ մէկը կորսուի, ու ամբողջ մարմինդ չնետուի գեհեցնը»:

ՌԻՍՈՒՅՈՒՄ ԱՄՈՒՍՆԱԼՈՒԾՈՒՄԻ ՄԱՍԻՆ (Մատթ. 19. 9: Մարկ. 10. 11-12: Ղուկ. 16. 18)

31 «**Նաեւ** ըսուեցաւ. “Ո՛վ որ արձակէ իր կինը, թող տայ անոր ամուսնալուծումի վկայագիր մը»: **32** Բայց ես կը յայտարարեմ ձեզի. “Ո՛վ որ կ’արձակէ իր կինը՝ առանց պռռնկութեան պատճառի, ի՛նք շնութիւն ընել կու տայ անոր, եւ ո՛վ որ կ’ամուսնանայ արձակուածին հետ՝ շնութիւն կ’ընէ»:

ՌԻՍՈՒՅՈՒՄ ԵՐԴՈՒՄԻ ՄԱՍԻՆ

33 «Լսեր էք դարձեալ թէ ըսուեցաւ նախնիքներուն. “Սուտ երդում մի՛ ըներ, հապա հատուցանէ՛ Տէրոջ **ըրած** երդումներդ»: **34** Բայց ես կը յայտարարեմ ձեզի. “Երբեք երդում մի՛ ընէք, ո՛չ երկինքի վրայ՝ որ Աստուծոյ գահն է, **35** ո՛չ երկրի վրայ՝ որ անոր ոտքերուն պատուանդանն է, ո՛չ Երուսաղէմի վրայ՝ որ Մեծ Թագաւորին քաղաքն է, **36** ո՛չ ալ գլուխիդ վրայ երդում ըրէ, որովհետեւ չես կրնար մէ՛կ մազ ճերմկցնել կամ սեւցնել: **37** Հապա ձեր խօսքը ըլլայ՝ այո՛ն՝ այո՛, **եւ** ո՛չը՝ ո՛չ. ասկէ աւելին յառաջ կու գայ Չարէն»:

⁷ **Այսինքն՝** Հրեաներու դատաստանական գերագոյն խորհուրդի

⁸ **Ոմանք կ’աւելցնեն՝** նախնիքներուն

ՈՒՍՈՒՅՈՒՄ ՎՐԷԺԻ ՄԱՍԻՆ

(Ղուկ. 6. 29-30)

38 «Լսեր էք թէ ըսուեցաւ. “Աչքի տեղ՝ աչք, եւ ականայի տեղ՝ ականայ»: 39 Բայց ես կը յայտարարեմ ձեզի. “Չարին մի՛ դիմադրեր. հապա ո՛վ որ ապտակէ աջ այտիդ, դարձո՛ւր անոր միւսն ալ: 40 Եթէ մէկը ուզէ դատ վարել քեզի հետ ու բաճկոնդ առնել, թո՛ղ տուր անոր հանդերձդ ալ: 41 Եւ ո՛վ որ ստիպէ քեզ մղոն մը երթալ, գնա՛ անոր հետ երկու մղոն: 42 Տո՛ւր քեզմէ ուզողին, ու երես մի՛ դարձներ անկէ՝ որ կ’ուզէ փոխ առնել քեզմէ»:

ԹՇՆԱՍԻՆԵՐԸ ՍԻՐԵԼ

(Ղուկ. 6. 27-28, 32-36)

43 «Լսեր էք թէ ըսուեցաւ. “Սիրէ՛ ընկերդ եւ ատէ՛ թշնամիդ»: 44 Բայց ես կը յայտարարեմ ձեզի. “Սիրեցէ՛ք ձեր թշնամիները, օրհնեցէ՛ք ձեզ անիծողները, բարի՛ք ըրէք անոնց՝ որ կ’ատեն ձեզ, եւ աղօթեցէ՛ք անոնց համար՝ որ կը պախարակեն ու կը հալածեն ձեզ, 45 որպէսզի ըլլաք ձեր երկնաւոր Հօր որդիները. որովհետեւ իր արեւը կը ծագեցնէ թէ՛ չարերուն եւ թէ՛ բարիներուն վրայ, եւ անձրեւ կը դրկէ թէ՛ արդարներուն եւ թէ՛ անարդարներուն վրայ: 46 Որովհետեւ եթէ դուք սիրէք ձեզ սիրողները, ի՞նչ վարձատրութիւն կ’ունենաք. մաքսաւորներն ալ նոյնը չե՞ն ըներ: 47 Ու եթէ բարեւէք միայն ձեր եղբայրները, ի՞նչ աւելի կ’ընէք ուրիշներէն. մաքսաւորներն ալ նոյնը չե՞ն ըներ: 48 Ուրեմն դուք կատարեալ եղէք, ինչպէս ձեր երկնաւոր Հայրը կատարեալ է»:

ՈՒՍՈՒՅՈՒՄ ՈՂՈՐՄՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

6

«Զգուշացէ՛ք որ ձեր ողորմութիւնը չընէք մարդոց առջեւ՝ տեսնուելու համար անոնցմէ. այլապէս՝ վարձատրութիւն չէք ունենար ձեր Հօրմէն, որ երկինքն է: 2 Ուրեմն երբ ողորմութիւն ընես, փող մի՛ հնչեցներ առջեւդ, ինչպէս կեղծաւորները կ’ընեն ժողովարաններուն ու փողոցներուն մէջ, որպէսզի փառաւորուին մարդոցմէ: Ծշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Անոնք ունեցած կ’ըլլան իրենց վարձատրութիւնը»: 3 Իսկ դո՛ւն՝ երբ ողորմութիւն ընես՝ ձախ ձեռքդ թող չգիտնայ աջ ձեռքիդ ի՛նչ տալը, 4 որպէսզի քու ողորմութիւնդ գաղտնի ըլլայ. եւ քու Հայրդ՝ որ կը տեսնէ գաղտնիքը, բացայայտօրէն պիտի հատուցանէ քեզի»:

ՈՒՍՈՒՅՈՒՄ ԱՂՕԹԵԻ ՄԱՍԻՆ

(Ղուկ. 11. 2-4)

5 «Երբ աղօթես՝ նման մի՛ ըլլար կեղծաւորներուն, որոնք կը սիրեն աղօթել՝ կայնելով ժողովարաններուն մէջ ու հրապարակներուն անկիւնները, որպէսզի երեւնան մարդոց: Ծշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Անոնք ունեցած կ’ըլլան իրենց վարձատրութիւնը»: 6 Իսկ դո՛ւն՝ երբ աղօթես՝ մտի՛ր ներքին սենեակդ, գոցէ՛ դուռդ, եւ

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

աղօթե՛ք Հօրդ՝ որ գաղտնի **տեղ կը գտնուի**. ու Հայրդ՝ որ կը տեսնէ գաղտնիքը, բացայայտօրէն պիտի հատուցանէ քեզի: **7** Երբ աղօթէք, շատախօս մի՛ ըլլաք հեթանոսներուն պէս, որովհետեւ կը կարծեն թէ պիտի «ընդունուին՝ իրենց շատ խօսելուն համար: **8** Ուրեմն մի՛ նմանիք անոնց, որովհետեւ ձեր Հայրը գիտէ ձեր պէտքերը՝ դեռ դուք չխնդրած իրմէ: **9** Ուստի դուք սա՛պէս աղօթեցէք.

«Հա՛յր մեր՝ որ երկինքն ես, քու անունդ սուրբ ըլլայ. **10** քու թագաւորութիւնդ գայ. քու կամքդ ըլլայ, ինչպէս երկինքը՝ նոյնպէս երկրի վրայ: **11** Մեր ամէնօրեայ հացը՝ մեզի տո՛ւր այսօր. **12** մեզի ներէ՛ մեր պարտքերը, ինչպէս մենք ալ կը ներենք մեր պարտապաններուն. **13** ու մեզ մի՛ տանիր փորձութեան, հապա մեզ ազատէ՛ Չարէն. որովհետեւ քո՛ւկդ եմ թագաւորութիւնը, զօրութիւնը եւ փառքը յաւիտեան. ամէն՛»:

14 Արդարեւ եթէ դուք ներէք մարդոց իրենց յանցանքները, ձեր երկնաւոր Հայրն ալ պիտի ներէ ձեզի. **15** իսկ եթէ դուք չներէք մարդոց իրենց յանցանքները, ձեր Հայրն ալ ձեզի պիտի չներէ ձեր յանցանքները»:

ՈՒՍՈՒՅՈՒՄ ԾՈՍԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

16 «Երբ ծոմ պահէք, տրտումներս մի՛ ըլլաք՝ կեղծաւորներուն պէս. որովհետեւ իրենց երեսները կը խաթարեն, որպէսզի երեւնան մարդոց՝ թէ ծոմ կը պահեն: Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Անոնք ունեցած կ'ըլլան իրենց վարձատրութիւնը»: **17** Բայց դո՛ւն՝ երբ ծոմ պահես՝ օժէ՛ գլուխդ ու լուա՛ երեսդ, **18** որպէսզի չերեւնաս մարդոց՝ ծոմ պահողի պէս, հապա քու Հօրդ՝ որ գաղտնի **տեղ կը գտնուի**: Եւ քու Հայրդ՝ որ կը տեսնէ գաղտնիքը, պիտի հատուցանէ՞ քեզի»:

ԵՐԿՆԱՅԻՆ ԳԱՆՁԵՐ

(Ղուկ. 12. 33-34)

19 «Երկրի վրայ գանձեր մի՛ դիզէք ձեզի, ուր ցեցը եւ ժանգը կ'ապականեն, ուր գողերը **պատ** կը ծակեն ու կը գողնան: **20** Հապա երկինքը գանձեր դիզեցէք ձեզի, ուր ո՛չ ցեցը եւ ո՛չ ժանգը կ'ապականեն, ու ո՛չ գողերը **պատ** կը ծակեն եւ կը գողնան: **21** Որովհետեւ ձեր գանձը ո՛ւր որ է, ձեր սիրտն ալ հո՛ն պիտի ըլլայ»:

ՄԱՐՄԻՆԻՆ ՃՐԱԳԸ

(Ղուկ. 11. 34-36)

22 «Մարմինից ճրագը աչքն է. ուրեմն եթէ աչքդ պարզ է, ամբողջ մարմինդ լուսաւոր կ'ըլլայ: **23** Բայց եթէ աչքդ չար է, ամբողջ մարմինդ խաւարամած կ'ըլլայ. ուրեմն եթէ քու մէջդ եղած լոյսը խաւար է, ա՛յ՛ ո՛րքան է այդ խաւարը»:

---

^u **Յուն.**՝ լսուիմ

^p **Ոմանք՝** քեզի բացայայտօրէն

ԱՍՏՈՒԱԾ ԵՒ ՍՏԱՅՈՒԱԾՔ

(Ղուկ. 16. 13: 12. 22-31)

24 «Ո՛չ մէկը կրնայ ծառայել երկու տիրոջ. որովհետեւ կամ պիտի ատէ մէկը եւ սիրէ միւսը, կամ՝ պիտի յարի մէկուն» ու արհամարհէ միւսը: Չէք կրնար ծառայել Աստուծոյ եւ մամոնային: 25 Ուստի կը յայտարարեմ ձեզի. «Մի՛ մտահոգուիք ձեր անձին մասին՝ թէ ի՞նչ պիտի ուտէք կամ ի՞նչ պիտի խմէք, ո՛չ ալ ձեր մարմիններուն մասին՝ թէ ի՞նչ պիտի հագնիք. միթէ անձը ակելի չէ՞ կերակուրէն, ու մարմինը՝ հագուստէն: 26 Նայեցէ՛ք երկինքի թռչուններուն, որոնք ո՛չ կը սերմանեն եւ ո՛չ կը հնձեն, ո՛չ ալ կը ժողվեն ամբարի մէջ. բայց ձեր երկնաւոր Հայրը կը կերակրէ զանոնք: Դուք ակելի չէ՞ք արժեր անոնցմէ: 27 Հիմա ձեզմէ ո՞վ կրնայ մտահոգուելով՝ կանգո՛ւն մը ակելցնել իր հասակին վրայ: 28 Եւ ինչո՞ւ կը մտահոգուիք հագուստի մասին. նկատեցէ՛ք դաշտի շուշանները, թէ ի՞նչպէս կ'աճին. ո՛չ կ'աշխատին ու ո՛չ կը մանեն: 29 Բայց կը յայտարարեմ ձեզի թէ Սողոմոն ալ՝ իր ամբողջ փառաւորութեան մէջ՝ չհագուեցաւ անոնցմէ մէկուն պէս: 30 Ուստի եթէ դաշտի խոտը, որ այսօր կայ եւ վաղը փուռը կը նետուի, Աստուած ա՛յնպէս կը հագուեցնէ, հապա ո՛րչափ ակելի ձե՛զ, թերահաւատներ: 31 Ուրեմն մի՛ մտահոգուիք՝ ըսելով. "Ի՞նչ պիտի ուտենք", կամ՝ "Ի՞նչ պիտի խմենք", կամ՝ "Ի՞նչ պիտի հագնինք" 32 (քանի որ հեթանոսները կը փնտռեն այդ բոլոր բաները). որովհետեւ ձեր երկնաւոր Հայրը գիտէ թէ այդ բոլոր բաները պէտք են ձեզի: 33 Բայց նախ խնդրեցէ՛ք Աստուծոյ թագաւորութիւնն ու անոր արդարութիւնը, եւ այդ բոլոր բաներն ալ պիտի տրուին ձեզի: 34 Ուստի մի՛ մտահոգուիք վաղուան համար, որովհետեւ վաղուան օրը պիտի հոգայ իրեն համար. բաւական է օրուան իր անձկութիւնը»:

ՈՒՐԻՇՆԵՐԸ ԴԱՏԵԼ

(Ղուկ. 6. 37-38, 41-42)

7

«Մի՛ դատէք, որպէսզի չդատուիք: 2 Որովհետեւ ի՞նչ դատաստանով որ դատէք՝ անո՛վ պիտի դատուիք, եւ ի՞նչ չափով որ չափէք՝ անո՛վ պիտի չափուի ձեզի: 3 Եւ ինչո՞ւ կը տեսնես եղբօրդ աչքին մէջի շիւղը, ու չես նշմարեր քո՛ւ աչքիդ մէջի գերանը: 4 Կամ ի՞նչպէս կրնաս ըսել եղբօրդ. "Թո՛յլ տուր որ հանեմ աչքէդ շիւղը", երբ անա՛ գերան կայ քո՛ւ աչքիդ մէջ: 5 Կեղծաւոր, նախ հանէ՛ քո՛ւ աչքէդ գերանը, եւ ա՛յն ատեն յստակ պիտի տեսնես՝ հանելու համար շիւղը եղբօրդ աչքէն:

6 Սուրբ բանը մի՛ տաք շուններուն, ու ձեր մարգարիտները մի՛ նետէք խոզերուն առջեւ, որպէսզի չկոխկռտեն զանոնք իրենց ոտքերուն տակ, եւ դառնալով չբզքտեն ձեզ»:

ԽՆԴՐԵԼ, ՓՆՏՈՒԵԼ, ԶԱՐՆԵԼ

⁴ Կամ՝ պիտի մեծարէ մէկը

⁷ Յուն.՝ չարամտութիւնը

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

(Ղուկ. 11. 9-13)

7 «Խնդրեցէ՛ք՝ ու պիտի տրուի ձեզի. փնտռեցէ՛ք՝ ու պիտի գտնէք. **դուռը** բախեցէ՛ք՝ ու պիտի բացուի ձեզի: **8** Որովհետեւ ո՛վ որ խնդրէ՛ կը ստանայ, ո՛վ որ փնտռէ՛ կը գտնէ, եւ ո՛վ որ **դուռը** բախէ՛ պիտի բացուի անոր: **9** Ձեզմէ ո՞վ է այն մարդը, որմէ եթէ իր որդին հաց ուզէ՛ քար կու տայ անոր. **10** կամ եթէ ձուկ ուզէ՛ միթէ օ՞ճ կու տայ անոր: **11** Ուրեմն եթէ դո՛ւք՝ որ չար էք, գիտէք բարի նուէրներ տալ ձեր զաւակներուն, ո՛րչափ աւելի ձեր Հայրը՝ որ երկինքն է, բարի՛ բաներ պիտի տայ անոնց՝ որ կը խնդրեն իրմէ:

12 Ուրեմն ամէն ինչ որ կ'ուզէք՝ որ մարդիկ ընեն ձեզի, դո՛ւք ալ այնպէս ըրէք անոնց, որովհետեւ ասկա՛ է Օրէնքն ու Մարգարէները»:

ՆԵՂ ԴՈՒՌԸ

(Ղուկ. 13. 24)

13 «Նե՛ղ դռնէն ներս մտէք. որովհետեւ լայն է այն դուռը, եւ ընդարձակ՝ այն ճամբան, որ դէպի կորուստ կը տանի, ու շատ են անոնք՝ որ կը մտնեն անկէ. **14** որովհետեւ նեղ է այն դուռը, եւ անձուկ՝ այն ճամբան, որ դէպի կեանք կը տանի, ու քիչ են անոնք՝ որ կը գտնեն զայն»:

ԾԱՌԸ ԵՒ ԻՐ ՊՏՈՒՂԸ

(Ղուկ. 6. 43, 44)

15 «Զգուշաց՛էք սուտ մարգարէներէն, որոնք կու գան ձեզի ոչխարի հանդերձներով, բայց ներսէն՝ յափշտակող գայլեր են: **16** Իրենց պտուղէ՛ն պիտի ճանչնաք զանոնք: Միթէ փուշերէն կը քաղե՞ն խաղող, կամ տատասկէն՝ թուզ: **17** Այսպէս ամէն բարի ծառ՝ լաւ պտուղ կը բերէ, եւ վատ ծառ՝ չար պտուղ կը բերէ: **18** Բարի ծառը չի կրնար չար պտուղ բերել, ո՛չ ալ վատ ծառը՝ լաւ պտուղ բերել: **19** Ամէն ծառ որ լաւ պտուղ չի բերեր, կը կտրուի ու կը նետուի կրակը: **20** Ուրեմն՝ իրենց պտուղէ՛ն պիտի ճանչնաք զանոնք»:

ՉԵՋ ԵՐԲԵՔ ՉԵՄ ՃԱՆՉՆԱՐ

(Ղուկ. 13. 25-27)

21 «Ո՛չ թէ ո՛վ որ ինծի՛ «Տէ՛ր, Տէ՛ր՝ կ'ըսէ, պիտի մտնէ երկինքի թագաւորութիւնը, հապա ան՝ որ կը գործադրէ իմ երկնաւոր Հօրս կամքը: **22** Ծատեր այն օրը պիտի ըսեն ինծի. «Տէ՛ր, Տէ՛ր, միթէ չմարգարէացա՞նք քու անունովդ, դեւեր չհանեցի՞նք քու անունովդ, եւ շատ հրաշքներ չգործեցի՞նք քու անունովդ»: **23** Այն ատեն պիտի յայտարարեմ անոնց. «Ես բնա՛ւ չէի ճանչնար ձեզ. հեռացէ՛ք քովէս դո՛ւք՝ որ անօրէնութիւն կը գործէիք»:

---

^u Այսինքն՝ Մարգարէութիւնները

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

ԵՐԿՈՒ ՏՈՒՆ ՇԻՆՈՂՆԵՐԸ

(Ղուկ. 6. 47-49)

24 «Ուրեմն ո՛վ որ կը լսէ այս խօսքերս եւ կը գործադրէ զանոնք, պիտի նմանցնեմ զայն ուշիմ մարդու մը՝ որ իր տունը կառուցանեց վէմի վրայ: **25** Տեղատարափ անձրեւ իջաւ, հեղեղները եկան, հովերը փչեցին ու զարկին այդ տան՝ բայց չփլաւ, որովհետեւ հիմնուած էր վէմի վրայ: **26** Իսկ ո՛վ որ կը լսէ այս խօսքերս ու չի գործադրեր, կը նմանի յիմար մարդու մը՝ որ իր տունը կառուցանեց ակազի վրայ: **27** Տեղատարափ անձրեւ իջաւ, հեղեղները եկան, հովերը փչեցին եւ զարկին այդ տան, ու փլաւ. եւ անոր անկումը մեծ եղաւ»:

ՅԻՍՈՒՍԻ ՆԵՂԻՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

28 Երբ Յիսուս լմնցուց այս խօսքերը, բազմութիւնը ապշած մնաց անոր ուսուցումին վրայ. **29** որովհետեւ իշխանութիւն ունեցողի մը պէս կը սորվեցնէր անոնց, ո՛չ թէ դպիրներուն պէս:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԲՈՒԺԷ ԲՈՐՈՏ ՄԸ

(Մարկ. 1. 40-45: Ղուկ. 5. 12-16)

8

Երբ այդ լեռնէն վար իջաւ, մեծ բազմութիւններ հետեւեցան անոր: **2** Եւ ահա՛ բորոտ մը եկաւ ու երկրպագեց անոր՝ ըսելով. «Տէ՛ր, եթէ ուզես՝ կրնա՛ս մաքրել զիս»: **3** Յիսուս՝ երկարելով իր ձեռքը՝ դպաւ անոր եւ ըսաւ. «Կ՛ուզե՛մ, մաքրուէ՛»: **4** Իսկոյն անոր բորոտութիւնը մաքրուեցաւ: **4** Յիսուս ըսաւ անոր. «Զգուշացի՛ր, ո՛չ մէկուն ըսէ. հապա գնա՛, ցո՛յց տուր քեզ քահանային, ու մատուցանէ՛ Մովսէսի պատուիրած ընծան՝ վկայութիւն ըլլալու համար անոնց»:

ՀԱՐԻՒՐԱՊԵՏԻՆ ԾԱՌԱՅԻՆ ԲՈՒԺՈՒՄԸ

(Ղուկ. 7. 1-10)

5 ^աԵրբ մտաւ Կափառնայում, հարիրապետ մը քովը եկաւ, կ'աղաչէր անոր **6** ու կ'ըսէր. «Տէ՛ր, ծառաս՝ տունը անդամալոյծ պառկած՝ չարաչար կը տանջուի»: **7** Յիսուս ըսաւ անոր. «Ես կու գամ եւ կը բուժեմ զինք»: **8** Հարիրապետը պատասխանեց. «Տէ՛ր, ես արժանի չեմ՝ որ դուն մտնես իմ յարկիս տակ. միայն ըսէ՛ խօսք մը, ու ծառաս պիտի բժշկուի»: **9** Որովհետեւ ե՛ս ալ իշխանութեան տակ մարդ եմ, եւ զինուորներ ունիմ իմ հրամանիս տակ: Ասոր կ'ըսեմ. “Գնա՛, ու կ'երթայ. եւ միւսին. “Եկո՛ւր՛, ու կու գայ. եւ ծառայիս. “Ըրէ՛ այս բանը՛, ու կ'ընէ»: **10** Երբ Յիսուս լսեց՝ զարմացաւ, եւ ըսաւ իր հետեւորդներուն. «Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի, Իսրայէլի մէջ անգամ ես չգտայ այսչափ մեծ հաւատք: **11** Ձեզի կը յայտարարեմ թէ արեւելքէն եւ արեւմուտքէն շատե՛ր

^ա Ոմանք՝ Երբ Յիսուս

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

պիտի գան ու պիտի բազմին երկինքի թագաւորութեան մէջ՝ Աբրահամի, Իսահակի եւ Յակոբի հետ, **12** իսկ թագաւորութեան որդիները պիտի հանուին դուրսի խաւարը. հոն պիտի ըլլայ լաց ու ակռաներու կրճտում»։ **13** Յիսուս ըսաւ հարիւրապետին. «Գնա՛, եւ ինչպէս դուն հաւատացիր՝ **այնպէս** թող ըլլայ քեզի»։ Նո՛յն ժամուն անոր ծառան բժշկուեցաւ։

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԲՈՒԺԷ ՈՒՐԻՇՆԵՐ

(Մարկ. 1. 29-34: Ղուկ. 4. 38-40)

14 Երբ Յիսուս եկաւ Պետրոսի տունը, տեսաւ թէ անոր զոքանջը պառկած էր՝ տենդով **հիւանդացած**։ **15** Բռնեց անոր ձեռքէն, ու տենդը թողուց զայն։ Ան ալ **ոտքի** ելաւ եւ կը սպասարկէր Բանոնց։ **16** Երբ իրիկուն եղաւ, շատ դիւահարներ բերին անոր. խօսքով դուրս հանեց **չար** ոգիները, ու բուժեց բոլոր ախտաւորները, **17** որպէսզի իրագործուի Եսայի մարգարէին միջոցով ըսուած խօսքը. «Ան Գստանձնեց մեր հիւանդութիւնները եւ կրեց **մեր** ախտերը»։

ՅԻՍՈՒՍԻ ԻՆՔՆԱԿՈՉ ՀԵՏԵՒՈՐԴՆԵՐԸ

(Ղուկ. 9. 57-62)

18 Յիսուս՝ տեսնելով իր շուրջը մեծ բազմութիւններ՝ հրամայեց որ երթան միւս եզերքը։ **19** Դպիր մը մօտենալով՝ ըսաւ անոր. «Վարդապետ, պիտի հետեւիմ քեզի՝ ո՛ւր որ երթաս»։ **20** Յիսուս ըսաւ անոր. «Աղուէսները որջեր ունին, ու երկինքի թռչունները՝ բոյներ, բայց մարդու Որդին **տե՛ղ մը** չունի, ուր հանգչեցնէ իր գլուխը»։ **21** Ուրիշ մը, **որ** անոր աշակերտներէն էր, ըսաւ անոր. «Տէ՛ր, արտօնէ՛ ինձի, որ նախ երթամ՝ թաղեմ հայրս»։ **22** Յիսուս ըսաւ անոր. «Հետեւէ՛ ինձի, եւ թո՛ղ մեռելներուն՝ թաղել իրենց մեռելները»։

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԽԱՂԱՂԵՅՆԷ ՓՈԹՈՐԻԿԸ

(Մարկ. 4. 35-41: Ղուկ. 8. 22-25)

23 Երբ նաւ մտաւ, իր աշակերտները հետեւեցան իրեն։ **24** Եւ ահա՛ մեծ ալեկոծութիւն մը եղաւ ծովուն մէջ, այնքան՝ որ նաւը կը ծածկուէր ալիքներէն. իսկ ինք կը քնանար։ **25** Աշակերտները գացին իր մօտ, արթնցուցին զինք եւ ըսին. «Տէ՛ր, փրկէ՛ մեզ, **ահա՛** կը կորսուինք»։ **26** Ինք ալ ըսաւ անոնց. «Թերահաւատներ, ինչո՞ւ **այդպէս** երկջոտ էք»։ Այն ատեն **ոտքի** ելաւ, սաստեց հովերն ու ծովը, եւ մեծ խաղաղութիւն եղաւ։ **27** Մարդիկ զարմացան, ու կ'ըսէին **իրարու**. «Ինչպիսի՛ մարդ է ասիկա, որ նոյնիսկ հովերը եւ ծովը կը հնազանդին իրեն»։

---

^բ Ոմանք՝ անոր

^գ Յուն.՝ վրան առաւ

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԲՈՒԺԷ ԵՐԿՈՒ ԴԻՒԱՀԱՐՆԵՐ

(Մարկ. 5. 1-20 Ղուկ. 8. 26-39)

28 Երբ անցաւ միւս եզերքը՝ Գերգեսացիներուն երկիրը, երկու դիւահարներ հանդիպեցան իրեն՝ գերեզմաններէն ելած, չափազանց դաժան, այնպէս որ ո՛չ մէկը կարող էր անցնիլ այդ ճամբայէն: 29 Եւ ահա՛ աղաղակեցին. «Դուն ի՞նչ գործ ունիս մեզի հետ, Յիսուս, Աստուծո՛յ Որդի. ատենէն առաջ մեզ տանջելո՞ւ համար եկար հոս»: 30 Անոնցմէ հեռու՝ խոզերու մեծ երամակ մը կար, որ կ'արածէր: 31 Դեւերը կ'աղաչէին իրեն ու կ'ըսէին. «Եթէ հանես մեզ, արտօնէ՛ մեզի՝ որ երթանք մտնենք խոզերու երամակին մէջ»: 32 Ըսաւ անոնց. «Գացէ՛ք»: Երբ անոնք դուրս ելան, գացին խոզերու երամակին մէջ, եւ ահա՛ ամբողջ երամակը գահավէժ տեղէն ծովը վազեց ու ջուրերուն մէջ մեռաւ: 33 Խոզարածներն ալ փախան, եւ քաղաքը երթալով՝ պատմեցին ամէն ինչ, նաեւ դիւահարներուն պատահած բաները: 34 Ուստի ամբողջ քաղաքը դուրս ելաւ՝ դիմաւորելու Յիսուսը, ու երբ տեսան զինք՝ աղաչեցին որ մեկնի իրենց հողամասէն:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԲՈՒԺԷ ԱՆԴԱՄԱԼՈՅԾ ՄԸ

(Մարկ. 2. 1-12: Ղուկ. 5. 17-26)

9

Ուստի նաւ մտնելով՝ անցաւ միւս կողմը ու գնաց իր քաղաքը: 2 Եւ բերին իրեն անդամալոյծ մը, որ պառկած էր մահիճի մէջ: Յիսուս՝ տեսնելով անոնց հաւատքը՝ ըսաւ անդամալոյծին. «Քաջալերուէ՛, որդեա՛կ, մեղքերդ ներուած են քեզի»: 3 Դպիրներէն ոմանք ըսին՝ իրենք իրենց մէջ. «Ասիկա կը հայհոյէ»: 4 Յիսուս՝ գիտնալով անոնց մտածումները՝ ըսաւ. «Ինչո՞ւ չար բան կը մտածէք ձեր սիրտերուն մէջ: 5 Ո՞րը աւելի դիւրին է, “մեղքերդ ներուած են” ըսելը, թէ՛ “ոտքի՛ ելիր ու քալէ՛” ըսելը: 6 Բայց որպէսզի գիտնաք թէ մարդու Որդին իշխանութիւն ունի մեղքերը ներելու երկրի վրայ, (այն ատեն ըսաւ անդամալոյծին.) “Ոտքի՛ ելիր, ա՛ռ մահիճդ ու գնա՛ տունդ”»: 7 Ան ալ ոտքի ելաւ եւ գնաց իր տունը: 8 Երբ բազմութիւնները տեսան՝ զարմացան, ու փառաբանեցին Աստուած, որ այդպիսի իշխանութիւն տուած էր մարդոց:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԿԱՆՉԷ ՄԱՏԹԷՈՍԸ

(Մարկ. 2. 13-17: Ղուկ. 5. 27-32)

9 Յիսուս անկէ յառաջ երթալով՝ տեսաւ մարդ մը, Մատթէոս կոչուած, որ նստած էր մաքս ընդունելու տեղը, եւ ըսաւ անոր. «Հետեւէ՛ ինծի»: Ան ալ կանգնեցաւ ու հետեւեցաւ անոր: 10 Տունը “սեղան նստած” ատենը՝ ահա՛ ուրիշ շատ մաքսաւորներ եւ մեղաւորներ եկած ու սեղան նստած էին Յիսուսի եւ անոր աշակերտներուն հետ: 11 Երբ

⁷ Ոմանք՝ Գաղարացիներուն

⁸ Յուն.՝ ընկողմանած

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

Փարիսեցիները տեսան՝ ըսին անոր աշակերտներուն. «Ինչո՞ւ ձեր վարդապետը կ'ուտէ մաքսաւորներու եւ մեղաւորներու հետ»: **12** Բայց երբ Յիսուս լսեց՝ ըսաւ անոնց. «Ո՛չ թէ առողջներուն բժիշկ պէտք է, հապա՛ հիւանդներուն: **13** Գացէ՛ք, սորվեցէ՛ք թէ ի՛նչ **ըսել** է. “Կարեկցողութի՛ն կ'ուզեմ, ու ո՛չ թէ զոհ՛». որովհետեւ ես եկայ կանչելու ո՛չ թէ արդարները, հապա մեղաւորները՝ ^բապաշխարութեան»:

ԾՈՄԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՅԸ (Մարկ. 2. 18-22: Ղուկ. 5. 33-39)

14 Այն ատեն Յովհաննէսի աշակերտները եկան անոր եւ ըսին. «Ինչո՞ւ մենք ու Փարիսեցիները յաճախ ծոմ կը պահենք, իսկ քու աշակերտներդ չեն պահեր»: **15** Յիսուս ըսաւ անոնց. «Միթէ կարելի՞ է՝ որ ^գհարսնելորները սգան, քանի փեսան իրենց հետ է: Բայց օրերը պիտի գան՝ երբ փեսան պիտի վերցուի իրենցմէ. ա՛յն ատեն ծոմ պիտի պահեն: **16** Ո՛չ մէկը կը ձգէ նոր լաթի կտոր մը հին հանդերձի մը վրայ, որովհետեւ **անիկա որ** անոր լրումին **համար դրուած է**, կը քաշէ հանդերձը, ու պատռուածքը աւելի գէշ կ'ըլլայ: **17** Ո՛չ ալ նոր գինի կը դնեն հին տիկերու մէջ. այլապէս՝ տիկերը կը պատռին, ե՛ւ գինին կը թափի, ե՛ւ տիկերը կը կորսուին: Հապա նոր գինի կը դնեն նո՛ր տիկերու մէջ, ու երկուքն ալ կը պահուին»:

ՊԵՏԻՆ ԱՂՋԻԿԸ ԵՒ ՏԵՌԱՏԵՍ ԿԻՆԸ (Մարկ. 5. 21-43: Ղուկ. 8. 40-56)

18 Երբ ան այս բաները կը խօսէր անոնց հետ, ահա՛ պետ մը եկաւ ու երկրպագեց անոր՝ ըսելով. «Աղջիկս թերեւս վախճանած է մինչեւ հիմա. բայց եկո՛ւր, դի՛ր ձեռքդ անոր վրայ, եւ պիտի ապրի»: **19** Յիսուս ալ **ոտքի** ելաւ ու հետեւեցաւ անոր՝ իր աշակերտներուն հետ:

20 Եւ ահա՛ կին մը, որ արիւնահոսութենէ կը տառապէր տասներկու տարիէ ի վեր, մօտեցաւ ետեւէն ու դպաւ անոր հանդերձին քղանցքին. **21** քանի որ կ'ըսէր ինքնիրեն. «Եթէ միայն դպչիմ անոր հանդերձին՝ պիտի բժշկուիմ»: **22** Յիսուս, երբ ետեւ դարձաւ ու տեսաւ զայն, ըսաւ. «Զաջալերուէ՛, աղջիկ, հաւատքդ բժշկեց քեզ»: Եւ կինը բժշկուեցաւ նոյն ժամուն:

23 Երբ Յիսուս հասաւ պետին տունը, ու տեսաւ սրնգահարները եւ աղմկարար բազմութիւնը, **24** ըսաւ անոնց. «Մեկնեցէ՛ք, որովհետեւ աղջիկը մեռած չէ, հապա կը քնանայ»: **25** Անոնք ալ ծաղրեցին զինք: Բայց երբ բազմութիւնը դուրս հանուեցաւ, ինք ներս մտաւ, բռնեց անոր ձեռքէն, եւ աղջիկը **ոտքի** ելաւ: **26** Այս լուրը տարածուեցաւ ամբողջ երկիրը:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԲՈՒԺԷ ԵՐԿՈՒ ԿՈՅՐԵՐ

^բ Ոմանք չունին

^գ Յուն.՝ հարսանեկան սրահին որդիները

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

27 Երբ Յիսուս յառաջ անցաւ անկէ, երկու կոյրեր հետեւեցան անոր՝ աղաղակելով. «Ողորմէ՛ մեզի, Դաւիթի՛ Որդի»։ **28** Երբ տուն հասաւ, կոյրերը եկան իրեն: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Կը հաւատա՞ք թէ կրնամ ընել այս բանը»: Ըսին անոր. «Այո՛, Տէ՛ր»: **29** Այն ատեն դպաւ անոնց աչքերուն եւ ըսաւ. «Թող ըլլայ ձեզի՛ ձեր հաւատքին համեմատ»: **30** Անոնց աչքերը բացուեցան, ու Յիսուս ազդարարեց անոնց՝ ըսելով. «Զգուշացէ՛ք որ ո՛չ մէկը գիտնայ»: **31** Բայց անոնք մեկնելով տարածեցին անոր համբաւը այդ ամբողջ երկրին մէջ:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԲՈՒԺԷ ՀԱՄՐ ՄԸ

32 Երբ անոնք դուրս ելան, ահա՛ համր դիւահար մարդ մը բերին իրեն: **33** Երբ դելը ելաւ, համրը խօսեցաւ: Ուստի բազմութիւնները զարմացան, ու կ'ըսէին թէ բնա՛ւ այսպիսի բան երեւցած չէր Իսրայէլի մէջ: **34** Բայց Փարիսեցիները կ'ըսէին. «Ան դեւերուն իշխանո՛վ դուրս կը հանէ դեւերը»:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԽՂՃԱՅ ԲԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ

35 Յիսուս կը շրջէր բոլոր քաղաքներն ու գիւղերը, կը սորվեցնէր անոնց ժողովարաններուն մէջ, կը քարոզէր արքայութեան աւետարանը, եւ կը բուժէր բոլոր ախտերն ու բոլոր վատառողջութիւնները ժողովուրդին մէջ: **36** Եւ տեսնելով բազմութիւնները՝ գթաց անոնց վրայ, որովհետեւ պարտասած ու ցրուած էին՝ հովիւ չունեցող ոչխարներու պէս: **37** Այն ատեն ըսաւ իր աշակերտներուն. «Հունձքը ի՛րապէս շատ է, բայց գործաւորները՝ քիչ. **38** ուրեմն աղերսեցէ՛ք հունձքին Տէրոջ, որ գործաւորներ ուղարկէ իր հունձքին»:

ՏԱՍՆԵՐԿՈՒ ԱՌԱՔԵԱԼՆԵՐԸ

(Մարկ. 3. 13-19: Ղուկ. 6. 12-16)

10

Յետոյ, քովը կանչելով իր տասներկու աշակերտները, իշխանութիւն տուաւ անոնց՝ անմաքուր ոգիներուն վրայ, որպէսզի դուրս հանեն զանոնք, ու բուժեն ամէն տեսակ ախտ եւ ամէն տեսակ վատառողջութիւն:

2 Ահա՛ւասիկ տասներկու առաքելներուն անունները.— առաջինը՝ Սիմոն, որ Պետրոս կը կոչուի, եւ անոր եղբայրը՝ Անդրէաս, **3** Յակոբոս Զեբեդեան եւ անոր եղբայրը՝ Յովհաննէս, Փիլիպպոս ու Բարթողոմէոս, Թովմաս եւ Մատթէոս՝ մաքսաւորը, Յակոբոս Ալփեան ու Ղեբէոս՝ որ Թադէոս մականուանուեցաւ, **4** Սիմոն Կանանացի եւ Յուդա Իսկարիովտացի, որ մատնեց զայն:

ՏԱՍՆԵՐԿՈՒԹԻՆ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

(Մարկ. 6. 7-13: Ղուկ. 9. 1-6)

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

5 Յիսուս դրկեց այս տասներկուքը եւ պատուիրեց անոնց. «Մի՛ երթաք հեթանոսներու ճամբայէն, ու մի՛ մտնէք Սամարացիներու **որեւէ** քաղաք, **6** այլ մանաւանդ գացէ՛ք Իսրայէլի տան կորսուած ոչխարներուն: **7** Երբ երթաք, քարոզեցէ՛ք եւ ըսէ՛ք. “Երկինքի թագաւորութիւնը մօտեցած է՝: **8** Բուժեցէ՛ք հիւանդները, “մաքրեցէ՛ք բորոտները”, հանեցէ՛ք դեւերը. ձրի՛ ստացած էք, ձրի՛ տուէք: **9** Մի՛ բունենաք ո՛չ ոսկի, ո՛չ արծաթ ու ո՛չ պղինձ՝ ձեր գօտիներուն մէջ. **10** ո՛չ ճամբորդութեան համար պարկ, ո՛չ կրկին բաճկոն, ո՛չ կօշիկ, ո՛չ գաւազան. որովհետեւ գործաւորը արժանի է իր կերակուրին: **11** Երբ քաղաք մը կամ գիւղ մը մտնէք, տեղեկացէ՛ք թէ ո՛վ է արժանաւորը անոր մէջ, եւ մնացէ՛ք անոր քով՝ մինչեւ որ մեկնիք **անկէ**: **12** Երբ տուն մտնէք, բարե՛ւ տուէք ⁹անոր: **13** Եթէ **այդ** տունը արժանի է, ձեր բարեւը թող գայ անոր վրայ. իսկ եթէ արժանի չէ, ձեր բարեւը թող վերադառնայ ձեզի: **14** Եթէ մէկը չընդունի ձեզ ու մտիկ չընէ ձեր խօսքերը, երբ մեկնիք այդ տունէն կամ քաղաքէն, թօթուեցէ՛ք ձեր ոտքերուն փոշին: **15** Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Սոդոմացիներու եւ Գոմորացիներու երկրին աւելի՛ դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը, քան այդ քաղաքին՝:»:

ՎԵՐԱՀԱՍ ՀԱԼԱԾԱՆՔՆԵՐԸ

(Մարկ. 13. 9-13: Ղուկ. 21. 12-17)

16 «Ահա՛ կը դրկեմ ձեզ իբր ոչխարներ՝ գայլերու մէջ. ուրեմն խորագէ՛տ եղէք օձերու պէս, եւ աննենգ՝ աղաւնիներու պէս: **17** Իսկ զգուշացէ՛ք մարդոցմէ. որովհետեւ ատեաններու պիտի մատնեն ձեզ, ու պիտի խարազանեն ձեզ իրենց ժողովարաններուն մէջ: **18** Կառավարիչներու եւ թագաւորներու առջեւ պիտի տարուիք՝ իմ պատճառովս, իբր վկայութիւն անոնց ու ¹հեթանոսներուն: **19** Բայց երբ մատնեն ձեզ, մի՛ մտահոգուիք թէ ի՛նչ պէս կամ ի՛նչ պիտի խօսիք, որովհետեւ ինչ որ պիտի խօսիք՝ պիտի տրուի ձեզի այդ ժամուն: **20** Որովհետեւ ո՛չ թէ դուք էք որ պիտի խօսիք, հապա ձեր Հօր Հոգին՝ որ պիտի խօսի ձեր մէջ: **21** Եղբայրը մահուան պիտի մատնէ իր եղբայրը, եւ հայրը՝ զաւակը. ու զաւակներ պիտի ելլեն **իրենց** ծնողներուն դէմ եւ մեռցնեն զանոնք: **22** Բոլորին ատելի պիտի ըլլաք իմ անունիս համար. բայց ո՛վ որ տոկայ մինչեւ վախճանը, անկա՛ պիտի փրկուի: **23** Երբ այս քաղաքին մէջ հալածեն ձեզ, փախէ՛ք ուրիշ **քաղաք** մը. որովհետեւ ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Պիտի չաւարտէք Իսրայէլի քաղաքները, մինչեւ որ մարդու Որդին գայ՝: **24** Աշակերտը գերիվեր չէ իր վարդապետէն, ո՛չ ալ ²ծառան՝ իր տիրոջմէն: **25** Բաւական է աշակերտին՝ որ իր վարդապետին պէս ըլլայ, ու ծառային՝ իր

¹ **Ոմանք՝** մաքրեցէ՛ք բորոտները, յարուցանեցէ՛ք մեռելները

² **Յուն.**՝ ստանաք

³ **Ոմանք՝** անոր եւ ըսէք. “ Բարե՛ւ այս տան՝ :

⁴ **Կամ՝** ազգերուն

⁵ **Կամ՝** ստրուկը

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

տիրոջ պէս: Եթէ տանուտէրը կոչեցին Բէեղզեբուղ, ո՛րչափ ակելի՝ անոր տնեցիները»:

ՈՐՄԷ՞ ՎԱԽՆԱԼ

(Ղուկ. 12. 2-7)

26 «Ուրեմն մի՛ վախնաք անոնցմէ, որովհետեւ ոչինչ կայ ծածկուած՝ որ պիտի չյայտնուի, ու գաղտնի՝ որ պիտի չգիտցուի: **27** Ինչ որ կ'ըսեմ ձեզի խաւարի մէջ՝ խօսեցէ՛ք **գայն** լոյսի մէջ, եւ ինչ որ կը լսէք ականջի մէջ՝ քարոզեցէ՛ք տանիքներուն վրայ: **28** Մի՛ վախնաք անոնցմէ՝ որ մարմինը կը սպաննեն ու չեն կրնար անձը սպաննել. այլ մանաւանդ վախցէ՛ք անկէ՝ որ կրնայ անձը եւ մարմինը կորսնցնել գեհեհին մէջ: **29** Երկու ճնճողուկ չե՞ն ծախուիր մէկ դանգի. սակայն անոնցմէ ո՛չ մէկը գետին կ'իյնայ առանց ձեր **Հօր կամքի**: **30** Բայց ձեր գլուխին բոլոր մագերն ալ համրուած են: **31** Ուրեմն մի՛ վախնաք, որովհետեւ դուք շատ ճնճողուկներէ ակելի կ'արժէք»:

ՅԻՍՈՒՍԸ ԴԱԻԱՆԻԼ ԵՒ ՈՒՐԱՆԱԼ

(Ղուկ. 12. 8-9)

32 «Ուստի ո՛վ որ դաւանի զիս մարդոց առջեւ, ես ալ պիտի դաւանիմ զինք **Հօր** առջեւ՝ որ երկինքն է: **33** Իսկ ո՛վ որ ուրանայ զիս մարդոց առջեւ, ես ալ պիտի ուրանամ զինք **Հօր** առջեւ՝ որ երկինքն է»:

Ո՛Չ ԹԷ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ, ԱՅԼ՝ ՍՈՒՐ

(Ղուկ. 12. 51-53: 14. 26-27)

34 «Մի՛ կարծէք թէ ես եկայ խաղաղութիւն ձգելու երկրի վրայ: Ես եկայ ո՛չ թէ խաղաղութիւն ձգելու, հապա՛ սուր: **35** Որովհետեւ եկայ զատելու մարդը իր հօրմէն, եւ աղջիկը՝ իր մօրմէն, ու հարսը՝ իր կեսուրէն: **36** Մարդուն թշնամիները՝ իր տնեցիները պիտի ըլլան: **37** Ա՛ն որ ինձմէ ակելի կը սիրէ իր հայրը կամ մայրը՝ ինծի արժանի չէ, եւ ա՛ն որ ինձմէ ակելի կը սիրէ իր որդին կամ աղջիկը՝ ինծի արժանի չէ: **38** Ա՛ն որ իր խաչը չ'առնէր ու իմ ետեւէս չի գար, ինծի արժանի չէ: **39** Ա՛ն որ կը գտնէ իր անձը՝ պիտի կորսնցնէ զայն, եւ ա՛ն որ կը կորսնցնէ իր անձը ինծի համար՝ պիտի գտնէ զայն»:

ՎԱՐՉԸԸ

(Մարկ. 9. 40)

40 «Ա՛ն որ ձեզ կ'ընդունի՝ զիս կ'ընդունի. եւ ա՛ն որ զիս կ'ընդունի՝ զիս ղրկողը կ'ընդունի: **41** Ա՛ն որ մարգարէ մը կ'ընդունի՝ մարգարէի անունով, մարգարէի վարձատրութիւն պիտի ստանայ. ու ա՛ն որ արդար մը կ'ընդունի՝ արդարի անունով, արդարի վարձատրութիւն պիտի ստանայ: **42** Եւ ո՛վ որ այս պատիկներէն մէկուն միայն գաւաթ մը պաղ ջուր խմցնէ՝ աշակերտի անունով, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի, բնա՛ւ իր վարձատրութիւնը պիտի չկորսնցնէ»:

11

Երբ Յիսուս ավարտեց պատուէր տալը իր տասներկու աշակերտներուն, մեկնեցաւ անկէ՝ սորվեցնելու եւ քարոզելու անոնց քաղաքներուն մէջ:

2 Երբ Յովհաննէս բանտին մէջ լսեց Զրիստոսի գործերուն մասին, իր աշակերտներէն երկուքը ղրկելով՝ ըսաւ անոր. 3 «Դո՞ւն ես ան՝ որ պիտի գար, թէ ուրիշի՞ մը սպասենք»: 4 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Գացէ՛ք եւ պատմեցէ՛ք Յովհաննէսի՝ ինչ որ կը լսէք ու կը տեսնէք. 5 կոյրերը կը տեսնեն, կաղերը կը քալեն, բորոտները կը մաքրուին, խուկերը կը լսեն, մեռելները յարութիւն կ'առնեն, եւ աղքատներուն կ'աւետարանուի: 6 Երանի՛ անոր՝ որ չի գայթակղիր իմ պատճառովս»:

7 Երբ անոնք մեկնեցան, Յիսուս սկսաւ բազմութիւններուն ըսել Յովհաննէսի մասին. «Ի՞նչ տեսնելու գացիք անապատը. հովէն տատանող եղէ՞գ մը: 8 Հապա ի՞նչ տեսնելու գացիք. փափուկ հանդերձներ հագած մա՞րդ մը. ահա՛ փափուկ հանդերձներ կրողները՝ թագաւորներուն տուններն են: 9 Հապա ի՞նչ տեսնելու գացիք. մարգարէ՞ մը: Այո՛, կը յայտարարեմ ձեզի, մարգարէէ մըն ալ անելի: 10 Որովհետեւ ասիկա՛ է ա՛ն՝ որուն մասին գրուած է. “Ահա՛ ես կը ղրկեմ իմ պատգամաւորս քու “առջեւէդ. ան պիտի պատրաստէ ճամբադ՝ քու առջեւէդ»: 11 Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Կիներէ ծնածներուն մէջ՝ Յովհաննէս Մկրտիչէն անելի մեծը ելած չէ՛. սակայն երկինքի թագաւորութեան մէջ՝ ամենէն պզտիկը անկէ անելի մեծ է: 12 Ու Յովհաննէս Մկրտիչին օրերէն մինչեւ հիմա՛ երկինքի թագաւորութիւնը ոյժով կ'առնուի, եւ ուժեղները կը յափշտակեն զայն. 13 որովհետեւ բոլոր Մարգարէներն ու Օրէնքը մարգարէացան մինչեւ Յովհաննէս: 14 Եթէ կ'ուզէք ընդունիլ, անիկա՛ է Եղիան՝ որ պիտի գար: 15 Ա՛ն որ ականջ ունի լսելու՝ թող լսէ: 16 Բայց որո՞ն նմանցնեմ այս սերունդը: Կը նմանի մանուկներու, որոնք հրապարակները նստելով՝ կը գոչեն իրենց ընկերներուն 17 եւ կ'ըսեն. “Սրինգ նուագեցինք ձեզի՝ ու չպարեցիք, ողբացինք ձեզի՝ ու չհեծեծեցիք»: 18 Որովհետեւ Յովհաննէս եկաւ, ո՛չ կ'ուտէր եւ ո՛չ կը խմէր, ու կ'ըսէին. “Դեւ կայ անոր մէջ»: 19 Մարդու Որդին եկաւ, կ'ուտէ եւ կը խմէ, ու կ'ըսեն. “Ահա՛ շատակեր ու գինետէր մարդ մը, մաքսաւորներու եւ մեղաւորներու բարեկամ»: Բայց իմաստութիւնը արդարացաւ իր թգաւակներով»:

ԱՆՀԱԻԱՏ ԶԱՂԱՔՆԵՐԸ

20 Այն ատեն սկսաւ կշտամբել այն քաղաքները՝ որոնց մէջ կատարուէր էին իր հրաշքներէն շատերը, քանի որ չապաշխարեցին. 21 «Վա՛յ քեզի՝ Զորագին, վա՛յ քեզի՝ Բեթսայիդա, որովհետեւ եթէ Տիրոսի եւ Սիդոնի մէջ կատարուած ըլլային այն հրաշքները՝ որոնք ձեր մէջ կատարուեցան, շատո՞նց ապաշխարած պիտի ըլլային քուրձով

^u Յուն.՝ երեսիդ առջեւէն

^p Յուն. հնագոյն ձեռ. ունից՝ գործերով

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

ու մոխիրով: **22** Բայց ձեզի կը յայտարարեմ, Տիւրոսի եւ Սիդոնի աւելի դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը՝ քան ձեզի: **23** Իսկ դուն, Կափառնայում, որ բարձրացած ես մինչեւ երկինք, պիտի իջնես մինչեւ «դժոխք, որովհետեւ եթէ Սողոմոն մէջ կատարուած ըլլային այն հրաշքները՝ որոնք քու մէջդ կատարուեցան, տակաւին մնացած պիտի ըլլար մինչեւ այսօր: **24** Բայց կը յայտարարեմ ձեզի թէ Սողոմոնացիներու երկրին աւելի դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը՝ քան քեզի»:

ԵԿԷՔ ԻՆԾԻ ԵՒ ՀԱՆԳՉԵՑԷՔ (Ղուկ. 10. 21-22)

25 Այդ ատեն Յիսուս ՚ըսաւ. «Կը ներբողեմ քեզ, **ո՛վ** Հայր, Տէր երկինքի ու երկրի, որ այս բաները ծածկեցիր իմաստուններէն եւ խելացիներէն, ու յայտնեցիր երախաներո՛ւն: **26** Այո՛, Հա՛յր, որովհետեւ ա՛յսպէս հաճելի եղաւ քու առջեւդ: **27** Ամէն բան յանձնուեցաւ ինծի իմ Հօրմէս, եւ ո՛չ մէկը կը ճանչնայ Որդին՝ բայց միայն Հայրը, ու ո՛չ մէկը կը ճանչնայ Հայրը՝ բայց միայն Որդին, եւ ա՛ն՝ որուն Որդին փափաքի յայտնել: **28** Եկէ՛ք ինծի, **դուք** բոլորդ որ կը յոգնիք ու բեռնաւորուած էք, եւ ես պիտի հանգստացնեմ ձեզ: **29** Առէ՛ք իմ լուծս ձեր վրայ ու սորվեցէ՛ք ինձմէ՛՝ որ հեզ եմ եւ սիրտով խոնարհ, ու հանգստութիւն պիտի գտնէք ձեր անձերուն. **30** որովհետեւ իմ լուծս հեշտ է, եւ իմ բեռս՝ թեթեւ»:

ՇԱՐԱԹԻՆ ՀԱՐՑԸ (Մարկ. 2. 23-28: Ղուկ. 6. 1-5)

12

Այդ ատեն Յիսուս՝ Շաբաթ օր մը՝ գնաց արտերու մէջէն. իր աշակերտները՝ անօթենալով՝ սկսան **ցորենի** հասկեր փրցնել եւ ուտել: **2** Երբ Փարիսեցիները տեսան՝ ըսին անոր. «Ահա՛ քու աշակերտներդ կը գործեն, մինչդեռ արտօնուած չէ գործել Շաբաթ օրը»:
3 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Չէ՞ք կարդացեր Դաւիթի ըրածը, երբ ինք եւ իրեն հետ եղողները անօթեցան. **4** մտաւ Աստուծոյ տունը, ու կերաւ առաջադրութեան հացերը, որ ո՛չ իրեն արտօնուած էր ուտել, ո՛չ ալ իրեն հետ եղողներուն, բայց միայն քահանաներուն: **5** Կամ թէ Օրէնքին մէջ չէ՞ք կարդացեր թէ քահանաները կը սրբապղծեն Շաբաթը տաճարին մէջ՝ Շաբաթ օրերը, եւ անպարտ են: **6** Բայց կը յայտարարեմ ձեզի թէ այստեղ տաճարէ՛ն աւելի մեծ **մէկը** կայ: **7** Եթէ գիտնայիք թէ ի՛նչ **ըսել** է. «Կարեկցութի՛ն կ'ուզեմ, ու ո՛չ թէ զոհ՝, **այն ատեն** չէիք դատապարտեր անպարտները. **8** որովհետեւ մարդու Որդին տէրն է ՝Շաբաթին»:

⁴ Այսինքն՝ մեռած անձերու կայանը

⁷ Յուն.՝ պատասխանելով ըսաւ

⁸ Ոմանք՝ նաեւ Շաբաթին

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

ՉՈՐՑԱԾ ՉԵՌՔՈՎ ՄԱՐԴԸ

(Մարկ. 3. 1-6: Ղուկ. 6. 6-11)

9 Մեկնելով անկէ՝ եկաւ անոնց ժողովարանը: **10** Հոն մարդ մը կար, որուն ձեռքը չորցած էր: Ամբաստանելու համար զինք՝ հարցուցին անոր. «Արտօնուա՞ծ է բուժել Ծաբաթ օրը»: **11** Ան ալ ըսաւ անոնց. «Չեզմէ ո՞վ է այն մարդը, որ եթէ ոչխար մը ունենայ եւ ան փոսի մէջ իյնայ Ծաբաթ օրը, չի բռներ ու վեր չի հաներ զայն: **12** Հետեւաբար մարդը ո՞րչափ աւելի կ'արժէ ոչխարէն: Ուրեմն արտօնուած է բարիք գործել Ծաբաթ օրը»: **13** Այն ատեն ըսաւ **այդ** մարդուն. «Երկարէ՛ ձեռքդ»: Ան ալ երկարեց, եւ առողջացաւ միւսին պէս: **14** Իսկ Փարիսեցիները դուրս ելլելով՝ խորհրդակցեցան անոր դէմ թէ ի՞նչպէս կորսնցնեն զայն:

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԸՆՏՐԵԱԼ ԾԱՌԱՆ

15 Երբ Յիսուս գիտցաւ՝ մեկնեցաւ անկէ: Մեծ բազմութիւններ հետեւեցան անոր, եւ բուժեց բոլորը. **16** բայց սաստիկ հրահանգեց անոնց՝ որ **ո՛չ մէկուն** յայտնեն զինք, **17** որպէսզի իրագործուի Եսայի մարգարէին միջոցով ըսուած խօսքը. **18** «Ահա՛ իմ ծառաս՝ որ ընտրեցի, **եւ** իմ սիրելիս՝ որուն հաճեցաւ իմ անձս. իմ Հոգիս պիտի դնեմ անոր վրայ, ու Բիրաւունքը պիտի հռչակէ հեթանոսներուն: **19** Ո՛չ պիտի հակառակի, ո՛չ պիտի պոռայ, եւ ո՛չ մէկը պիտի լսէ անոր ձայնը հրապարակներուն մէջ: **20** Պիտի չփշրէ ջախջախուած եղէգը ու պիտի չմարէ պլպլացող պատրոյգը, մինչեւ որ իրաւունքը հասցնէ յաղթութեան: **21** Եւ հեթանոսները պիտի յուսան անոր անունին»:

ՅԻՍՈՒՍ ԵՒ ԲԷԵՂՉԵԲՈՒՂ

(Մարկ. 3. 20-30: Ղուկ. 11. 14-23)

22 Այն ատեն բերին իրեն կոյր ու համր դիւահար մը, եւ բուժեց զայն, այնպէս որ համրն ու կոյրը խօսեցաւ եւ տեսաւ: **23** Ամբողջ բազմութիւնը զմայլեցաւ, ու կ'ըսէր. «Արդեօք ասիկա՞ է Դաւիթի որդին»: **24** Բայց երբ Փարիսեցիները լսեցին՝ ըսին. «Ասիկա **ուրիշ բանով** դուրս չի հաներ դեւերը, բայց միայն դեւերուն Բէեղզեբուղ իշխանով»: **25** Յիսուս գիտնալով անոնց մտածումները՝ ըսաւ անոնց. «Ինքնիր դէմ բաժնուած որեւէ թագաւորութիւն՝ կ'աւերի, եւ ինքնիր դէմ բաժնուած որեւէ քաղաք կամ տուն՝ չի կրնար կենալ: **26** Եթէ Սատանա՛ն դուրս հանէ Սատանան, բաժնուած է ինքնիր դէմ. ուրեմն անոր թագաւորութիւնը ի՞նչպէս պիտի կենայ: **27** Ու եթէ ես Բէեղզեբուղո՞վ կը հանեմ դեւերը, ձեր որդիները ինչո՞վ կը հանեն. ուստի անո՞նք պիտի ըլլան ձեր դատաւորները: **28** Բայց եթէ ես Աստուծոյ Հոգիով կը հանեմ դեւերը, ուրեմն Աստուծոյ թագաւորութիւնը հասած է ձեր վրայ: **29** Կամ մէկը ի՞նչպէս կրնայ մտնել ուժեղ մարդու մը տունը եւ յափշտակել անոր կարասիները, եթէ նախ չկապէ **այդ** ուժեղ մարդը, եւ ա՛յն ատեն կողոպտէ անոր տունը: **30** Ա՛ն որ ինծի հետ չէ՝ ինծի հակառակ է, եւ ա՛ն որ ինծի հետ չի ժողվեր՝ կը

^բ **Յուն.**՝ իրաւունք

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

ցրուէ: **31** Ուստի կը յայտարարեմ ձեզի. «Ամէն տեսակ մեղք ու հայհոյութիւն պիտի ներուի մարդոց, բայց **Սուրբ Հոգիին դէմ** եղած հայհոյութիւնը պիտի չներուի մարդոց»: **32** Ո՛վ որ խօսք **մը** ըսէ մարդու Որդիին դէմ՝ պիտի ներուի անոր, բայց ո՛վ որ խօսի Սուրբ Հոգիին դէմ՝ պիտի չներուի անոր, ո՛չ այս աշխարհին մէջ եւ ո՛չ գալիքին մէջ»:

ԾԱՌ ՄԸ ԵՒ ԻՐ ՊՏՈՒՂԸ

(Ղուկ. 6. 43-45)

33 «Կա՛մ լա՛ւ Գեպեցէք ծառը, ու անոր պտուղը լաւ **կ'ըլլայ**, կա՛մ վա՛տ սեպեցէք ծառը, եւ անոր պտուղը վատ **կ'ըլլայ**. որովհետեւ ծառը կը ճանչցուի **իր** պտուղէն: **34** Իժերո՛ւ ծնունդներ, ի՞նչպէս կրնաք՝ չար ըլլալով՝ բարի բաներ խօսիլ. որովհետեւ բերանը կը խօսի սիրտին լիութենէն: **35** Բարի մարդը իր սիրտին բարի գանձէն կը հանէ բարի բաներ, իսկ չար մարդը **իր սիրտին** չար գանձէն կը հանէ չար բաներ: **36** Բայց կը յայտարարեմ ձեզի. «Ամէն դատարկ խօսքի համար՝ որ մարդիկ կը խօսին, հաշիւ պիտի տան դատաստանին օրը»: **37** Որովհետեւ քու խօսքերէ՛դ պիտի արդարանաս, եւ քու խօսքերէ՛դ պիտի դատապարտուիս»:

ՀՐԱԾԵՒ ՄԸ ԽՆԴՐԱՆԸԸ

(Մարկ. 8. 11-12: Ղուկ. 11. 29-32)

38 Այն ատեն դպիրներէն ու Փարիսեցիներէն ոմանք ըսին իրեն. «Վարդապե՛տ, նշա՛ն մը կ'ուզենք տեսնել քեզմէ»: **39** Իսկ ինք պատասխանեց անոնց. «Չար եւ շնացող սերունդը նշան կը խնդրէ: **Ուրիշ** նշան պիտի չտրուի անոր, բայց միայն Յովնան մարգարէին նշանը: **40** Որովհետեւ ինչպէս Յովնան մնաց կէտ ձուկին փորին մէջ՝ երեք օր ու երեք գիշեր, այնպէս մարդու Որդին պիտի մնայ երկրի սիրտին մէջ՝ երեք օր եւ երեք գիշեր: **41** Նինուէի մարդիկը դատաստանին **օրը** պիտի կանգնին այս սերունդին դէմ ու պիտի դատապարտեն զայն, որովհետեւ զղջացին Յովնանի քարոզութեամբ. եւ ահա՛ Յովնանէ մեծ մէկը կայ հոս: **42** Հարաւի թագուհին դատաստանին **օրը ոտքի** պիտի ելլէ այս սերունդին դէմ ու զայն պիտի դատապարտէ, որովհետեւ ինք եկաւ երկրի ծայրերէն՝ Սողոմոնի իմաստութիւնը լսելու. եւ ահա՛ Սողոմոնէ մեծ մէկը կայ հոս»:

ՉԱՐ ՈԳԻՒՆ ՎԵՐԱԴԱՐՉԸ

(Ղուկ. 11. 24-26)

43 «Երբ անմաքուր ոգին դուրս կ'ելլէ մարդէ մը՝ կը շրջի անջուր տեղեր, հանգստութիւն կը փնտռէ, ու չի գտներ: **44** Այն ատեն կ'ըսէ. «Վերադառնամ իմ տունս՝ ուրկէ ելայ»: Կու գայ **եւ** կը գտնէ **գայն՝** պարապ, աւուած ու զարդարուած: **45** Այն ատեն կ'երթայ, եւ կ'առնէ իրեն հետ եօթը ուրիշ ոգիներ՝ իրմէ աւելի չար, ու մտնելով հոն կը բնակին. եւ այդ մարդուն վերջին **վիճակը** կ'ըլլայ առաջիկէն աւելի գէշ: Ա՛յսպէս պիտի

---

* **Յուն.**՝ ըրէք

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

ըլլայ այս չար սերունդին ալ»:

ՅԻՍՈՒՍԻ ՄԱՅՐՆ ՈՒ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐԸ

(Մարկ. 3. 31-35: Ղուկ. 8. 19-21)

46 Մինչ ինք կը խօսէր բազմութեան, իր մայրն ու եղբայրները կայնած էին դուրսը, եւ կը ջանային խօսիլ իրեն հետ: **47** Մէկը ըսաւ իրեն. «Ահա՛ քու մայրդ ու եղբայրներդ կայնած են դուրսը, եւ կը ջանան խօսիլ քեզի հետ»: **48** Ինք ալ պատասխանեց իրեն ըսողին. «Ո՛վ է իմ մայրս, ու որո՞նք են իմ եղբայրներս»: **49** Եւ երկարելով իր ձեռքը դէպի իր աշակերտները՝ ըսաւ. «Ահա՛ մայրս ու եղբայրներս. **50** որովհետեւ ո՛վ որ կը գործադրէ իմ երկնաւոր Հօրս կամքը, անիկա՛ է իմ եղբայրս, քոյրս եւ մայրս»:

ՍԵՐՄՆԱՅԱՆԻՆ ԱՌԱԿԸ

(Մարկ. 4. 1-9: Ղուկ. 8. 4-8)

13

Նոյն օրը Յիսուս՝ տունէն ելլելով՝ նստաւ ծովուն եզերքը: **2** Մեծ բազմութիւններ քովը հաւաքուեցան. ուստի ինք նաւ մտաւ ու նստաւ, իսկ ամբողջ բազմութիւնը կայնած էր ծովեզերքը: **3** Ծատ բաներ խօսեցաւ անոնց՝ առականերով, եւ ըսաւ.

4 «Ահա՛ սերմնացան մը գնաց՝ որ սերմ՝ ցանէ: Երբ կը ցանէր, քանի մը սերմեր ինկան ճամբային եզերքը, եւ թռչունները եկան ու լափեցին զանոնք: **5** Ուրիշներ ինկան ժայռոտ տեղերու վրայ, ուր շատ հող չկար, եւ իսկոյն բուսան՝ հողին խորունկութիւն չունենալուն համար. **6** սակայն տօթակէզ եղան երբ արեւը ելաւ, ու չորցան՝ քանի որ արմատ չունէին: **7** Ուրիշներ ալ ինկան փուշերու մէջ. եւ փուշերը բարձրացան ու խեղդեցին զանոնք: **8** Իսկ ուրիշներ ինկան լաւ հողի մէջ, եւ պտուղ տուին՝ մէկը հարիւր, միւսը՝ վաթսուն, միւսը՝ երեսուն: **9** Ա՛ն որ ականջ ունի լսելու՝ թող լսէ»:

ԱՌԱԿՆԵՐՈՒՆ ՆՊԱՏԱԿԸ

(Մարկ. 4. 10-12: Ղուկ. 8. 9-10)

10 Աշակերտները մօտենալով՝ ըսին իրեն. «Ինչո՞ւ առականերով կը խօսիս անոնց»: **11** Ինք ալ պատասխանեց անոնց. «Քանի որ ձեզի՛ տրուած է գիտնալ երկինքի թագաւորութեան խորհուրդները, բայց անոնց տրուած չէ: **12** Որովհետեւ ո՛վ որ ունի, անոր պիտի տրուի ու առատութեան մէջ պիտի ըլլայ. իսկ ո՛վ որ չունի, ունեցածն ալ անկէ պիտի առնուի: **13** Ուստի առականերով կը խօսիմ անոնց, քանի որ տեսնելով՝ չեն տեսներ, ու լսելով՝ չեն լսեր, ո՛չ ալ կը հասկնան: **14** Անոնց վրայ պիտի իրագործուի Եսայիի մարգարէութիւնը՝ որ կ'ըսէ. «Շատ պիտի լսէք՝ բայց պիտի չհասկնաք. Բշատ պիտի տեսնէք՝ բայց պիտի չըմբռնէք: **15** Որովհետեւ այս ժողովուրդին սիրտը թանձրացաւ, եւ

^u Յուն.՝ Լսելով

^p Յուն.՝ տեսնելով

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

իրենց ականջներով ծանր լսեցին ու գոցեցին իրենց աչքերը, որպեսզի աչքերով չտեսնեն, ականջներով չլսեն, սիրտով չհասկնան, եւ դարձի չգան, ու ես չբժշկեմ զանոնք: 16 Բայց երանի՛ ձեր աչքերուն՝ որ կը տեսնեն, եւ ձեր ականջներուն՝ որ կը լսեն: 17 Որովհետեւ ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի թէ շատ մարգարէներ եւ արդարներ ցանկացին տեսնել ձեր տեսածները՝ ու չտեսան, եւ լսել ձեր լսածները՝ ու չլսեցին»:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ՄԵԿՆԷ ՍԵՐՄԵԱՅԱՆԻՆ ԱՌԱԿԸ

(Մարկ. 4. 13-20: Ղուկ. 8. 11-15)

18 «Լսեցէ՛ք ուրեմն սերմնացանին առակը: 19 Ո՛վ որ կը լսէ թագաւորութեան խօսքը եւ չի հասկնար, չարը կու գայ ու կը յափշտակէ անոր սիրտին մէջ ցանուածը: Ասիկա ա՛ն է՝ որ սերմ ստացաւ ճամբային եզերքը: 20 Ժայռոտ տեղերու վրայ սերմ ստացողը ա՛ն է, որ կը լսէ խօսքը եւ իսկոյն կ'ընդունի զայն ուրախութեամբ: 21 Բայց իր մէջ արմատ չունենալով՝ քիչ ժամանակ կը տեւէ, ու երբ տառապանք կամ հալածանք ըլլայ խօսքին պատճառով՝ իսկոյն կը գայթակղի: 22 Փուշերու մէջ սերմ ստացողը ա՛ն է, որ կը լսէ խօսքը, սակայն այս աշխարհի հոգերն ու հարստութեան խաբէութիւնը կը խեղդեն խօսքը, եւ անպտուղ կ'ըլլայ: 23 Իսկ լաւ հողի մէջ սերմ ստացողը ա՛ն է, որ խօսքը կը լսէ ու կը հասկնայ. նաեւ պտուղ կու տայ, եւ կը բերէ՝ մէկը հարիւր, միւսը՝ վաթսուն, միւսը՝ երեսուն»:

ՈՐՈՄԻՆ ԱՌԱԿԸ

24 Ուրիշ առակ մըն ալ առաջարկեց անոնց ու ըսաւ. «Երկինքի թագաւորութիւնը նմանեցաւ մարդու մը, որ իր արտին մէջ լաւ սերմ ցանեց: 25 Մինչ մարդիկ կը քնանային՝ իր թշնամին եկաւ, որով ցանեց ցորենին մէջ եւ գնաց: 26 Երբ խոտը ծաղկեցաւ ու պտուղ բերաւ, այն ատեն որոմն ալ երեւցաւ: 27 Ուստի հողատիրոջ ծառաները մօտեցան եւ ըսին անոր. “Տէ՛ր, դուն լաւ սերմ չցանեցի՞ր արտիդ մէջ. ուրեմն որոմը ուրկէ՞ է”: 28 Ան ալ ըսաւ անոնց. “Թշնամի մը ըրած է ասիկա: Ծառաները ըսին իրեն. “Ուստի կ'ուզե՞ս որ երթանք ու քաղենք զանոնք»: 29 Իսկ ան ըսաւ. “Ո՛չ, որպէսզի երբ որոմը քաղէք՝ ցորենն ալ չփրցնէք անոր հետ: 30 Թո՛յլ տուէք որ երկուքն ալ միասին աճին՝ մինչեւ հունձքի ատենը: Եւ հունձքի ատենը պիտի ըսեմ հնձողներուն. “Նախ որո՛մը քաղեցէք ու խուրձ-խուրձ կապեցէ՛ք՝ այրելու համար, իսկ ցորենը ժողվեցէ՛ք իմ ամբարս»:»

ՄԱՆԱՆԵԻՒՆ ԱՌԱԿԸ

(Մարկ. 4. 30-32: Ղուկ. 13. 18-19)

31 Ուրիշ առակ մըն ալ առաջարկեց անոնց եւ ըսաւ. «Երկինքի թագաւորութիւնը նման է մանանեխի հատիկի մը, որ մարդ մը առաւ ու ցանեց իր արտին մէջ: 32 Արդարեւ ան բոլոր սերմերուն ամենէն պզտիկն է, բայց երբ աճի՝ տունկերուն մեծագոյնը կ'ըլլայ ու ծառ կը դառնայ, այնպէս որ երկինքի թռչունները կու գան եւ կը բնակին անոր ճիւղերուն վրայ»:

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

ԽՄՈՐԻՆ ԱՌԱԿԸ

(Ղուկ. 13. 20-21)

33 Ուրիշ առակ մըն ալ ըսաւ անոնց. «Երկինքի թագաւորութիւնը նման է խմորին, որ կին մը առաւ ու պահեց երեք գրիւ ալիւրի մէջ՝ մինչեւ որ ամբողջը խմորուեցաւ»:

ՅԻՍՈՒՍ ԱՌԱԿՆԵՐ ԿԸ ԳՈՐԾԱԾԷ

(Մարկ. 4. 33-34)

34 Յիսուս առակներով խօսեցաւ բազմութեան այս բոլոր բաները: Առանց առակի չէր խօսեր անոնց, **35** որպէսզի իրագործուի մարգարէին միջոցով ըսուած խօսքը. «Առակներով պիտի բանամ բերանս, եւ պիտի արտայայտեմ աշխարհի հիմնադրութենէն ի վեր ծածկուած բաները»:

ՈՐՈՍԻ ԱՌԱԿԻՆ ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆԸ

36 Այն ատեն Յիսուս արձակեց բազմութիւնը, ու տուն գնաց: Իր աշակերտները մօտեցան իրեն եւ ըսին. «Բացատրէ՛ մեզի արտին որոմներուն առակը»: **37** Ինք ալ պատասխանեց անոնց. «Լաւ սերմը ցանողը՝ մարդու Որդին է, **38** արտը՝ աշխարհն է: Լաւ սերմը թագաւորութեան որդիներն են, բայց որոմը չարին որդիներն են: **39** Թշնամին որ ցանեց զայն՝ Չարախօսն է, հունձը՝ աշխարհի վախճանն է, եւ հնձողները՝ հրեշտակներն են: **40** Ուրեմն ի՛նչպէս որ որոմը կը քաղուի ու կ'այրուի կրակի մէջ, այնպէս պիտի ըլլայ այս աշխարհի վախճանին: **41** Մարդու Որդին պիտի դրկէ իր հրեշտակները, եւ պիտի հաւաքեն իր թագաւորութենէն բոլոր գայթակղութիւններն ու անօրէնութիւն գործողները, **42** եւ պիտի նետեն զանոնք կրակի հնոցին մէջ. հոն պիտի ըլլայ լաց ու ակռաներու կրճտում: **43** Այն ատեն արդարները պիտի փայլին արեւի պէս՝ իրենց Հօր թագաւորութեան մէջ: Ա՛ն որ ականջ ունի լսելու՝ թող լսէ»:

ՊԱՀՈՒԱԾ ԳԱՆՁԻՆ ԱՌԱԿԸ

44 «Դարձեալ՝ երկինքի թագաւորութիւնը նման է արտի մէջ պահուած գանձին, որ մարդ մը՝ գտնելէ ետք՝ կը ծածկէ, եւ ուրախութենէն կ'երթայ, կը ծախէ իր ամբողջ ունեցածը, ու կը գնէ այդ արտը»:

ՄԱՐԳԱՐԻՏԻՆ ԱՌԱԿԸ

45 «Դարձեալ՝ երկինքի թագաւորութիւնը նման է առեւտրականի մը, որ գեղեցիկ մարգարիտներ կը փնտռէ, **46** եւ շատ պատուական մարգարիտ մը գտնելէ ետք՝ գնաց, ծախեց իր ամբողջ ունեցածը, ու գնեց զայն»:

ՈՒՌԿԱՆԻՆ ԱՌԱԿԸ

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

47 «Դարձեալ՝ երկինքի թագաւորութիւնը նման է ծովը նետուած ուռկանի մը, որ ամէն տեսակ ձուկ կը ժողվէ: **48** Երբ ուռկանը լեցուեցաւ, հանեցին ծովեզերքը եւ նստան, հաւաքեցին լաւերը ամաններու մէջ, իսկ դուրս նետեցին վատերը: **49** Ա՛յսպէս պիտի ըլլայ աշխարհի վախճանին: Հրեշտակները պիտի ելլեն, արդարներուն մէջէն պիտի զատեն չարերը, **50** ու պիտի նետեն զանոնք կրակի հնոցին մէջ. հոն պիտի ըլլայ լաց եւ ակռաներու կրճտում»:

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԾՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

51 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Հասկցա՞ք այս ամէնը»: Ըսին անոր. «Այո՛, Տէ՛ր»: **52** Ան ալ ըսաւ անոնց. «Ասոր համար ամէն դպիր՝ որ աշակերտ եղած է երկինքի թագաւորութեան, նման է տանտիրոջ մը՝ որ իր գանձէն կը հանէ նորն ու հինը»:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ՄԵՐԺՈՒԻ ՆԱԶԱՐԷԹԻ ՄԷՋ

(Մարկ. 6. 1-6: Ղուկ. 4. 16-30)

53 Երբ Յիսուս աւարտեց այս առակները՝ մեկնեցաւ անկէ: **54** Գնաց իր բնագաւառը եւ կը սորվեցներ անոնց՝ իրենց ժողովարանին մէջ, այնպէս որ անոնք կ'ապշէին ու կ'ըսէին. «Ասիկա ուրկէ՞ ունի այս իմաստութիւնը եւ հրաշքները: **55** Ասիկա հիւսնին որդին չէ՞. ասոր մայրը Մարիամ չի՞ կոչուիր: Ասոր եղբայրները՝ Յակոբոս, Յովսէս, Սիմոն ու Յուդա, **56** եւ ասոր քոյրերը՝ բոլորն ալ մեր քով չե՞ն: Ուրեմն ասիկա ուրկէ՞ ունի այս բոլոր բաները»։ **57** ու կը գայթակղէին անոր պատճառով: Բայց Յիսուս ըսաւ անոնց. «Մարգարէ մը առանց պատիւի չէ, բացի իր բնագաւառին եւ իր տան մէջ»։ **58** Ու շատ հրաշքներ չգործեց հոն՝ անոնց անհաւատութեան պատճառով:

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԿՐՏԻՉԻՆ ՄԱՀԸ

(Մարկ. 6. 14-29: Ղուկ. 9. 7-9)

14

Այդ ատեն Հերովդէս չորրորդապետը լսեց Յիսուսի համբաւը, եւ ըսաւ իր ծառաներուն. **2** «Ան Յովհաննէս Մկրտի՛չն է՝ մեռելներէն յարութիւն առած. ուստի հրաշքներ կը գործուին անով»:

3 Արդարեւ Հերովդէս բռներ էր Յովհաննէսը, ու զայն կապելով բանտը դրեր էր, իր եղբօր՝ Փիլիպպոսի կնոջ՝ Հերովդիայի պատճառով. **4** որովհետեւ Յովհաննէս կ'ըսէր անոր. «Զեզի արտօնուած չէ կից առնել զինք»։ **5** Ուստի կ'ուզէր սպաննել զայն, բայց կը վախճար բազմութենէն, որովհետեւ մարգարէ «կը նկատէին» զայն: **6** Երբ Հերովդէսի ծնունդին տարեդարձը կը տօնուէր, Հերովդիայի աղջիկը պարեց **հանդիսականներուն** առջեւ, ու հաճեցուց Հերովդէսը: **7** Ուստի երդումով խոստացաւ որ տար անոր ի՛նչ որ ուզէր: **8** Ան ալ՝ նախապէս խրատուած ըլլալով իր մօրմէն՝ ըսաւ. «Տո՛ւր ինձի Յովհաննէս Մկրտիչին գլուխը՝ ասիսէի մը վրայ»։ **9** Թագաւորը տրտմեցաւ. բայց երդումներուն եւ իրեն

^u Յուն.՝ ունէից

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

հետ նստողներուն պատճառով՝ հրամայեց որ տրուի: **10** Ու **մարդ** ղրկելով՝ գլխատեց Յովհաննէսը բանտին մէջ: **11** Եւ անոր գլուխը բերուեցաւ ասփսէի մը վրայ ու տրուեցաւ աղջիկին. ան ալ տուաւ իր մօր: **12** Եւ անոր աշակերտները եկան, վերցուցին մարմինը, թաղեցին զայն, ու գացին պատմեցին Յիսուսի:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԿԵՐԱԿՐԷ ՇԻՆԳ ՀԱԶԱՐԸ (Մարկ. 6. 30-44: Ղուկ. 9. 10-17: Յովհ. 6. 1-14)

13 Երբ Յիսուս լսեց, անկէ նաւով մեկնեցաւ ամայի տեղ մը՝ առանձին: Երբ բազմութիւնները լսեցին, ոտքով հետեւեցան անոր՝ **իրենց** քաղաքներէն:

14 ^բԵրբ դուրս ելաւ, տեսնելով մեծ բազմութիւն մը՝ գթաց անոնց վրայ ու բուժեց անոնց հիւանդները:

15 Իրիկունը՝ իր աշակերտները եկան եւ ըսին. «**Հոս** ամայի տեղ մըն է, ու ժամանակը արդէն անցած է. արձակէ՛ բազմութիւնը, որպէսզի երթան գիւղերը եւ կերակուր գնեն իրենց»: **16** Յիսուս ըսաւ անոնց. «Պէտք չկայ որ անոնք երթան, դո՛ւք տուէք անոնց՝ որ ուտեն»: **17** Անոնք ալ ըսին. «Հոս **ուրիշ բան** չունինք, բայց միայն հինգ նկանակ ու երկու ձուկ»: **18** Ըսաւ **անոնց**. «Հո՛ւս՝ ինձի՛ բերէք զանոնք»: **19** Եւ հրամայեց որ բազմութիւնը նստեցնեն խոտին վրայ: Հինգ նկանակներն ու երկու ձուկերը առաւ, դէպի երկինք նայելով՝ օրհնեց, եւ կտրելով նկանակները՝ տուաւ աշակերտներուն, աշակերտներն ալ՝ բազմութեան: **20** Բոլորը կերան ու կշտացան, եւ վերցնելով անելցած բեկորները՝ տասներկու կողով լեցուցին: **21** Անոնք որ կերան՝ հինգ հազարի չափ **այր** մարդիկ էին, կիներէն ու մանուկներէն զատ:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԶԱԼԷ ԶՈՒՐԻՆ ՎՐԱՅ (Մարկ. 6. 45-52: Յովհ. 6. 15-21)

22 ^գԻսկոյն հարկադրեց աշակերտները՝ որ նաւ մտնեն եւ իրմէ առաջ անցնին միւս եզերքը, մինչ ինք բազմութիւնները կ'արձակէր: **23** Բազմութիւնները արձակելէ ետք, լեռը ելաւ առանձին՝ աղօթելու: Երբ իրիկուն եղաւ, հոն էր՝ մինակը. **24** իսկ նաւը արդէն ծովուն մէջտեղն էր՝ այլեւո՞՞րութեան մէջ, որովհետեւ հովը հակառակ **ուղղութեամբ** էր: **25** Գիշերուան չորրորդ պահուն՝ Յիսուս գնաց դէպի նաւը, քալելով ծովուն վրայ: **26** Երբ աշակերտները տեսան զայն՝ որ կը քալէր ծովուն վրայ, վրդովեցան եւ ըսին թէ աչքի երեսոյթ մըն է, ու վախճալով աղաղակեցին: **27** Իսկոյն Յիսուս խօսեցաւ անոնց եւ ըսաւ. «Զաջալերուեց՛էք, ե՛ս եմ, մի՛ վախճաք»: **28** Պետրոս պատասխանեց անոր. «Տէ՛ր, եթէ դո՛ւն ես, հրամայէ՛ ինձի՛ որ գամ քեզի ջուրերուն վրայէն»: **29** Ան ալ ըսաւ. «Եկո՛ւր»: Երբ Պետրոս նաւէն իջաւ, քալեց ջուրերուն վրայէն՝ Յիսուսի քով երթալու համար: **30** Բայց տեսնելով հովին սաստիկ **ըլլալը**՝ վախցաւ: Երբ սկսաւ ընկղմիլ, աղաղակեց. «Տէ՛ր, փրկէ՛

^բ Ոմանք՝ Երբ Յիսուս

^գ Ոմանք՝ Յիսուս իսկոյն

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

զիս»: **31** Յիսուս իսկոյն երկարեց իր ձեռքը, բռնեց զինք ու ըսաւ. «Թերահաւատ, ինչո՞ւ կասկածեցար»: **32** Երբ նաւ ելան՝ հովը դադարեցաւ: **33** Անոնք որ նաւուն մէջ էին՝ եկան, երկրպագեցին անոր եւ ըսին. «Ճշմարտապէս դուն Աստուծոյ Որդին ես»:

34 Անցնելով միւս կողմը՝ հասան Գեցնեսարէթ: **35** Երբ այդ տեղի մարդիկը ճանչցան զինք, **մարդ** դրկեցին ամբողջ շրջակայքը, բերին անոր բոլոր ախտաւորները, **36** ու կ'աղաչէին անոր որ միայն դպչէին իր հանդերձին քղանցքին. եւ անոնք որ դպան՝ բժշկուեցան:

ՆԱԽՆԻՔՆԵՐՈՒՆ ՈՒՍՈՒՅՈՒՄԸ

(Մարկ. 7. 1-13)

15

Այն ատեն Յիսուսի եկան դպիրներ ու Փարիսեցիներ, որոնք Երուսաղէմէն էին, եւ ըսին. **2** «Ինչո՞ւ քու աշակերտներդ զանց կ'ընեն նախնիքներուն աւանդութիւնը, քանի որ չեն լուար իրենց ձեռքերը՝ երբ հաց կ'ուտեն»: **3** Ինք ալ պատասխանեց անոնց. «Հապա դո՛ւք ինչո՞ւ զանց կ'ընէք Աստուծոյ պատուիրանը՝ ձեր աւանդութեան պատճառով: **4** Արդարեւ Աստուած պատուիրեց. «Պատուէ՛ հայրդ ու մայրդ. **5** եւ ո՛վ որ անիծէ **ի**ր հայրը կամ մայրը, մահով թող վախճանի»: **6** Բայց դուք կ'ըսէք. «Ո՛վ որ **ի**ր հօր կամ մօր ըսէ թէ "ի՛նչ օգուտ որ պիտի ստանաս ինձմէ՛ Աստուծոյ տալիք ընծայ է", եւ իր հայրը կամ մայրը չպատուէ՛ ազատ է»: Ա՛յսպէս՝ անվաւեր դարձուցած էք Աստուծոյ պատուիրանը՝ ձեր աւանդութեան պատճառով: **7** Կեղծաւորներ, Եսայի ճի՛շդ մարգարէացաւ ձեր մասին՝ ըսելով. **8** «Այս ժողովուրդը միայն՝ շրթունքով կը պատուէ զիս, բայց իրենց սիրտը հեռու է ինձմէ. **9** եւ պարապ տեղը կը պաշտեն զիս՝ մարդոց պատուերները սորվեցնելով **ի**բր վարդապետութիւն»:

ՄԱՐԴԸ ԱՆՄԱՔՈՒՐ ԸՆՈՂ ԲԱՆԵՐ

(Մարկ. 7. 14-23)

10 Եւ բազմութիւնը կանչելով իրեն՝ ըսաւ անոնց. «Լսեցէ՛ք ու հասկցէ՛ք. **11** ո՛չ թէ ինչ որ կը մտնէ բերանը՝ կը պղծէ մարդը, հապա ինչ որ կ'ելլէ բերանէն՝ անիկա՛ կը պղծէ մարդը»:

12 Այն ատեն իր աշակերտները մօտեցան եւ ըսին իրեն. «Գիտե՞ս թէ Փարիսեցիները գայթակղեցան, երբ լսեցին այդ խօսքը»: **13** Ան ալ պատասխանեց. «Ամէն տունկ՝ որ իմ երկնաւոր Հայրս չէ տնկած, պիտի խլուի: **14** Թողուցէ՛ք զանոնք. **ի**րենք կոյր են, ու կոյրերու առաջնորդ: Եթէ կոյրը առաջնորդէ կոյրը, երկուքն ալ փոսը պիտի իյնան»: **15** Պետրոս ըսաւ անոր. «Բացատրէ՛ մեզի այս առակը»: **16** Յիսուս ըսաւ. «Դո՞ւք ալ տակաւին անխելք էք. **17** չէ՞ք հասկնար թէ ամէն ինչ որ կը մտնէ բերանը, կը պարունակուի փորին մէջ, ու կը ձգուի արտաքնոցը: **18** Իսկ ինչ որ բերանէն դուրս կ'ելլէ՛ սիրտէ՛ն յառաջ կու գայ, եւ անիկա՛ կը պղծէ մարդը: **19** Որովհետեւ սիրտէ՛ն կ'ելլեն չար մտածումներ, սպանութիւններ, շնութիւններ, պոռնկութիւններ, գողութիւններ, սուտ

¹¹ Ոմանք՝ բերանով ինծի կը մօտենայ, եւ շրթունքով

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

վկայություններ ու հայհոյություններ: **20** Ասո՛նք եմ որ կը պղծեն մարդը, բայց անլուայ ձեռքով **հաց** ուտելը՝ չի պղծեր մարդը»:

ԿՆՈՋ ՄԸ ՀԱԻԱՏՔԸ

(Մարկ. 7. 24-30)

21 Յիսուս անկէ մեկնելով՝ գնաց Տիրոսի ու Սիդոնի երկրամասերը: **22** Եւ ահա՛ քանանացի կին մը, այդ հողամասերէն ելած, կը պոռար անոր. «Ողորմէ՛ ինծի, Տէ՛ր, Դաւիթի՛ որդի, աղջիկս սաստիկ կը չարչարուի դեւէն»:
23 Ինք ո՛չ մէկ խօսքով պատասխանեց անոր. իսկ իր աշակերտները մօտենալով՝ կը թախանձէին իրեն ու կ'ըսէին. «Արձակէ՛ զայն, որովհետեւ կ'աղաղակէ մեր ետեւէն»:
24 Ինք ալ պատասխանեց. «Ես ղրկուեցայ միայն Իսրայէլի տան կորսուած ոչխարներուն»:
25 Բայց անիկա եկաւ, երկրպագեց անոր եւ ըսաւ. «Տէ՛ր, օգնէ՛ ինծի»:
26 Ան ալ պատասխանեց. «Լաւ չէ առնել զաւակներուն հացը ու նետել շուներուն»:
27 Անիկա ալ ըսաւ. «Այո՛, Տէ՛ր. սակայն շուները կը կերակրուին իրենց տիրոջ սեղանէն ինկած փշրանքներով»:
28 Այն ատեն Յիսուս պատասխանեց անոր. «Ո՛վ կին, մեծ է հաւատքդ. թող ըլլայ քեզի՛ ի՛նչ որ կ'ուզես»:
Եւ նոյն ժամուն անոր աղջիկը բժշկուեցաւ:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԲՈՒԺԷ ՇԱՏԵՐ

29 Յիսուս անկէ մեկնեցաւ. երբ Գալիլեայի ծովեզերքը հասաւ՝ լեռը ելլելով նստաւ: **30** Ու մեծ բազմություններ եկան իրեն, որոնք ունէին իրենց հետ կաղեր, կոյրեր, համրեր, հաշմանդամներ եւ շատ ուրիշներ, ու ձգեցին զանոնք Յիսուսի ոտքը: Ան ալ բուժեց զանոնք.
31 այնպէս որ բազմութիւնը զմայլեցաւ՝ տեսնելով որ համրերը կը խօսէին, հաշմանդամները կը բժշկուէին, կաղերը կը քալէին եւ կոյրերը կը տեսնէին. ու կը փառաբանէին Իսրայէլի Աստուածը:

ՉՈՐՍ ՀԱԶԱՐԻՆ ԿԵՐԱԿՐՈՒԻԼԸ

(Մարկ. 8. 1-10)

32 Յիսուս՝ **քովը** կանչելով իր աշակերտները՝ ըսաւ. «Կը գթամ այդ բազմութեան վրայ, որովհետեւ արդէն երեք օրէ ի վեր քովս եմ, եւ ուտելիք ոչի՛նչ ունին: Չեմ ուզեր անօթի արձակել զանոնք, որպէսզի ճամբան չպարտասին»:
33 Աշակերտները ըսին անոր. «Մենք անապատին մէջ ուրկէ՞ պիտի ունենանք այնչափ հաց, որ կշտացնենք ա՛յսչափ մեծ բազմութիւն մը»:
34 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Զանի՞՞ նկանակ ունիք»:
Անոնք ալ ըսին. «Եօթը, ու քանի մը մանր ձուկ»:
35 Հրամայեց բազմութեան՝ որ նստին գետինին վրայ: **36** Առաւ եօթը նկանակներն ու ձուկերը, շնորհակալ եղաւ, կտրեց եւ տուաւ աշակերտներուն, աշակերտներն ալ՝ բազմութեան: **37** Բոլորը կերան ու կշտացան, եւ վերցնելով աւելցած բեկորները՝ եօթը զամբիւղ լեցուցին: **38** Անոնք որ կերան՝ չորս հազար **այր** մարդիկ էին, կիներէն ու մանուկներէն զատ:

39 Երբ արձակեց բազմութիւնը, նաւ մտաւ եւ գնաց Մագդաղայի հողամասը:

ՀՐԱՇԹԻ ՄԸ ԽՆԴՐԱՆԸ
(Մարկ. 8. 11-3: Ղուկ. 12. 54-56)

16

Փարիսեցիներն ու Սադուկեցիները քովը եկան՝ փորձելու համար **գինք**, եւ կը խնդրէին իրմէ որ երկինքէն նշան մը ցոյց տայ իրենց: **2** Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Երբ իրիկուն ըլլայ՝ կ'ըսէք. «**Վաղը** լաւ օր պիտի ըլլայ, որովհետեւ երկինքը շառագունած է», **3** իսկ առտուն. «Այսօր մրրիկ պիտի ըլլայ, որովհետեւ երկինքը շառագունած ու մթագնած է»: Կեղծաւորներ, գիտէ՞ք զննել երկինքի երեսը, բայց չէ՞ք կրնար **գիտնալ** ժամանակներուն նշանները: **4** Չար ու շնացող սերունդը նշան կը խնդրէ: Սակայն **ուրիշ** նշան պիտի չտրուի անոր, բայց միայն Յովնան մարգարէին նշանը»: Եւ ձգեց զանոնք ու գնաց:

ՓԱՐԻՍԵՑԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ՍԱԴՈՒԿԵՑԻՆԵՐՈՒ ԽՄՈՐԸ
(Մարկ. 8. 14-21)

5 Երբ իր աշակերտները անցան միւս եզերքը, մոռցած էին հաց առնել: **6** Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ուշադիր եղէք, զգուշացէ՞ք Փարիսեցիներու եւ Սադուկեցիներու խմորէն»: **7** Անոնք ալ կը մտածէին իրենց մէջ՝ ըսելով. «Հաց չբերինք **մեզի հետ**»: **8** Երբ Յիսուս ըմբռնեց՝ ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ կը մտածէք ձեր մէջ, թերահաւատներ, թէ հաց չառիք: **9** Տակաւին չէ՞ք հասկնար եւ չէ՞ք յիշեր հինգ նկանակները՝ **որ բաժնեցիք** հինգ հազարին, ու քանի՞ կողով վերցուցիք. **10** ո՛չ ալ եօթը նկանակները՝ **որ բաժնեցիք** չորս հազարին, եւ քանի՞ զամբիւղ վերցուցիք: **11** Ի՞նչպէս չէք հասկնար թէ հացի՛ համար չըսի ձեզի. «Զգուշացէ՞ք Փարիսեցիներու եւ Սադուկեցիներու խմորէն»: **12** Այդ ատեն հասկցան թէ չըսաւ որ զգուշանան հացի խմորէն, հապա՛ Փարիսեցիներու եւ Սադուկեցիներու ուսուցումէն:

ՊԵՏՐՈՍԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՅԻՍՈՒՍԻ ՄԱՍԻՆ
(Մարկ. 8. 27-30: Ղուկ. 9. 18-21)

13 Երբ Յիսուս կ'երթար Փիլիպպոսի Կեսարիային երկրամասը՝ հարցուց իր աշակերտներուն. «Մարդիկ ի՞նչ կ'ըսեն, ո՞վ եմ ես՝ մարդու Որդին»: **14** Անոնք ըսին. «Ոմանք **կ'ըսեն թէ** Յովհաննէս Մկրտիչն ես, ուրիշներ՝ Եղիան, ուրիշներ ալ՝ Երեմիան կամ մարգարէներէն մէկը»: **15** Ըսաւ անոնց. «Իսկ դո՛ւք ի՞նչ կ'ըսէք, ո՞վ եմ»: **16** Սիմոն Պետրոս պատասխանեց. «Դուն Զրիստո՛սն ես, ապրող Աստուծոյ Որդին»: **17** Յիսուս ըսաւ անոր. «Երանի՛ քեզի, Սիմո՛ն, Յովնանի՛ որդի. որովհետեւ ո՛չ թէ մարմինն ու արիւնը յայտնեցին քեզի **ասիկա**, հապա իմ Հայրս՝ որ երկինքն է: **18** Ես ալ կը յայտարարեմ քեզի. «Դուն՝ Պետրոս ես, եւ այս վէմին վրայ պիտի կառուցանեմ իմ եկեղեցիս, ու ՚դժոխքին

^u Այսինքն՝ վէմ
^p Այսինքն՝ մեռած անձերու կայանին

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

դռները պիտի չյաղթեն անոր: **19** Երկինքի թագաւորութեան բանալիները պիտի տամ քեզի, եւ ի՞նչ որ երկրի վրայ կապես՝ երկինքի մէջ կապուած պիտի ըլլայ, ու ի՞նչ որ երկրի վրայ արձակես՝ երկինքի մէջ արձակուած պիտի ըլլայ՝»:

20 Այն ատեն աշակերտներուն պատուիրեց՝ որ ո՛չ մէկուն ըսեն թէ ինք ⁴Քրիստոսն է:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԽՕՍԻ ԻՐ ՉԱՐՉԱՐԱՆՔՆԵՐՈՒՆ ՄԱՍԻՆ

(Մարկ. 8. 31-9. 1: Ղուկ. 9. 22-27)

21 Այդ ատենէն **եսք** Յիսուս ցոյց տուաւ իր աշակերտներուն թէ պէտք էր որ երթար Երուսաղէմ, շատ չարչարանքներ կրէր երէցներէն, քահանայապետներէն եւ դպիրներէն, սպաննուէր ու յարութիւն առնէր երրորդ օրը: **22** Պետրոս մէկդի առաւ զինք, եւ սկսաւ յանդիմանել զինք՝ ըսելով. «Ամե՛նեւից, Տէ՛ր. այդ բանը չպատահի՛ քեզի»:

23 Ինք ալ դառնալով՝ Պետրոսի ըսաւ. «Ետե՛ւս գնա, Սատանա՛յ, դուն գայթակղութիւն ես ինծի. որովհետեւ ո՛չ թէ Աստուծոյ բաները կը մտածես, հապա՛ մարդոց բաները»:

24 Այն ատեն Յիսուս ըսաւ իր աշակերտներուն. «Եթէ մէկը ուզէ գալ իմ ետեւէս, թող ուրանայ ինքզինք, վերցնէ իր խաչը, ու հետեւի ինծի: **25** Որովհետեւ ո՛վ որ ուզէ փրկել իր անձը՝ պիտի կորսնցնէ զայն, իսկ ո՛վ որ կորսնցնէ իր անձը՝ ինծի համար, պիտի գտնէ զայն: **26** Զանի որ մարդ ի՞նչ օգուտ կ'ունենայ, եթէ շահի ամբողջ աշխարհը բայց կորսնցնէ իր անձը. կամ՝ մարդ ի՞նչ **փրկանք** պիտի տայ իր անձին փոխարէն: **27** Որովհետեւ մարդու Որդին պիտի գայ իր Հօր փառքով՝ իր հրեշտակներուն հետ, եւ այն ատեն պիտի հատուցանէ իւրաքանչիւրին՝ իր գործերուն համեմատ: **28** Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Հոս ներկայ եղողներէն կան ոմանք՝ որ մահ պիտի չհամտեսեն, մինչեւ որ տեսնեն մարդու Որդին՝ եկած իր թագաւորութեամբ»:

ՅԻՍՈՒՍԻ ԱՅԼԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆԸ

(Մարկ. 9. 1-12: Ղուկ. 9. 28-36)

17

Վեց օր ետք՝ Յիսուս առաւ իրեն հետ Պետրոսը, Յակոբոսն ու անոր եղբայրը՝ Յովհաննէսը, հանեց զանոնք բարձր լեռ մը՝ առանձին, **2** եւ այլակերպեցաւ անոնց առջեւ. իր երեսը փայլեցաւ արեւի պէս, ու իր հանդերձները ճերմակ եղան՝ լոյսի պէս: **3** Եւ ահա՛ Մովսէս ու Եղիա երեւցան անոնց, եւ կը խօսակցէին իրեն հետ: **4** Պետրոս ըսաւ Յիսուսի. «Տէ՛ր, լաւ է որ կենանք հոս. եթէ կ'ուզես, շինենք հոս երեք վրան, մէկը՝ քեզի, մէկը՝ Մովսէսի, ու մէկը՝ Եղիայի»:

5 Մինչ ան կը խօսէր, լուսաւոր ամպ մը հովանի եղաւ անոնց վրայ, եւ ձայն մը **եկաւ** ամպէն՝ ըսելով. «Ա՛յս է իմ սիրելի Որդիս՝ որուն հաճեցայ. անոր մտիկ ըրէք»:

6 Երբ աշակերտները լսեցին, իրենց երեսին վրայ ինկան ու սաստիկ վախցան: **7** Յիսուս մօտենալով՝ դպաւ անոնց եւ ըսաւ. «**Ոտքի՛** ելէք, մի՛ վախճաք»:

8 Իրենց աչքերը բարձրացուցին ու ո՛չ մէկը տեսան՝ բայց միայն Յիսուսը:

9 Երբ լեռնէն վար կ'իջնէին, Յիսուս հրահանգեց անոնց. «Այդ տեսիլքը ո՛չ մէկուն պատմեցէք, մինչեւ որ մարդու Որդին մեռելներէն յարութիւն առնէ»:

10 Աշակերտները

⁴ Ոմանք՝ Յիսուս Քրիստոսն

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

հարցուցին իրեն. «Հապա ինչո՞ւ դպիրները կ'ըսեն թե՛ «պետք է որ նախ Եղիա գայ՝»»: **11** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Իրաւ է թե՛ նախ Եղիա պիտի գայ եւ վերահաստատե՛ աւէն բան: **12** Բայց ձեզի կ'ըսեն թե՛ Եղիա արդէն եկած է, ու չճանչցան զայն, հապա ինչ որ ուզեցին՝ ըրին անոր. նոյնպէս ալ մարդու Որդին պիտի չարչարուի անոնցմէ»: **13** Այն ատեն աշակերտները հասկցան թե՛ Յովհաննէս Մկրտիչին մասին ըսաւ իրենց:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԲՈՒԺԷ ԴԻՒԱՀԱՐ ՏՂԱՅ ՄԸ

(Մարկ. 9. 13-28: Ղուկ. 9. 37-44ա)

14 Երբ եկան բազմութեան քով, մարդ մը մօտեցաւ անոր, եւ ծնրադրելով՝ ըսաւ. «Տէ՛ր, ողորմէ՛ որդիիս, որ կը լուսնոտի ու չարաչար կը տանջուի. քանի որ յաճախ կրակի մէջ կ'իյնայ, եւ յաճախ՝ ջուրի մէջ: **15** Զինք բերի քու աշակերտներուդ, ու չկրցան զինք բժշկել»: **16** Յիսուս պատասխանեց. «Ո՛վ անհաւատ եւ խոտորեալ սերունդ, մինչեւ ե՞րբ պիտի ըլլամ ձեզի հետ, մինչեւ ե՞րբ պիտի հանդուրժեմ ձեզի: Հո՛ս՝ ինձի՛ բերէք զայն»: **17** Յիսուս սաստեց զայն, դեւը ելաւ անկէ, ու պատանին բժշկուեցաւ նոյն ժամուս: **18** Այն ատեն աշակերտները գացին Յիսուսի քով՝ առանձին, եւ ըսին. «Մե՛նք ինչո՞ւ չկրցանք հանել զայն»: **19** Յիսուս ըսաւ. «Ձեր թերահաւատութեան պատճառով. քանի որ ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Եթէ մանանեխի հատիկի չափ հաւատք ունենաք, պիտի ըսէք այս լերան. «Փոխադրուէ՛ ասկէ հոն», ու պիտի փոխադրուի, եւ ոչինչ անկարելի պիտի ըլլայ ձեզի»: **20** Սակայն այս տեսակը ուրիշ բանով դուրս չ'ելլեր, բայց միայն աղօթքով ու ծոմապահութեամբ»:

ՅԻՍՈՒՍ ԴԱՐՁԵԱԼ ԿԸ ԽՕՍԻ ԻՐ ՄԱՀՈՒԱՆ ՄԱՍԻՆ

(Մարկ. 9. 29-31: Ղուկ. 9. 44բ-45)

21 Մինչ անոնք Գալիլեայի մէջ կը մնային, Յիսուս ըսաւ անոնց. «Մարդու Որդին պիտի մատնուի մարդոց ձեռքը, **22** ու պիտի սպաննեն զինք. բայց յարութիւն պիտի առնէ երրորդ օրը»: Անոնք ալ չափազանց տրտմեցան:

ՏԱՃԱՐԻ ՏՈՒՐԹԻՆ ՎՃԱՐՈՒՄԸ

23 Երբ անոնք եկան Կափառնայում, երկդրամեան տուրքը գանձողները եկան Պետրոսի եւ ըսին. «Ձեր վարդապետը չի՞ վճարեր երկդրամեանը»: Ան ալ ըսաւ. «Այո՛, կը վճարէ»: **24** Երբ տուն մտաւ, Յիսուս կանխեց զինք՝ ըսելով. «Ի՞նչ է քու կարծիքդ, Սիմո՛ն. երկրի թագաւորները որմէ՞ կը ստանան հարկը կամ տուրքը, իրենց որդիներէ՞ն՝ թե՛ օտարներէն»: **25** Պետրոս ըսաւ. «Օտարներէ՛ն»: Յիսուս ըսաւ անոր. «Ուրեմն որդիները ազատ են: **26** Բայց որպէսզի չգայթակեցնենք զանոնք, գնա՛ ծովը ու կա՛րթ նետէ, եւ ա՛ռ առաջին ձուկը որ կ'ելլէ: Երբ անոր բերանը բանաս՝ սաստեր մը պիտի գտնես. ա՛ռ զայն ու տո՛ւր անոնց՝ ինձի եւ քեզի համար»:

Ո՞Վ Է ՄԵԾԸ

(Մարկ. 9. 32-36: Ղուկ. 9. 46-48)

18

Նոյն ժամուկն աշակերտները եկան Յիսուսի քով ու ըսին. «Ո՞վ է մեծագոյնը երկինքի թագաւորութեան մէջ»: 2 Յիսուս ալ կանչեց իրեն մանուկ մը, կայնեցուց զայն անոնց մէջտեղ, 3 եւ ըսաւ. «Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Եթէ դարձի չգաք ու մանուկներու պէս չըլլաք, բնա՛ւ պիտի չմտնէք երկինքի թագաւորութիւնը»: 4 Ուրեմն ո՛վ որ կը խոնարհեցնէ ինքզինք՝ այս փոքր մանուկին պէս, անիկա՛ է մեծագոյնը երկինքի թագաւորութեան մէջ. 5 եւ ո՛վ որ կ’ընդունի այսպիսի մանուկ մը՝ իմ անունովս, զի՛ս կ’ընդունի»:

ՄԵՂՔԻ ԳԱՅԹԱԿՂՈՒԹԻՒՆԸ
(Մարկ. 9. 41-47: Ղուկ. 17. 1-2)

6 «Ո՛վ որ գայթակղեցնէ մէկը այս պգտիկներէն՝ որոնք ինծի կը հաւատան, **աւելի** օգտակար պիտի ըլլար անոր՝ որ իշու ջաղացքի քար մը կախուէր իր վիզէն, ու ծովուն անդունդը ընկղմէր:

7 Վա՛յ աշխարհի՛ գայթակղութիւններու պատճառով. որովհետեւ հարկ է որ գայթակղութիւնները գան, բայց վա՛յ այն մարդուն՝ որուն միջոցով գայթակղութիւնը կու գայ: 8 Ուրեմն եթէ ձեռքդ կամ ոտքդ կը գայթակղեցնէ քեզ, կտրէ՛ զայն ու նետէ՛ քեզմէ. **աւելի** լաւ է քեզի՛ կա՛ղ կամ պակասաւոր մտնել կեանքը, քան երկու ձեռք կամ երկու ոտք ունենալ եւ նետուիլ յաւիտենական կրակին մէջ: 9 Եթէ աչքդ կը գայթակղեցնէ քեզ, հանէ՛ զայն ու նետէ՛ քեզմէ. **աւելի** լաւ է քեզի՛ մէ՛կ աչքով մտնել կեանքը, քան երկու աչք ունենալ եւ նետուիլ գեհեհի կրակին մէջ»:

ԿՈՐՍՈՒԱԾ ՈՉԽԱՐԻՆ ԱՌԱԿԸ
(Ղուկ. 15. 3-7)

10 «Ուշադի՛ր եղէք որ չարհամարհէք այս պգտիկներէն մէկը. քանի որ կ’ըսեմ ձեզի թէ երկինքի մէջ անոնց հրեշտակները ամէն ատեն կը տեսնեն երեսը իմ Նօրս՝ որ երկինքն է: 11 Որովհետեւ մարդու Որդին եկաւ կորսուա՛ծը փրկելու: 12 Ի՞նչ է ձեր կարծիքը. եթէ մարդ մը ունենայ հարիւր ոչխար եւ անոնցմէ մէկը մոլորի, իննսունինը **ոչխարները** “լեռները չի՞ թողուր ու” երթար՝ փնտռելու մոլորածը: 13 Եթէ Բպատահի որ գտնէ զայն, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի թէ **աւելի՛** կ’ուրախանայ անոր համար, քան իննսունիննին՝ որոնք մոլորած չէին: 14 Ա՛յսպէս՝ ձեր երկնաւոր Հայրը չի հաճիր որ այս պգտիկներէն մէկը կորսուի»:

ՄԵՂԱՆՉՈՂ ԵՂԲԱՅԻՐԸ

^ա Ոմանք՝ չի՞ թողուր, ու լեռները

^բ Յուն.՝ ըլլայ

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

15 «Եթէ եղբայրդ մեղանչէ քեզի դէմ, գնա՛ եւ ըսէ՛ իրեն իր յանցանքը՝ երբ դուն ու ան մինակ էք. եթէ մտիկ ընէ քեզի՝ շահեցար՝ եղբայրդ: **16** Բայց եթէ մտիկ չընէ **քեզի**, ա՛ն քեզի հետ մէկ կամ երկու **հոգի** եւս, որպէսզի ամէն խօսք հաստատուի երկու կամ երեք վկաներու բերանով: **17** Եթէ անոնց ալ մտիկ չընէ, ըսէ՛ եկեղեցիին. իսկ եթէ եկեղեցիին ալ մտիկ չընէ, թող ըլլայ քեզի հեթանոսի ու մաքսաւորի պէս:

18 Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ի՛նչ որ կապէք երկրի վրայ՝ կապուած պիտի ըլլայ երկինքի մէջ, եւ ի՛նչ որ արձակէք երկրի վրայ՝ արձակուած պիտի ըլլայ երկինքի մէջ»: **19** Դարձեալ կը յայտարարեմ ձեզի. «Եթէ ձեզմէ երկու հոգի համաձայնին երկրի վրայ՝ որեւէ բան խնդրելու, պիտի ըլլայ անոնց իմ Հօրմէս՝ որ երկինքն է»: **20** Որովհետեւ ուր որ երկու կամ երեք հոգի հաւաքուած ըլլան իմ անունովս, ես հոն եմ՝ անոնց մէջ»:

ՉՆԵՐՈՂ ԾԱՌԱՅԻՆ ԱՌԱԿԸ

21 Այն ատեն Պետրոս մօտեցաւ անոր եւ ըսաւ. «Տէ՛ր, եթէ եղբայրս մեղանչէ ինձի դէմ՝ քանի՞ անգամ ներեմ անոր. մինչեւ եօթը անգամ»: **22** Յիսուս ըսաւ անոր. «Քեզի չեմ ըսեր՝ “մինչեւ եօթն անգամ” չ, հապա՛ “մինչեւ եօթանասուն անգամ եօթը»: **23** Ուստի երկինքի թագաւորութիւնը կը նմանի թագաւորի մը, որ ուզեց հաշիւ առնել իր ծառաներէն: **24** Երբ սկսաւ հաշիւ առնել, տասը հազար տաղանդի պարտապան մը բերուեցաւ իրեն: **25** Բայց ան վճարելու կարողութիւն չունենալով՝ անոր տէրը հրամայեց, որ ան ծախուի, նաեւ անոր կինն ու զաւակները եւ անոր ամբողջ ունեցածը, ու **պարտքը** վճարուի: **26** Իսկ ծառան իյնալով՝ երկրպագեց անոր եւ ըսաւ. “Տէ՛ր, համբերատար եղի՛ր ինձի հանդէպ, ու ամէ՛նը պիտի վճարեմ քեզի»: **27** Ծառային տէրը՝ գթալով՝ արձակեց զայն, եւ ներեց անոր պարտքը: **28** Նոյն ծառան գնաց, գտաւ իր ծառայակիցներէն մէկը՝ որ հարիւր դահեկան կը պարտէր իրեն, ու բռնելով զայն՝ կը խեղդէր եւ կ'ըսէր. “Վճարէ՛ ինձի ունեցած պարտքը»: **29** Ուստի իր ծառայակիցը ինկաւ անոր ոտքը, կ'աղաչէր անոր ու կ'ըսէր. “Համբերատար եղի՛ր ինձի, եւ պիտի վճարեմ ՚քեզի»: **30** Բայց ինք չէր ուզեր. հապա գնաց ու բանտը նետել տուաւ զայն՝ մինչեւ որ վճարէր պարտքը: **31** Երբ իր ծառայակիցները տեսան ինչ որ պատահեցաւ՝ շատ տրտմեցան, ու եկան եւ պատմեցին իրենց տիրոջ ամբողջ պատահածը: **32** Այն ատեն անոր տէրը կանչեց զայն ու ըսաւ. “Չա՛ր ծառայ, այդ ամբողջ պարտքը ներեցի քեզի՝ քանի որ աղաչեցիր ինձի. **33** ուրեմն պէտք չէ՞ր որ դո՛ւն ալ ողորմէիր ծառայակիցիդ, ինչպէս ես ողորմեցայ քեզի»: **34** Եւ անոր տէրը բարկանալով՝ յանձնեց զայն տանջողներուն, մինչեւ որ վճարէր ամբողջ պարտքը: **35** Իմ երկնաւոր Հայրս ալ նո՛յնպէս պիտի ընէ ձեզի, եթէ ձեզմէ իւրաքանչիւրը իր եղբօր սրտանց չներէ իր յանցանքները»:

ԱՍՏԻՍՆԱԼՈՒԾՈՒՄԻ ՄԱՍԻՆ

(Մարկ. 10. 1-12)

⁴ Կամ՝ ստրուկներէն

⁷ Ոմանք՝ ամէնը քեզի

19

Երբ Յիսուս ավարտեց այս խօսքերը, մեկնեցաւ Գալիլեայէն եւ գնաց Հրէաստանի հողամասը՝ Յորդանանի միւս կողմը: **2** Մեծ բազմութիւններ հետեւեցան անոր, ու հոն բուժեց զանոնք:

3 Փարիսեցիները մօտեցան անոր եւ փորձեցին զայն՝ ըսելով. «Արտօնուած է, որ մարդ մը արձակէ իր կինը՝ որեւէ պատճառի համար»: **4** Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Չէ՞ք կարդացեր թէ ա՛ն՝ որ սկիզբէն ստեղծեց, արու եւ էգ ստեղծեց զանոնք, ու ըսաւ. **5** “Այս պատճառով մարդը պիտի թողու հայրն ու մայրը, եւ պիտի յարի իր կնոջ, ու երկուքը պիտի ըլլան մէկ՝ մարմին»: **6** Հետեւաբար ա՛լ երկու չեն, հապա՛ մէկ մարմին. ուրեմն մարդը թող չզատէ ինչ որ Աստուած իրարու միացուցած է»: **7** Ըսին իրեն. «Հապա ինչո՞ւ Մովսէս պատուիրեց ամուսնալուծումի վկայագիր տալ եւ արձակել»: **8** Ըսաւ անոնց. «Մովսէս ձեր սիրտին կարծրութեան համար արտօնեց ձեզի՝ որ արձակէք ձեր կիները. բայց սկիզբէն այնպէս չէր: **9** Սակայն կը յայտարարեմ ձեզի. “Ո՛վ որ կ’արձակէ իր կինը՝ առանց պոռնկութեան պատճառի, ու կ’ամուսնանայ ուրիշի մը հետ՝ շնութիւն կ’ընէ: Եւ ո՛վ որ արձակուածին հետ կ’ամուսնանայ՝ շնութիւն կ’ընէ»: **10** Իր աշակերտները ըսին իրեն. «Եթէ ա՛յդ է պարագան մարդուն եւ **իր** կնոջ միջեւ, օգտակար չէ ամուսնանալ»: **11** Բայց ինք ըսաւ անոնց. «Բոլորը չեն ընդունիր ասիկա, հապա անոնք՝ որոնց տրուած է: **12** Որովհետեւ կան ներքինիներ, որոնք ա՛յդպէս ծնան՝ **իրենց** մօր որովայնէն. կան ներքինիներ, որոնք մարդոցմէ՛ ներքինի եղան. ու կան ներքինիներ, որոնք իրենք զիրենք ներքինի ըրին՝ երկինքի թագաւորութեան համար: Ո՛վ որ կրնայ ընդունիլ՝ թող ընդունի»:

ՅԻՍՈՒՍ ԿՕՐՉՆԷ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐԸ

(Մարկ. 10. 13-16: Ղուկ. 18. 15-17)

13 Այն ատեն մանուկներ բերուեցան իրեն, որպէսզի ձեռք դնէ անոնց վրայ եւ աղօթէ. իսկ աշակերտները կը յանդիմանէին զանոնք: **14** Յիսուս ըսաւ. «Թո՛յլ տուէք մանուկներուն, ու մի՛ արգիլէք զանոնք՝ որ գան ինծի, որովհետեւ երկինքի թագաւորութիւնը այդպիսիներունն է»: **15** Եւ ձեռք դնելէ ետք անոնց վրայ՝ մեկնեցաւ անկէ:

ՀԱՐՈՒՍ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԸ

(Մարկ. 10. 17-31: Ղուկ. 18. 18-30)

16 Մէկը մօտենալով՝ ըսաւ անոր. «Բարի՛ վարդապետ, ի՞նչ բարիք գործեմ՝ որ ունենամ յաւիտեանական կեանքը»: **17** Ան ալ ըսաւ անոր. «Ինչո՞ւ բարի կը կոչես զիս. մէկէ՛ն զատ բարի չկայ, որ Աստուած է: Եթէ կ’ուզես մտնել կեանքը՝ պահէ՛ պատուիրանները»: **18** Ըսաւ անոր. «Որո՞նք»: Յիսուս պատասխանեց. «Սպանութիւն մի՛ ըներ, շնութիւն մի՛ ըներ, գողութիւն մի՛ ըներ, սուտ վկայութիւն մի՛ տար, **19** պատուէ՛ հայրդ ու մայրդ, եւ

^ա Կամ՝ միս

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

սիրէ՛ ընկերդ ^բքու անձիդ՝ պէս»։ **20** Երիտասարդը ըսաւ անոր. «Պահած եմ այդ բոլորը՝ պատանութենէս ի վեր. տակաւին ի՞նչ կը պակսի ինձի»։ **21** Յիսուս ըսաւ անոր. «Եթէ կ'ուզես կատարեալ ըլլալ՝ գնա՛, ծախէ՛ ինչքդ եւ տո՛ւր աղքատներուն, ու գանձ պիտի ունենաս երկինքը. ապա հետեւէ՛ ինձի»։ **22** Երբ երիտասարդը լսեց այս խօսքը՝ տրտմած գնաց, որովհետեւ շատ ստացուածք ունէր։

23 Յիսուս ըսաւ աշակերտներուն. «Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Հարուստը դժուարութեամբ պիտի մտնէ երկինքի թագաւորութիւնը»։ **24** Դարձեալ կը յայտարարեմ ձեզի. «Աւելի դիրիսն է որ ^գո՛ւղտը անցնի ասեղիս ծակէն, քան թէ հարուստը մտնէ Աստուծոյ թագաւորութիւնը»։ **25** Երբ աշակերտները լսեցին, չափազանց ապշեցան եւ ըսին. «Ուրեմն ո՞վ կրնայ փրկուիլ»։ **26** Յիսուս նայելով անոնց՝ ըսաւ. «Ատիկա անկարելի է մարդոց քով, բայց ամէն բան կարելի է Աստուծոյ քով»։

27 Այն ատեն Պետրոս ըսաւ անոր. «Ահա՛ մենք թողուցինք ամէն ինչ ու հետեւեցանք քեզի. ուրեմն ի՞նչ պիտի ըլլայ մեզի»։ **28** Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Դուք՝ որ հետեւեցաք ինձի, ^դմիւս գալուստին», երբ մարդու Որդին բազմի իր փառքի գահին վրայ, դո՛ւք ալ պիտի բազմիք տասներկու գահերու վրայ՝ դատելու Իսրայէլի տասներկու տոհմերը»։ **29** Ո՛վ որ թողուցած ըլլայ տուներ, եղբայրներ, քոյրեր, հայր, մայր, կին, զաւակներ, կամ արտեր՝ իմ անունիս համար, պիտի ստանայ հարիւրապատիկը եւ ժառանգէ յաւիտենական կեանքը։ **30** Բայց շատ առաջիններ պիտի ըլլան յետին, ու յետիններ՝ առաջին»։

ԱՅԳԻՆ ԲԱՆՈՒՈՐՆԵՐԸ

20

«Արդարեւ երկինքի թագաւորութիւնը նման է հողատիրոջ մը, որ առտուն կանուխ դուրս ելաւ՝ գործաւորներ վարձելու իր այգիին համար։ **2** Երբ համաձայնեցաւ գործաւորներուն հետ՝ օրը մէկ դահեկանի, դրկեց զանոնք իր այգին։ **3** «Երրորդ ժամուան»՝ ատենները դուրս ելլելով՝ տեսաւ ուրիշներ, որոնք անգործ կայնած էին հրապարակը, **4** ու ըսաւ անոնց. «Դո՛ւք ալ գացէք **իմ** այգիս, եւ կու տամ ձեզի ինչ որ իրաւացի է»։ **5** Անոնք ալ գացին։ Դարձեալ դուրս ելաւ վեցերորդ ժամուան եւ իններորդ ժամուան ատենները, ու նո՛յնը ըրաւ։ **6** Տասնմէկերորդ ժամուան ատենները դուրս ելաւ, ուրիշներ գտաւ՝ որոնք անգործ կայնած էին, եւ անոնց ըսաւ. «Ինչո՞ւ հոս ամբողջ օրը անգործ կայնած էք»։ **7** Ըսին իրեն. «Որովհետեւ ո՛չ մէկը վարձեց մեզ»։ Ըսաւ անոնց. «Դո՛ւք ալ գացէք այգիս, ու պիտի ստանաք ինչ որ իրաւացի է»։ **8** Երբ իրիկուն եղաւ, այգիին տէրը ըսաւ իր տնտեսին. «Կանչէ՛ գործաւորները եւ տո՛ւր անոնց վարձքը՝ վերջիններէն սկսելով մինչեւ

^բ Յուն.՝ քեզի

^գ Ոմանք՝ պարանը

^դ Յուն.՝ վերստին ծնունդին մէջ

^ւ Այսինքն՝ Առտուան ժամը իննի

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

առաջինները»։ **9** Երբ եկան անոնք՝ որ տասնմեկերորդ ժամուան ատենները **գացեր էին**, ստացան մեկական դահեկան։ **10** Առաջինները գալով՝ կը կարծէին թէ աւելի՛ պիտի ստանան. բայց իրենք ալ ստացան մեկական դահեկան։ **11** Երբ ստացան՝ տրտնջեցին հողատիրոջ դէմ եւ ըսին. **12** «Այդ վերջինները մէկ ժամ աշխատեցան, բայց զանոնք հաւասար ըրիր մեզի՝ որ կրեցինք օրուան ծանրութիւնն ու տաքութիւնը»։ **13** Ան ալ պատասխանեց անոնցմէ մէկուն. «Ընկե՛ր, ես չեմ անիրաւեր քեզ. միթէ դուն ինծի հետ չհամաձայնեցա՞ր մէկ դահեկանի. **14** ա՛ռ քուկդ եւ գնա՛: Կ՛ուզեմ որ տամ այս վերջինին՝ քեզի **տուածիս** չափ. **15** միթէ արտօնուած չէ՞ ինծի՝ ընել ի՛նչ որ ուզեմ իմ **ունեցածիս**: Միթէ քու աչքդ չա՞ր է՝ որ ես բարի եմ»։ **16** Այսպէս՝ յետինները պիտի ըլլան առաջին, եւ առաջինները՝ յետին. որովհետեւ կանչուածները շատ են, բայց ընտրուածները՝ քիչ»։

ՅԻՍՈՒՍ ԵՐՐՈՐԴ ԱՆԳԱՍ ԿԸ ԽՕՍԻ ԻՐ ՄԱՀՈՒԱՆ ՄԱՍԻՆ

(Մարկ. 10. 32-34: Ղուկ. 18. 31-34)

17 Երբ Յիսուս կը բարձրանար Երուսաղէմ, ճամբան իրեն հետ առաւ տասներկու աշակերտները՝ առանձին, եւ ըսաւ անոնց. **18** «Ահա՛ կը բարձրանանք Երուսաղէմ, ու մարդու Որդին պիտի մատնուի քահանայապետներուն եւ դպիրներուն, ու մահուան պիտի դատապարտեն զինք. **19** հեթանոսներուն պիտի մատնեն զինք՝ որ ծաղրուի, խարազանուի եւ խաչուի. բայց յարութիւն պիտի առնէ երրորդ օրը»։

ՄՕՐ ՄԸ ԽՆԴՐԱՆԸԸ

(Մարկ. 10. 35-45)

20 Այն ատեն Ջեբեդէոսի որդիներուն մայրը եկաւ անոր իր որդիներուն հետ, կ'երկրպագէր **անոր** ու բան մը կը խնդրէր անկէ։ **21** Ան ալ ըսաւ անոր. «Ի՞նչ կ'ուզես»։ Ըսաւ անոր. «Ըսէ՛, որ քու թագաւորութեանդ մէջ՝ այս երկու որդիներս բազմին, մէկը՝ աջ կողմդ, եւ միւսը՝ ձախ կողմդ»։ **22** Յիսուս պատասխանեց. «Չէք գիտեր թէ ի՛նչ կը խնդրէք: Կրնա՞ք խմել այն բաժակը՝ որ ես պիտի խմեմ, կամ մկրտուիլ այն մկրտութեամբ՝ որով ես պիտի մկրտուիմ»։ Ըսին իրեն. «Կրնա՞նք»։ **23** Յիսուս ըսաւ անոնց. «Արդարեւ պիտի խմէ՞ք իմ բաժակս, ու պիտի մկրտուի՞ք այն մկրտութեամբ՝ որով ես մկրտուելու եմ. բայց իմ աջ կամ ձախ կողմս բազմիլը՝ իմս չէ տալը, հապա **պիտի տրուի** անո՛նց՝ որոնց համար պատրաստուած է իմ Հօրմէս»։ **24** Երբ **միւս** տասը **աշակերտները** լսեցին՝ ընդվզեցան այդ երկու եղբայրներուն դէմ։ **25** Իսկ Յիսուս իրեն կանչեց զանոնք եւ ըսաւ. «Գիտէք թէ հեթանոսներուն իշխանները կը տիրապետեն անոնց վրայ, ու մեծամեծները կ'իշխեն անոնց վրայ: **26** Բայց այդպէս թող չըլլայ ձեր մէջ. հապա ձեզմէ ո՛վ որ ուզէ մեծ ըլլալ՝ անիկա ձեր սպասարկո՛ւն թող ըլլայ, **27** ու ձեզմէ ո՛վ որ ուզէ գլխաւոր ըլլալ՝ անիկա ձեր ստրո՛ւկը թող ըլլայ. **28** ինչպէս մարդու Որդին եկաւ ո՛չ թէ սպասարկութիւն ընդունելու, հապա՝ սպասարկելու եւ իր անձը փրկանք տալու շատերու համար»։

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԲՈՒԺԷ ԵՐԿՈՒ ԿՈՅՐԵՐ

(Մարկ. 10. 46-52: Ղուկ. 18. 35-43)

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

29 Երբ անոնք դուրս ելան Երիքովէն, մեծ բազմութիւն մը հետեւեցաւ անոր: **30** Եւ ահա՛ երկու կոյրեր նստած էին ճամբային եզերքը. երբ լսեցին թէ Յիսուս կ'անցնի, աղաղակեցին. «Ողորմէ՛ մեզի, Տէ՛ր, Դաւիթի՛ Որդի»»: **31** Բազմութիւնը կը յանդիմանէր զանոնք՝ որ լռեն, բայց անոնք ա՛լ ակելի կ'աղաղակէին. «Ողորմէ՛ մեզի, Տէ՛ր, Դաւիթի՛ Որդի»»: **32** Յիսուս կանգ առնելով՝ կանչեց զանոնք եւ ըսաւ. «Ի՞նչ կ'ուզէք որ ընեմ ձեզի»: **33** Ըսին անոր. «Տէ՛ր, թող մեր աչքերը բացուին»»: **34** Յիսուս գթալով՝ դպաւ անոնց աչքերուն. իսկոյն անոնց աչքերը ^բբացուեցան, ու հետեւեցան անոր:

ՅԻՍՈՒՍԻ ՅԱՂԹԱԿԱՆ ՄՈՒՏԸԸ ԵՐՈՒՍԱՂԷՍ
(Մարկ. 11. 1-11: Ղուկ. 19. 29-40: Յովհ. 12. 12-19)

21

Երբ մօտեցան Երուսաղէմի ու հասան Բեթփագէ, Չիթենիներու լերան մօտ, Յիսուս դրկեց երկու աշակերտ՝ **2** ըսելով անոնց. «Գացէ՛ք այդ ձեր դիմացի գիւղը, ու իսկոյն պիտի գտնէք կապուած էշ մը, եւ անոր հետ՝ աւանակ մը. արծակեցէ՛ք զանոնք ու բերէ՛ք ինծի: **3** Եթէ մէկը բան մը ըսէ ձեզի, ըսէ՛ք. “Տէրոջ պէտք են՛, եւ իսկոյն պիտի դրկէ զանոնք»»: **4** Այս ամէնը կատարուեցաւ, որպէսզի իրագործուի մարգարէին միջոցով ըսուած խօսքը. **5** «Ըսէ՛ք Սիոնի աղջիկին. “Ահա՛ Թագաւորդ կու գայ քեզի, հեզ եւ հեծած իշու վրայ, իշու ձագի՛ աւանակի վրայ»»: **6** Աշակերտները գացին, եւ ըրին ինչպէս Յիսուս պատուիրած էր իրենց. **7** բերին էշն ու աւանակը, դրին անոնց վրայ իրենց հանդերձները, եւ ^անստաւ անոնց վրայ: **8** Ահագին բազմութիւն մը փռեց իր հանդերձները ճամբային վրայ. ուրիշներ ճիւղեր կը կտրէին ծառերէն ու կը տարածէին ճամբային վրայ: **9** Եւ առջեւէն գացող ու իրենց հետեւող բազմութիւնները կ'աղաղակէին. «Ովսաննա՛ Դաւիթի Որդիին: Օրհնեա՛լ է ան՝ որ կու գայ Տէրոջ անունով: Ովսաննա՛ ամենաբարձր վայրերուն մէջ»:

10 Երբ ան մտաւ Երուսաղէմ, ամբողջ քաղաքը շարժեցաւ եւ ըսաւ. «Ո՞վ է ասիկա»: **11** Բազմութիւնը ըսաւ. «Ա՛յս է Յիսուս մարգարէն՝ Գալիլեայի Նազարէթէն»:

ՅԻՍՈՒՍ Կ'ԵՐԹԱՅ ՏԱՃԱՐԸ
(Մարկ. 11. 15-19: Ղուկ. 19. 45-48: Յովհ. 2. 13-22)

12 Յիսուս մտաւ Աստուծոյ տաճարը, դուրս հանեց բոլոր անոնք՝ որ տաճարին մէջ կը ծախէին ու կը գնէին, եւ տապալեց լումայափոխներուն սեղաններն ու աղանի ծախողներուն աթոռները, **13** եւ ըսաւ անոնց. «Գրուած է. “Իմ տունս աղօթքի տուն պիտի կոչուի՛, բայց դուք աւազակներու քարայր ըրիք զայն»»:

14 Կոյրեր ու կաղեր եկան իրեն՝ տաճարին մէջ, եւ բուծեց զանոնք: **15** Երբ քահանայապետներն ու դպիրները տեսան անոր գործած սքանչելիքները, եւ մանուկները՝ որոնք տաճարին մէջ կ'աղաղակէին. «Ովսաննա՛ Դաւիթի Որդիին», ընդվզեցան **16** եւ

^բ Յուն.՝ տեսողութիւն վերստացան

^ա Ոմանք՝ նստեցուցին

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

ըսին անոր. «Կը լսե՞ս ի՛նչ կ'ըսեն ատոնք»: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Այո՛, բնաւ չէ՞ք կարդացած **գրուածք**. “Երախաներուն ու ծծկերներուն բերանով գովաբանութիւն կատարեցիր»»:

17 Ապա ձգեց զանոնք, գնաց քաղաքէն դուրս՝ Բեթանիա, ու կեցաւ հոն **գիշերը**:

ՅԻՍՈՒՍ Կ'ԱՆԻՇԷ ԹՁԵՆԻՆ

(Մարկ. 11. 12-14, 20-24)

18 Առտուն, մինչ կը վերադառնար քաղաքը, անօթեցաւ: **19** Ու ճամբան տեսնելով թզենի մը՝ քովը գնաց: Ոչինչ գտաւ անոր վրայ՝ տերեւներէն զատ, եւ ըսաւ անոր. «Ասկէ ետք ո՛չ մէկ պտուղ ըլլայ վրայ՝ յաւիտեան»: Թզենին անմիջապէս չորցաւ: **20** Երբ աշակերտները տեսան, զարմացան ու ըսին. «Ի՛նչպէս թզենին անմիջապէս չորցաւ»: **21** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Եթէ հաւատք ունենաք ու չտատամսիք, ո՛չ միայն պիտի ընէք այդ թզենիին եղածը, այլ նաեւ եթէ ըսէք այս լերան. “Ելի՛ր ու ծո՛վը նետուէ”, պիտի ըլլայ»: **22** Ամէն ինչ որ կը խնդրէք աղօթքի մէջ՝ հաւատքով, պիտի ստանաք»:

ՅԻՍՈՒՍԻ շԵՂԻՆԱԿՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՅԸ

(Մարկ. 11. 27-33: Ղուկ. 20. 1-8)

23 Երբ ան եկաւ տաճարը, քահանայապետներն ու ժողովուրդին երէցները մօտեցան անոր՝ մինչ կը սորվեցնէր, եւ ըսին. «Ի՞նչ իշխանութեամբ կ'ընես այդ բաները. ո՞վ տուաւ քեզի այդ իշխանութիւնը»: **24** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Ես ալ ձեզի՛ հարցնեմ բան մը. եթէ ըսէք ինձի, ես ալ պիտի ըսեմ ձեզի թէ ի՛նչ իշխանութեամբ կ'ընեմ այդ բաները: **25** “Յովհաննէսի մկրտութիւնը ուրկէ՞ էր, երկինքէ՞ն՝ թէ մարդոցմէ՞»: Անոնք կը մտածէին իրենց մէջ՝ ըսելով. «Եթէ պատասխանենք. “Երկինքէն”, պիտի ըսէ մեզի. “Հապա ինչո՞ւ չհաւատացիք անոր»: **26** Իսկ եթէ պատասխանենք. “Մարդոցմէ”, բազմութենէն կը վախճանք, որովհետեւ բոլորն ալ մարգարէ կը համարեն Յովհաննէսը»: **27** Ուստի պատասխանեցին Յիսուսի. «Չենք գիտեր»: Ինք ալ ըսաւ անոնց. «Ես ալ չեմ ըսեր ձեզի թէ ի՛նչ իշխանութեամբ կ'ընեմ այդ բաները»:

ԵՐԿՈՒ ՈՐԴԻՆԵՐՈՒՆ ԱՌԱԿԸ

28 «Ի՞նչ է ձեր կարծիքը. մարդ մը ունէր երկու զաւակ: Առաջինին ըսաւ. “Որդեա՛կ, գնա՛, գործէ՛ այսօր այգիիս մէջ»: **29** Ան ալ պատասխանեց. “Չեմ ուզեր **երթալ**»: Բայց յետոյ զղջաց ու գնաց: **30** Միւսին ալ գնաց եւ նոյնը ըսաւ: Ան ալ պատասխանեց. “Կ'երթամ, տէ՛ր, սակայն չգնաց: **31** Այս երկուքէն ո՞վ գործադրեց **իր** հօր կամքը»: Ըսին անոր. «Առաջինը»: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի թէ մաքսաւորներն ու պոռնիկները ձեզմէ առաջ պիտի մտնեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը: **32** Արդարեւ Յովհաննէս արդարութեան ճամբայով եկաւ ձեզի, եւ դուք չհաւատացիք անոր. բայց մաքսաւորներն ու պոռնիկները հաւատացին անոր, իսկ դուք տեսաք եւ յետոյ չզղջացիք՝ որ հաւատայիք անոր»:

ԱՅԳԻՒՆ ՄՇԱԿՆԵՐՈՒՆ ԱՌԱԿԸ

(Մարկ. 12. 1-12: Ղուկ. 20. 9-19)

33 «Լսեցէ՛ք ուրիշ առակ մըն ալ: Հողատէր մը կար՝ որ այգի մը տնկեց, ցանկով պատեց զայն, հնձան փորեց անոր մէջ, աշտարակ կառուցանեց, մշակներու յանձնեց զայն եւ ճամբորդեց: **34** Երբ պտուղի ատենը մօտեցաւ՝ իր Բժառանգերը ղրկեց մշակներուն, որպէսզի ստանան անոր պտուղները: **35** Մշակները բռնեցին անոր ծառաները, մէկը ծեծեցին, միւսը սպաննեցին, ուրիշ մը քարկոծեցին: **36** Դարձեալ ծառաներ ղրկեց՝ առաջիններէն շատ, եւ անոնց ալ նոյնպէս ըրին: **37** **Ամենէն** ետք իր որդին ղրկեց անոնց՝ ըսելով. «**Թերեւս** պատկառին որդիէս»: **38** Բայց մշակները՝ երբ տեսան որդին՝ ըսին իրարու. «Ա՛յս է ծառանգորդը. եկէ՛ք սպաննենք զայն եւ տիրանանք անոր ծառանգութեան»: **39** Ու բռնեցին զայն, այգիէն դուրս հանեցին եւ սպաննեցին: **40** Ուրեմն երբ այգիին տէրը գայ, ի՞նչ պիտի ընէ այդ մշակներուն»: **41** Ըսին իրեն. «Չարաչար պիտի կորսնցնէ այդ չարերը, եւ այգին պիտի յանձնէ ուրիշ մշակներու, որոնք պտուղները իրենց ատենին պիտի տան իրեն»: **42** Յիսուս ըսաւ անոնց. «Բնաւ չէ՞ք կարդացեր Գիրքին մէջ. «**Այն** քարը՝ որ կառուցանողները մերժեցին, անիկա՛ եղաւ Գանկիւնաքարը: Ասիկա Տէրոջմէ՛ն եղաւ, եւ սքանչելի է մեր աչքերուն»: **43** Ուստի կը յայտարարեմ ձեզի. «Աստուծոյ թագաւորութիւնը պիտի առնուի ձեզմէ, ու պիտի տրուի այնպիսի ազգի մը՝ որ անոր պտուղները բերէ»: **44** Ո՛վ որ իյնայ այս քարին վրայ՝ պիտի կոտորտի, եւ որո՛ւն վրայ որ իյնայ՝ պիտի փտորէ զայն»:

45 Երբ քահանայապետներն ու Փարիսեցիները լսեցին անոր առակները, ըմբռնեցին որ իրենց մասին կը խօսէր. **46** եւ կը ջանային բռնել զայն: Բայց բազմութենէն կը վախճային, քանի որ իբր մարգարէ կ'ընդունէին զայն:

ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ԿՈՉՈՒՆՔԻ ԱՌԱԿԸ

(Ղուկ. 14. 15-24)

22

Յիսուս դարձեալ առակներով խօսեցաւ անոնց եւ ըսաւ. **2** «Երկինքի թագաւորութիւնը կը նմանի թագաւորի մը՝ որ հարսանիք ըրաւ իր որդիին, ու ղրկեց իր ծառաները՝ կանչելու հարսանիքին հրաւիրեալները. **3** սակայն անոնք չուզեցին գալ: **4** Դարձեալ ուրիշ ծառաներ ղրկեց եւ ըսաւ. «Ըսէ՛ք հրաւիրեալներուն. «Ահա՛ պատրաստեցի իմ ճաշս. զուարակներս ու գէր անասուններս մորթուած են, եւ ամէն բան պատրաստ է. եկէ՛ք հարսանիքի»»: **5** Բայց անոնք անհոգութիւն ընելով՝ գացին մէկը իր արտը, ու միւսը՝ իր առետուորին: **6** Ուրիշներ՝ բռնեցին անոր Ծառաները, նախատեցին եւ սպաննեցին: **7**

^բ Կամ՝ ստրուկները

^գ Յուն.՝ անկիւնին գլուխը

^ւ Կամ՝ ստրուկները

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

Թագաւորն ալ՝ երբ լսեց՝ բարկացաւ. ղրկեց իր զօրքերը, կորսնցուց այդ մարդասպանները ու այրեց անոնց քաղաքը: **8** Այն ատեն ըսաւ իր ծառաներուն. «Հարսանիքը պատրաստ է, բայց հրաւիրեալները արժանի չէին: **9** Ուրեմն գացէ՛ք դէպի ճամբաներուն գլուխները, եւ ո՛վ որ գտնէք՝ հրաւիրեցէ՛ք հարսանիքի»: **10** Այդ ծառաները դուրս ելան՝ դէպի ճամբաներուն գլուխները, եւ ո՛վ որ գտան՝ թէ՛ չար, թէ՛ բարի, բոլորն ալ հաւաքեցին. ու հարսնետունը լեցուեցաւ հրաւիրեալներով: **11** Երբ թագաւորը մտաւ՝ տեսնելու հարսնետոները, տեսաւ մարդ մը՝ որ հագած չէր հարսանիքի հագուստ: **12** Ըսաւ անոր. «Ընկե՛ր, ի՞նչպէս մտար հոս՝ առանց հարսանիքի հագուստի»: Ան ալ պապանձեցաւ: **13** Այն ատեն թագաւորը ըսաւ սպասարկուներուն. «Կապեցէ՛ք ասոր ոտքերն ու ձեռքերը, եւ առէ՛ք ու նետեցէ՛ք զայն դուրսի խաւարը. հոն պիտի ըլլայ լաց եւ ակռաներու կրճտում»: **14** Որովհետեւ կանչուածները շատ են, բայց ընտրուածները՝ քիչ»:

ՏՈՒՐՔ ՎՃԱՐԵԼՈՒ ՀԱՐՅԸ

(Մարկ. 12. 13-17: Ղուկ. 20. 20-26)

15 Այն ատեն Փարիսեցիները գացին խորհրդակցելու, թէ ի՞նչպէս խօսքով ձգեն զայն ծուղակի մէջ: **16** Ու ղրկեցին անոր իրենց աշակերտները՝ Հերովդէսեաններուն հետ, եւ ըսին. «Վարդապետ, գիտենք թէ ճշմարտախօս ես ու ճշմարտութեամբ կը սորվեցնես Աստուծոյ ճամբան, եւ հոգ չես ըներ ոեւէ մէկուն համար, քանի որ երեսպաշտութիւն չես ըներ մարդոց: **17** Ուստի ըսէ՛ մեզի, ի՞նչ է քու կարծիքդ. «Արտօնուած է տուրք տալ կայսրին՝ թէ ոչ»: **18** Յիսուս՝ գիտնալով անոնց չարամտութիւնը՝ ըսաւ. «Ինչո՞ւ կը փորձէք զիս, կեղծաւորներ: **19** Յո՛յց տուէք ինձի տուրքին դրամը»: Անոնք դահեկան մը բերին իրեն: **20** Ըսաւ անոնց. «Որո՞նցն են այս պատկերն ու գրութիւնը»: **21** Ըսին անոր. «Կայսրի՛ն»: Այն ատեն ըսաւ անոնց. «Ուրեմն ինչ որ կայսրինն է՝ տուէ՛ք կայսրին, եւ ինչ որ Աստուծոյ է՝ Աստուծո՛յ»: **22** Երբ լսեցին՝ զարմացան, ու թողուցին զայն եւ գացին:

ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՅԸ

(Մարկ. 12. 18-27: Ղուկ. 20. 27-40)

23 Նոյն օրը անոր քով եկան Սադուկեցիները, որոնք կ'ըսեն թէ յարութիւն չկայ, ու հարցուցին անոր. **24** «Վարդապետ, Մովսէս ըսաւ. «Եթէ մէկը մեռնի առանց զաւակի, անոր եղբայրը թող ամուսնանայ անոր կնոջ հետ, եւ զարմ հանէ իր եղբոր»: **25** Ուրեմն եօթը եղբայրներ կային մեր քով: Առաջինը ամուսնացաւ ու վախճանեցաւ, եւ զարմ չունենալուն համար՝ իր կինը թողուց իր եղբոր: **26** Նմանապէս ալ երկրորդն ու երրորդը՝ մինչեւ եօթներորդը: **27** Ամենէն ետք կինն ալ մեռաւ: **28** Ուրեմն, յարութեան ատեն՝ այդ եօթնէն որո՞նց կինը պիտի ըլլայ. որովհետեւ բոլորն ալ ունեցան զայն իբր կին»: **29** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Դուք մոլորած էք. ո՛չ Գիրքերը գիտէք, ո՛չ ալ Աստուծոյ զօրութիւնը: **30** Զանի որ յարութեան ատեն՝ ո՛չ կ'ամուսնանան եւ ո՛չ ամուսնութեան կը տրուին, հապա երկինքի մէջ՝ Աստուծոյ հրեշտակներուն պէս են: **31** Բայց մեռելներուն յարութեան մասին չէ՞ք կարդացեր Աստուծմէ՞ ձեզի ըսուած խօսքը. **32** «Ե՛ս եմ Աբրահամի Աստուածը, Իսահակի Աստուածը եւ Յակոբի Աստուածը»: Աստուած մեռելներուն Աստուածը չէ, հապա՝ ողջերուն»: **33** Բազմութիւնը ասիկա լսելով՝ կ'ապշէր անոր

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

ՈՒՍՈՒՆՈՒՄԻ ՎՐԱՅ:

ՄԵԾ ՊԱՏՈՒԻՐԱՆԸ

(Մարկ. 12. 28-34: Ղուկ. 10. 25-28)

34 Բայց Փարիսեցիները՝ երբ լսեցին թէ ան պապանձեցուց Սադուկեցիները, տեղ մը հաւաքուեցան, **35** եւ անոնցմէ օրինական մը հարցուց՝ զայն փորձելով. **36** «Վարդապետ, ո՞ր պատուիրանը մեծ է Օրէնքին մէջ»: **37** Յիսուս ըսաւ անոր. «“Սիրէ՛՛ Տէրը՝ քու Աստուածդ՝՝ ամբողջ սիրտովդ, ամբողջ անձովդ եւ ամբողջ միտքովդ»: **38** Այս է առաջին ու մեծ պատուիրանը: **39** Եւ երկրորդը՝ ասոր նման. “Սիրէ՛՛ ընկերդ՝՝ քու անձիդ” պէս»: **40** Այս երկու պատուիրաններէն կախուած են ամբողջ Օրէնքն ու ‘Մարգարէները»:

ՄԵՍԻԱՅԻՆ ՀԱՐՑԸ

(Մարկ. 12. 35-37: Ղուկ. 20. 41-44)

41 Երբ Փարիսեցիները հաւաքուեցան, Յիսուս հարցուց անոնց. **42** «Քրիստոսի մասին ի՞նչ է ձեր կարծիքը. որո՞ւ որդին է»: **43** Ըսին իրեն. «Դաւիթի՞»: **44** Յիսուս ըսաւ անոնց. «Հապա ի՞նչպէս Դաւիթ Հոգիով զայն Տէր կը կոչէ ու կ’ըսէ. **44** “Տէրը ըսաւ իմ Տէրոջս. «Բազմէ՛՛ իմ աջ կողմս, մինչեւ որ քու թշնամիներդ պատուանդան դնեմ ոտքերուդ»»: **45** Ուրեմն եթէ Դաւիթ զայն Տէր կը կոչէ, ի՞նչպէս ան իր որդին կ’ըլլայ»: **46** Ո՛չ մէկը կրնար խօսքով մը պատասխանել անոր: Այդ օրէն ետք՝ ո՛չ մէկը կը յանդգներ **բան մը** հարցնել անոր:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԶԳՈՒՇԱՅՆԷ ԴՊԻՐՆԵՐԷՆ ԵՒ ՓԱՐԻՍԵՅԻՆԵՐԷՆ

(Մարկ. 12. 38-39: Ղուկ. 11. 44, 20. 45-46)

23

Այն ատեն Յիսուս խօսեցաւ բազմութեան եւ իր աշակերտներուն՝ ըսելով. **2** «Դպիրներն ու Փարիսեցիները բազմած են Մովսէսի աթոռին վրայ: **3** Ուրեմն ինչ որ ըսեն ձեզի՝ որ պահէք, պահեցէ՛ք եւ ըրէ՛ք. բայց մի՛ ընէք անոնց գործերուն պէս, որովհետեւ կ’ըսեն՝ սակայն չեն ըներ: **4** Արդարեւ ծանր ու դժուարակիր բեռներ կը կապեն եւ կը դնեն մարդոց ուսերուն վրայ, ու իրենց մատով **խսկ** չեն ուզեր շարժել զանոնք: **5** Իրենց բոլոր գործերը կ’ընեն մարդոցմէ տեսնուելու համար. կը լայնցնեն իրենց գրապանակները եւ կ’երկնցնեն իրենց հանդերձներուն քղանցքները. **6** կը սիրեն առաջին բազմոցները՝ ընթրիքներու մէջ, առաջին աթոռները՝ ժողովարաններու մէջ, բարեւները՝ հրապարակներու վրայ, **7** ու “ռաբբի՛, ռաբբի՛» կոչուիլ մարդոցմէ: **8** Բայց դուք մի՛ կոչուիք “ռաբբի՛», որովհետեւ մէկ

² **Յուն.**՝ քեզի

⁴ **Այսինքն՝** Մարգարէութիւնները

⁷ **Այսինքն՝** Օծեալին, **եբր.**՝ Մեսիային

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

Է ձեր Ուսուցիչը՝ Քրիստոս, **9** Եւ դուք բոլորդ եղբայր էք: Ու երկրի վրայ ո՛չ **մէկը** կոչեցէք ձեր “հայրը՛, որովհետեւ մէ՛կ է ձեր Հայրը՝ որ երկինքն է: **10** Եւ դուք մի՛ կոչուիք “ուսուցիչ՛, որովհետեւ մէ՛կ է ձեր Ուսուցիչը՝ Քրիստոս: **11** Ու ձեր մէջէն մեծագոյնը՝ ձեր սպասարկո՛ւն թող ըլլայ: **12** Ո՛վ որ բարձրացնէ ինքզինը՝ պիտի խոնարհի, իսկ ո՛վ որ խոնարհեցնէ ինքզինը՝ պիտի բարձրանայ»:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏԷ ԱՆՈՆՅ ԿԵՂԾԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

(Մարկ. 12. 40: Ղուկ. 11. 39-42)

13 «Վա՛յ ձեզի, կեղծաւո՛ր դպիրներ եւ Փարիսեցիներ, որ կը գոցէք երկինքի թագաւորութիւնը մարդոց առջեւ. դո՛ւք չէք մտներ, ու մտնողներուն ալ թոյլ չէք տար՝ որ մտնեն:

14 Վա՛յ ձեզի, կեղծաւո՛ր դպիրներ եւ Փարիսեցիներ, որ կը լափէք այրիներուն տուները, ու իբր պատրուակ՝ աղօթքը կ'երկարէք. ուստի աւելի՛՝ “խստութեամբ պիտի դատուիք”:

15 Վա՛յ ձեզի, կեղծաւո՛ր դպիրներ եւ Փարիսեցիներ, որ կը շրջիք ծով ու ցամաք՝ մէկը նորահաւատ ընելու, եւ երբ ըլլայ՝ զայն ձեզմէ երկու անգամ աւելի գեհեմի որդի կ'ընէք:

16 Վա՛յ ձեզի, կո՛յր առաջնորդներ, որ կ'ըսէք. “Ո՛վ որ երդում կ'ընէ տաճարին վրայ՝ բան մը չէ, բայց ո՛վ որ երդում կ'ընէ տաճարի ոսկիի՛ն վրայ՝ պարտաւոր կ'ըլլայ: **17** Յիմարներ ու կոյրեր, ո՞րը մեծ է, ոսկի՞ն՝ թէ տաճարը, որ կը սրբացնէ ոսկին: **18** Նաեւ կ'ըսէք. “Ո՛վ որ երդում կ'ընէ զոհասեղանին վրայ՝ բան մը չէ, բայց ո՛վ որ երդում կ'ընէ զոհասեղանին վրայի ընծայի՛ն վրայ՝ պարտաւոր կ'ըլլայ: **19** Յիմարներ ու կոյրեր, ո՞րը մեծ է, ընծա՞ն՝ թէ զոհասեղանը, որ կը սրբացնէ ընծան: **20** Ուրեմն, ո՛վ որ երդում կ'ընէ զոհասեղանին վրայ, երդում կ'ընէ անոր վրայ ու անոր վրայ **եղած** բոլոր բաներուն վրայ: **21** Եւ ո՛վ որ երդում կ'ընէ տաճարին վրայ, երդում կ'ընէ անոր վրայ ու անոր մէջ բնակողին վրայ: **22** Եւ ո՛վ որ երդում կ'ընէ երկինքի վրայ, երդում կ'ընէ Աստուծոյ գահին վրայ ու անոր վրայ բազմողին վրայ: **23** Վա՛յ ձեզի, կեղծաւո՛ր դպիրներ եւ Փարիսեցիներ, որ կը վճարէք անանուխին, սամիթին ու չամանին տասանորդը, բայց կը թողուք Օրէնքին աւելի ծանր բաները՝ իրաւունքը, կարեկցութիւնն ու հաւատքը. ասո՛նք պէտք է ընէիք, եւ զանոնք չձգէիք: **24** Կո՛յր առաջնորդներ, որ կը քամէք մփռուկը ու կը կլլէք ուղտը: **25** Վա՛յ ձեզի, կեղծաւո՛ր դպիրներ եւ Փարիսեցիներ, որ կը մաքրէք գաւաթին ու պնակին դուրսի՝ կողմը, բայց ներսէն լեցուն են յափշտակութեամբ եւ Բանիրաւութեամբ: **26** Կո՛յր Փարիսեցի, նախ մաքրէ՛ գաւաթին ու պնակին ներսի՝ կողմը, որպէսզի անոնց դուրսի կողմն ալ մաքուր ըլլայ: **27** Վա՛յ ձեզի, կեղծաւո՛ր դպիրներ եւ Փարիսեցիներ, որ կը նմանիք ծեփուած գերեզմաններու, որոնք արդարեւ դուրսէն գեղեցիկ կ'երեւնան, բայց ներսէն լեցուն են մեռելներու ոսկորներով ու ամէն **տեսակ** անմաքրութեամբ: **28** Նոյնպէս դուք դուրսէն արդար կ'երեւնաք մարդոց, իսկ ներսէն լի էք կեղծաւորութեամբ եւ անօրէնութեամբ»:

^u **Յուն.**՝ առատութեամբ դատաստան պիտի ստանաք

^p **Ոմանք**՝ անժուժկալութեամբ

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԳՈՒՇԱԿԷ ԱՆՈՆՅ ՊԱՏԻԺԸ

(Ղուկ. 11. 47-51)

29 «Վա՛յ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու Փարիսեցիներ, որ կը կառուցանէք մարգարէներուն տապանները եւ կը զարդարէք արդարներուն գերեզմանները, **30** ու կ'ըսէք. “Եթէ մեր հայրերուն օրերը ըլլայինք, ա՛նոնց հետ Գլամակից չէինք ըլլար մարգարէներուն արիւնին թափուելուն»: **31** Հետեւաբար դո՛ւք կը վկայէք ձեր մասին, թէ որդիներն էք ա՛նո՛նց՝ որ կը սպաննէին մարգարէները: **32** Ուստի դո՛ւք ալ ձեր հայրերուն չափը լեցուցէք: **33** Օձեր, իժերո՛ւ ծնունդներ, ի՞նչպէս պիտի խուսափիք գեհե՛նի Պատապարտութենէն: **34** Ուստի ահա՛ ես կը ղրկեմ ձեզի մարգարէներ եւ իմաստուններ ու դպիրներ: Ա՛նոնցմէ **ոմանք** պիտի սպաննէք եւ խաչէք, ոմանք ալ պիտի խարազանէք ձեր ժողովարաններուն մէջ ու հալածէք քաղաքէ քաղաք: **35** Որպէսզի ձեր վրայ գայ երկրի վրայ թափուած ամբողջ արդար Կարիւնը, արդար Աբելի արիւնէն մինչեւ Բարաքիայի որդիին՝ Զաքարիայի արիւնը, որ սպաննեցիք տաճարին եւ զոհասեղանին միջեւ: **36** Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Այս բոլոր բաները պիտի գան այս սերունդին վրայ»»:

ՅԻՍՈՒՍԻ ՍԷՐԸ ԵՐՈՒՍԱՂԷՍԻ ՀԱՆԴԷՊ

(Ղուկ. 13. 34-35)

37 «Ո՛վ Երուսաղէ՛մ, Երուսաղէ՛մ, որ կը սպաննէիր մարգարէները ու կը քարկոծէիր քեզի ղրկուածները. քանի՛ անգամ ուզեցի հաւաքել զաւակներդ, ինչպէս հաւը թեւերուն տակ կը հաւաքէ իր ձագերը, բայց դուք չուզեցիք: **38** Ահա՛ ձեր տունը ամայի պիտի մնայ ձեզի: **39** Արդարեւ կ'ըսեմ ձեզի թէ ա՛լ ասկէ ետք պիտի չտեսնէք զիս՝ մինչեւ որ ըսէք. “Օրհնեա՛լ է ա՛ն՝ որ կու գայ Տէրոջ անունով»»:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԽՕՍԻ ՏԱՃԱՐԻ ԱԻԵՐՈՒՄԻՆ ՄԱՍԻՆ

(Մարկ. 13. 1-2: Ղուկ. 21. 5-6)

24

Երբ Յիսուս՝ տաճարէն դուրս ելլելով՝ կը մեկնէր, աշակերտները գացին անոր քով՝ ցուցնելու անոր տաճարին շէնքերը: **2** Յիսուս ըսաւ անոնց. «Չէ՞ք տեսներ այդ բոլորը. ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Զար քարի վրայ պիտի չմնայ, **ամէնը** պիտի քակուի»»:

ՏԱՌԱՊԱՆՔՆԵՐ ԵՒ ՀԱԼԱԾԱՆՔՆԵՐ

⁹ **Յուն.**՝ հաղորդակից

⁷ **Յուն.**՝ դատաստանէն

⁶ **Այսինքն՝** արիւնին պատիժը

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

(Մարկ. 13. 3-13: Ղուկ. 21. 7-19)

3 Ու երբ ան նստած էր Ձիթենիներու լեռը, աշակերտները գացին իրեն՝ առանձին, եւ ըսին. «Ըսէ՛ մեզի, ե՞րբ պիտի ըլլայ ասիկա, ու ի՞նչ պիտի ըլլայ նշանը քու գալուստիդ եւ աշխարհի վախճանին»։ **4** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Զգուշացէ՛ք որ ո՛չ մէկը մոլորեցնէ ձեզ։ **5** Որովհետեւ շատե՛ր պիտի գան իմ անունովս եւ ըսեն. “Ե՛ս եմ Բրիստոսը”, ու պիտի մոլորեցնեն շատերը։ **6** Պիտի լսէք պատերազմներու մասին, եւ պատերազմներու տարածայնութիւններ. զգուշացէ՛ք՝ որ չվրդովիք, որովհետեւ պէ՛տք է որ այս ամէնը ըլլայ, բայց դեռ վախճանը չէ։ **7** Որովհետեւ ազգ ազգի դէմ պիտի ելլէ, ու թագաւորութիւն՝ թագաւորութեան դէմ. եւ տեղ-տեղ սովեր, ժանտախտներ ու երկրաշարժեր պիտի ըլլան։ **8** Սակայն ասոնք բոլորը ցաւերուն սկիզբն են։ **9** Այն ատեն պիտի մատնեն ձեզ տառապանքներու, պիտի սպաննեն ձեզ, ու բոլոր ազգերուն ատելի պիտի ըլլաք իմ անունիս համար։ **10** Եւ այն ատեն շատե՛ր պիտի գայթակղին, պիտի մատնեն զիրար ու պիտի ատեն զիրար։ **11** Ծա՛տ սուտ մարգարէներ պիտի ելլեն, եւ պիտի մոլորեցնեն շատերը։ **12** Անօրէնութեան բազմանալուն համար՝ շատերո՛ւն սէրը պիտի պաղի։ **13** Բայց ո՛վ որ տոկայ մինչեւ վախճանը՝ անհկա՛ պիտի փրկուի։ **14** Այս արքայութեան ակտարանը պիտի քարոզուի ամբողջ՝ երկրագունդին մէջ՝ իբր վկայութիւն բոլոր ազգերուն, եւ ա՛յն ատեն վախճանը պիտի գայ»։

ՍՈՍԿԱԼԻ ԱԻԵՐՈՒՄՆԵՐ

15 «Ուրեմն երբ սուրբ տեղը հաստատուած տեսնէք ^բաւերողին պղծութիւնը», – որու մասին Դանիէլ մարգարէին միջոցով խօսուած է, – (ո՛վ որ կարդայ՝ թող հասկնայ,) **16** այն ատեն Հրէաստանի մէջ եղողները լեռները թող փախչին։ **17** Ա՛ն որ տանիքին վրայ է՝ թող չիջնէ իր տունէն որեւէ բան առնելու, **18** եւ ա՛ն որ արտին մէջ է՝ թող չվերադառնայ իր հանդերձները առնելու։ **19** Բայց վա՛յ այդ օրերը յդի եղողներուն ու ծիծ տուողներուն։ **20** Աղօթեցէ՛ք՝ որ ձեր փախուստը ձմեռը չըլլայ, ո՛չ ալ Շաբաթ օրը. **21** քանի որ այն ատեն այնպիսի՝ մեծ տառապանք պիտի ըլլայ, որուն նմանը՝ աշխարհի սկիզբէն մինչեւ հիմա եղած չէ, ո՛չ ալ պիտի ըլլայ։ **22** Եթէ այդ օրերը չկարճնային, ո՛չ մէկ մարմին պիտի փրկուէր. բայց ընտրեալներուն համար՝ այդ օրերը պիտի կարճնան։ **23** Այն ատեն եթէ մէկը ըսէ ձեզի. “Ահա՛ հո՛ս է Բրիստոսը”, կամ. “Հո՛ն է”, մի՛ հաւատաք։ **24** Որովհետեւ սուտ Բրիստոսներ ու սուտ մարգարէներ պիտի ելլեն, եւ ցոյց պիտի տան մեծ նշաններ ու սքանչելիքներ, որպէսզի՝ եթէ կարելի ըլլայ՝ մոլորեցնեն ընտրեալներն իսկ։ **25** Ահա՛ նախապէս ըսի ձեզի։ **26** Ուրեմն եթէ ըսեն ձեզի. “Ահա՛ անապատին մէջ է”, մի՛ երթաք. **կամ**. “Ահա՛ ներքին սենեակներուն մէջ է”, մի՛ հաւատաք։ **27** Քանի որ ինչպէս փայլակը կ’ելլէ արեւելքէն ու կ’երեւնայ մինչեւ արեւմուտք, ա՛յնպէս պիտի ըլլայ մարդու Որդիին գալուստը։ **28** Որովհետեւ ո՛ր որ դիակ կայ, հո՛ն պիտի հաւաքուին արծիւները»։

^ա **Յուն.**՝ բնակուած երկրագունդին

^բ **Յուն.**՝ ակտումին գարշութիւնը

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

ՄԱՐԴՈՒ ՈՐԴԻՒՆ ԳԱԼՈՒՍԵԸ (Մարկ. 13. 24-27: Ղուկ. 21. 25-28)

29 «Եւ այդ օրերու տառապանքէն անմիջապէս ետք՝ արեւը պիտի խաւարի ու լուսինը պիտի չտայ իր փայլը. աստղերը պիտի իյնան երկինքէն, երկինքի զօրութիւնները պիտի սարսիհն, **30** եւ այն ատեն մարդու Որդիին նշանը պիտի երեւնայ երկինքի մէջ: Այն ատեն երկրի բոլոր տոհմերը պիտի հեծեծեն, ու պիտի տեսնեն մարդու Որդին՝ որ կու գայ երկինքի ամպերուն վրայ, զօրութեամբ ու մեծ փառքով: **31** Եւ ան պիտի ղրկէ իր հրեշտակները բարձրաձայն փողով, ու պիտի հաւաքեն իր ընտրեալները չորս հովերէն, երկինքի մէկ ծայրէն մինչեւ միւս ծայրը»:

ԹՉԵՆԻՒՆ ԴԱՍԸ (Մարկ. 13. 28-31: Ղուկ. 21. 29-33)

32 «Թգեցի՛ն սորվեցէք Գառակ մը. երբ անոր ոստերը կակուղնան եւ տերեւները ցցուին՝ կը հասկնաք թէ ամառը մօտ է: **33** Նոյնպէս դուք՝ երբ տեսնէք այս բոլոր բաները, գիտցէ՛ք թէ մօտ է՝ դռներուն քով: **34** Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Այս սերունդը պիտի չանցնի, մինչեւ որ այս բոլոր բաները ըլլան»: **35** Երկինք ու երկիր պիտի անցնին, բայց իմ խօսքերս **բնա՛լ** պիտի չանցնին»:

Ո՛Չ ՄԷԿԸ ԳԻՏԷ ՕՐՆ ՈՒ ԺԱՍԸ (Մարկ. 13. 32-37: Ղուկ. 17. 26-30, 34-36)

36 «Իսկ այդ օրն ու ժամը՝ ո՛չ մէկ **մարդ** գիտէ, ո՛չ ալ երկինքի ⁷հրեշտակները, հապա՛ միայն իմ Հայրս: **37** Բայց ինչպէս Նոյի օրերուն պատահեցաւ, այնպէս ալ պիտի ըլլայ մարդու Որդիին գալուստը: **38** Որովհետեւ ինչպէս ջրհեղեղէն առաջ եղած **այն** օրերը՝ կ'ուտէին, կը խմէին, կ'ամուսնանային եւ ամուսնութեան կու տային, մինչեւ այն օրը՝ երբ Նոյ մտաւ տապանը, **39** ու չգիտցան՝ մինչեւ որ ջրհեղեղը եկաւ եւ քշեց տարաւ բոլորը, այնպէս ալ պիտի ըլլայ մարդու Որդիին գալուստը: **40** Այն ատեն **եթէ** երկու **մարդիկ** արտի մը մէջ ըլլան, մէկը պիտի առնուի եւ միւսը մնայ. **41** ու **եթէ** երկու **կիներ** ջաղացքին մէջ աղան, մէկը պիտի առնուի եւ միւսը մնայ:

42 Ուրեմն արթո՛ն կեցէք, որովհետեւ չէք գիտեր թէ ձեր Տէրը ո՛ր ժամուն պիտի գայ: **43** Բայց սա՛ գիտցէք թէ եթէ տանուտէրը գիտնար թէ **գիշերուան** ո՛ր պահուն գողը կու գայ, արթուն կը կենար եւ չէր թոյլատրեր՝ որ ծակեն իր տունը: **44** Ուստի դո՛ւք ալ պատրա՛ստ կեցէք, որովհետեւ մարդու Որդին պիտի գայ այնպիսի ժամու մը՝ որ դուք չէք «ակնկալեր»:

⁴ Այսինքն՝ դաս

⁷ Ոմանք՝ հրեշտակները եւ ո՛չ Որդին

⁸ Յուն.՝ կարծեր

ՀԱԻԱՏԱՐԻՄ ԵՒ ՉԱՐ ԾԱՌԱՆԵՐԸ

(Ղուկ. 12. 41-48)

45 «Ուրեմն ո՞վ է այն հաւատարիմ եւ իմաստունն՝ ծառան, որ իր տէրը նշանակեց իր ծառաներուն վրայ՝ որպէսզի ատենին կերակուր տայ անոնց: 46 Երանի՛ այդ ծառային, որ իր տէրը՝ եկած ատենը՝ պիտի գտնէ թէ ա՛յնպէս կ'ընէ: 47 Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի թէ պիտի նշանակէ զայն իր ամբողջ ինչքին վրայ: 48 Հապա եթէ այդ չար ծառան ըսէ իր սիրտին մէջ. «Իմ տէրս կ'ուշացնէ իր գալը», 49 եւ սկսի ծեծել իր ծառայակիցները, ուտել ու խմել արբեցողներուն հետ, 50 այդ ծառային տէրը պիտի գայ այնպիսի օր մը՝ երբ չի սպասեր, եւ այնպիսի ժամու մը՝ որ չի գիտեր, 51 ու երկուքի պիտի կտրէ զայն եւ պիտի դնէ անոր բաժինը կեղծաւորներուն հետ. հոն պիտի ըլլայ լաց ու ակռաներու կրճտում »:

ՏԱՍԸ ԿՈՅՍԵՐՈՒՆ ԱՌԱԿԸ

25

«Այն ատեն երկինքի թագաւորութիւնը պիտի նմանի տասը կոյսերու, որոնք՝ առնելով իրենց լապտերները՝ գացին դիմաւորելու փեսան: 2 Ասոնցմէ հինգը իմաստուն էին, իսկ հինգը՝ յիմար: 3 Յիմարները առին իրենց լապտերները, բայց ձեթ չառին իրենց հետ. 4 սակայն իմաստունները՝ ամաններով ձեթ ալ առին իրենց լապտերներուն հետ: 5 Երբ փեսան ուշացաւ, բոլորն ալ թմրեցան ու քնացան: 6 Կէս գիշերին գոչին մը եղաւ. «Ահա՛ փեսան կու գայ. գացէ՛ք դիմաւորելու զինք»: 7 Այն ատեն բոլոր կոյսերը ոտքի ելան եւ յարդարեցին իրենց լապտերները: 8 Յիմարները ըսին իմաստուններուն. «Տուէ՛ք մեզի ձեր ձեթէն, որովհետեւ մեր լապտերները կը մարին»: 9 Իմաստունները պատասխանեցին. «Ո՛չ. գուցէ չբաւէ մեզի ու ձեզի. այլ մանաւանդ գացէ՛ք ծախողներուն եւ գնեցէ՛ք ձեզի համար»: 10 Երբ անոնք գացին գնելու՝ փեսան եկաւ. պատրաստ եղողները հարսանիքի մտան անոր հետ, ու դուռը գոցուեցաւ: 11 Յետոյ միւս կոյսերը եկան եւ ըսին. «Տէ՛ր, Տէ՛ր, բա՛ց մեզի»: 12 Բայց ան պատասխանեց. «Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. "Ես չեմ ճանչնար ձեզ": 13 Ուրեմն արթո՛ւն կեցէք, որովհետեւ գիտէք ո՛չ օրը, ո՛չ՝ ժամը»:

ԵՐԵՔ ԾԱՌԱՆԵՐՈՒՆ ԱՌԱԿԸ

(Ղուկ. 19. 11-27)

14 «Արդարեւ երկինքի թագաւորութիւնը կը նմանի ճամբորդող մարդու մը, որ կանչեց

⁴ Կամ՝ ստրուկը

⁵ Կամ՝ ստրուկին

⁶ Ոմանք՝ ժամը՝ որուն մէջ մարդու Որդին կու գայ

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

իր ^բծառաները, եւ յանձնեց անոնց իր ինչքը: **15** մէկուն տուաւ հինգ տաղանդ, մէկուն՝ երկու, ու մէկուն՝ մէկ. իւրաքանչիւրին՝ իր կարողութեան չափով, եւ իսկոյն ^գմեկնեցաւ: **16** Հինգ տաղանդ ստացողը գնաց, օգտագործեց զանոնք, ու շահեցաւ ուրիշ հինգ տաղանդ: **17** Նմանապէս երկու **ստացողը** շահեցաւ ուրիշ երկու ալ: **18** Իսկ մէկ ստացողը գնաց, փորեց գետինը եւ ծածկեց իր տիրոջ դրամը: **19** Ծատ ժամանակ ետը՝ այդ ծառաներուն տէրը եկաւ ու հաշիւ ուզեց անոնցմէ: **20** Հինգ տաղանդ ստացողը մօտեցաւ եւ բերաւ ուրիշ հինգ տաղանդ՝ ըսելով. “Տէ՛ր, հինգ տաղանդ յանձնեցիր ինձի. ահա՛ ուրիշ հինգ տաղանդ **ալ** շահեցայ անոնցմէ գատն: **21** Տէրը ըսաւ անոր. “Ապրի՛ս, բարի ու հաւատարիմ ծառայ. դո՛ւն՝ որ հաւատարիմ եղար քի՛չ բանի մէջ, պիտի նշանակեմ քեզ շա՛տ բաներու վրայ. մտի՛ր տիրոջդ ուրախութեան մէջն: **22** Երկու տաղանդ ստացողն ալ մօտեցաւ եւ ըսաւ. “Տէ՛ր, երկու տաղանդ յանձնեցիր ինձի. ահա՛ ուրիշ երկու տաղանդ **ալ** շահեցայ անոնցմէ գատն: **23** Տէրը ըսաւ անոր. “Ապրի՛ս, բարի ու հաւատարիմ ծառայ. դո՛ւն՝ որ հաւատարիմ եղար քի՛չ բանի մէջ, պիտի նշանակեմ քեզ շա՛տ բաներու վրայ. մտի՛ր տիրոջդ ուրախութեան մէջն: **24** Մէկ տաղանդ ստացողն ալ մօտեցաւ եւ ըսաւ. “Տէ՛ր, գիտէի թէ դուն խիստ մարդ մըն ես. կը հնձես չսերմանած տեղէդ, ու կը ժողվես չցանած տեղէդ. **25** ուստի վախճալով՝ գացի, պահեցի քու տաղանդդ գետինին տակ. **ուստի** ահա՛ քուկդ՝ քեզի՛ն: **26** Իր տէրը պատասխանեց իրեն. “Չա՛ր եւ ծո՛յլ ծառայ. գիտէիր թէ կը հնձեմ չսերմանած տեղէս, ու կը ժողվեմ չցանած տեղէս. **27** ուրեմն պէտք էր որ դնէիր իմ դրամս սեղանաւորներուն քով, որպէսզի տոկոսով ստանայի եկած ատենս: **28** “Ուստի առէ՛ք ատկէ տաղանդը, ու տուէ՛ք տասը տաղանդ ունեցողին. **29** որովհետեւ ամէն ունեցողի պիտի տրուի, եւ պիտի ըլլայ առատութեան մէջ, բայց չունեցողէն պիտի առնուի ունեցածն ալ: **30** Իսկ նետեցէ՛ք այդ անպէտ ծառան դուրսի խաւարը. հոն պիտի ըլլայ լաց ու ակռաներու կրճտումն:»:

ՎԵՐՋԻՆ ԴԱՏԱՍՏԱՆԸ

31 «Երբ մարդու Որդին գայ իր փառքով՝ եւ բոլոր ^դսուրբ հրեշտակները իրեն հետ, այն ատեն պիտի բազմի իր փառքի գահին վրայ: **32** Բոլոր ազգերը պիտի հաւաքուին անոր առջեւ, ու պիտի գատէ զանոնք իրարմէ՝ ինչպէս հովիւ մը կը գատէ ոչխարները այծերէն: **33** Ոչխարները պիտի կեցնէ իր աջ կողմը, իսկ այծերը՝ ձախ կողմը:

34 Այն ատեն թագաւորը պիտի ըսէ իր աջ կողմը եղողներուն. “Եկէ՛ք իմ Հօրս օրհնածները, ժառանգեցէ՛ք այն թագաւորութիւնը, որ պատրաստուած է ձեզի համար՝ աշխարհի հիմնադրութենէն ի վեր: **35** Որովհետեւ անօթեցայ՝ եւ ուտելիք տուիք ինձի, ծարաւցայ՝ ու խմցուցիք ինձի, օտարական էի՝ ներս ընդունեցիք զիս, **36** մերկ էի՝ հագուեցուցիք զիս, հիւանդ էի՝ այցելեցիք ինձի, բանտի մէջ էի՝ եկաք ինձի: **37** Այն ատեն արդարները պիտի պատասխանեն անոր. “Տէ՛ր, ե՞րբ տեսանք քեզ անօթեցած՝ եւ

^բ Կամ՝ ստրուկները

^գ Յուն.՝ ճամբորդեց

^դ Ոմանք չունից

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

կերակրեցինք, կամ ծարաւցած՝ ու խմցուցինք. **38** ե՞րբ տեսանք քեզ օտարական՝ եւ ներս ընդունեցինք, կամ մերկ՝ ու հագուեցուցինք. **39** ե՞րբ տեսանք քեզ հիւանդ կամ բանտի մէջ՝ ու եկանք քեզի՞: **40** Թագաւորը պիտի պատասխանէ անոնց. «Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. "Քանի իմ այս եղբայրներուս փոքրագոյններէն մէկուն ըրիք՝ ինծի՛ ըրիք"»:

41 Այն ատեն պիտի ըսէ նաեւ **իր** ձախ կողմը եղողներուն. «Հեռացէ՛ք ինձմէ, անիծեալներ, յաւիտենական կրակին մէջ՝ որ պատրաստուած է Չարախօսին եւ իր հրեշտակներուն համար: **42** Որովհետեւ անօթեցայ՝ ուտելիք չտուիք ինծի, ծարաւցայ՝ չխմցուցիք ինծի, **43** օտարական էի՝ ներս չընդունեցիք զիս, մերկ **էի՛** չհագուեցուցիք զիս, հիւանդ ու բանտի մէջ **էի՛** չայցելեցիք ինծի»: **44** Այն ատեն անոնք ալ պիտի պատասխանեն. «Տէ՛ր, ե՞րբ տեսանք քեզ անօթեցած, կամ ծարաւցած, կամ օտարական, կամ մերկ, կամ հիւանդ, կամ բանտի մէջ, եւ չսպասարկեցինք քեզի»: **45** Այն ատեն պիտի պատասխանէ անոնց. «Ճշմարտապէս կ'ըսեմ ձեզի. "Քանի ասոնց փոքրագոյններէն մէկուն չըրիք՝ ինծի՛ ալ չըրիք"»:

46 Ասոնք պիտի երթան յաւիտենական պատուհասին, իսկ արդարները՝ յաւիտենական կեանքին»:

ԴԱԻ ՅԻՍՈՒՍԻ ԴԷՄ

(Մարկ. 14. 1-2: Ղուկ. 22. 1-2: Յովհ. 11. 45-53)

26

Երբ Յիսուս աւարտեց այս բոլոր խօսքերը, ըսաւ իր աշակերտներուն. **2** «Գիտէք թէ երկու օր ետք՝ Ջատիկ պիտի ըլլայ, ու մարդու Որդին պիտի մատնուի՝ խաչուելու համար»:

3 Այն ատեն քահանայապետները, դպիրները եւ ժողովուրդին երէցները հաւաքուեցան գաւիթը քահանայապետին՝ որ Կայիափա կը կոչուէր, **4** ու խորհրդակցեցան նենգութեամբ բռնել Յիսուսը եւ սպաննել: **5** Բայց կ'ըսէին. «Ո՛չ տօնին ատենը, որպէսզի աղմուկ չըլլայ ժողովուրդին մէջ»:

ՅԻՍՈՒՍ ԿՕՇՈՒԻ ԲԵԹԱՆԻԱՅԻ ՄԷՋ

(Մարկ. 14. 3-9: Յովհ. 12. 1-8)

6 Երբ Յիսուս Բեթանիա էր, բորոտ Սիմոնի տունը, **7** կին մը՝ որ ունէր թանկարժէք օծանելիքի ալապաստրէ շիշ մը՝ եկաւ անոր ու թափեց զայն անոր գլուխին վրայ, երբ ան սեղան նստած էր: **8** Անոր աշակերտները տեսնելով՝ ընդվզեցան եւ ըսին. «Ինչո՞ւ այս վատնումը. **9** քանի որ այդ օծանելիքը կրնար սուղ գինով ծախուիլ ու աղքատներուն տրուիլ»: **10** Յիսուս հասկնալով՝ ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ կ'անհանգստացնէք կինը. ան լա՛ւ գործ մը ըրաւ ինծի: **11** Որովհետեւ ամէ՛ն ատեն ունիք աղքատները ձեզի հետ, բայց ամէն ատեն չունիք զիս: **12** Ա՛ն որ թափեց այդ օծանելիքը մարմինիս վրայ, ըրաւ իմ թաղումիս համար: **13** Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. "Ամբողջ աշխարհի մէջ՝ ո՛ւր որ այս աւետարանը քարոզուի, ասոր ըրածն ալ պիտի պատմուի՝ իր յիշատակին համար»:

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

ՅԻՍՈՒՍԻ ՄԱՏՆՈՒԹԵԱՆ ԳԻՆԸ

(Մարկ. 14. 10-11: Ղուկ. 22. 3-6)

14 Այն ատեն տասներկուքէն մէկը, որ կը կոչուէր Յուդա Իսկարիովտացի, գնաց քահանայապետներուն եւ ըսաւ. **15** «Ի՞նչ կ'ուզէք տալ ինձի, որպէսզի մատնեմ զայն ձեզի»: Անոնք ալ «խոստացան անոր երեսուն կտոր արծաթ: **16** Այդ ատենէն ետք պատեհուիւն կը փնտռէր, որպէսզի մատնէր զայն **անոնց**:

ՅԻՍՈՒՍ Կ'ՈՒՏԷ ԶԱՏԻԿԸ ԻՐ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒՆ ՆԵՏ

(Մարկ. 14. 12-21: Ղուկ. 22. 7-14, 21-23: Յովհ. 13. 21-30)

17 Բաղարջակերքի առաջին **օրը՝** աշակերտները եկան Յիսուսի ու ըսին անոր. «Ո՞ր կ'ուզես որ պատրաստենք քեզի **պէտք եղածը՝** զատիկը ուտելու համար»: **18** Ան պատասխանեց. «Գացէ՛ք քաղաքը՝ այսինչ մարդուն, եւ ըսէ՛ք անոր. «Վարդապետը կ'ըսէ. "Ժամանակս մօտ է, քո՛ւ քովդ պիտի կատարեմ Ջատիկը՝ աշակերտներու հետ"^Մ»: **19** Աշակերտներն ալ ըրին՝ ինչպէս Յիսուս հրամայեց իրենց, ու պատրաստեցին զատիկը:

20 Երբ իրիկուն եղաւ՝ սեղան նստաւ տասներկուքին հետ: **21** Մինչ կ'ուտէին՝ ըսաւ. «Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի թէ ձեզմէ մէկը պիտի մատնէ զիս»: **22** Չափազանց տրտմեցան եւ անոնցմէ իւրաքանչիւրը սկսաւ ըսել անոր. «Տէ՛ր, միթէ ե՞ս եմ»: **23** Ան ալ պատասխանեց. «Ա՛ն որ ինձի հետ թաթխեց իր ձեռքը պնակին մէջ, անիկա՛ պիտի մատնէ զիս»: **24** Ի՛րապէս մարդու Որդին կ'երթայ՝ ինչպէս գրուած է իր մասին, բայց վա՛յ այն մարդուն՝ որուն միջոցով մարդու Որդին կը մատնուի: Այդ մարդուն լաւ պիտի ըլլար՝ որ ծնած չըլլար»: **25** Յուդա, որ պիտի մատնէր զայն, պատասխանեց. «Վարդապետ, միթէ ե՞ս եմ»: Ըսաւ անոր. «Դո՛ւն ըսիր»:

ՏԷՐՈՋ ԸՆԹՐԻԸԸ

(Մարկ. 14. 22-25: Ղուկ. 22. 14-20: Ա. Կորն. 11. 23-25)

26 Մինչ անոնք կ'ուտէին, Յիսուս հաց առաւ, օրհնեց, կտրեց, տուաւ աշակերտներուն եւ ըսաւ. «Առէ՛ք, կերէ՛ք. ա՛յս է իմ մարմինս»: **27** Նաեւ բաժակը առաւ, շնորհակալ եղաւ, տուաւ անոնց ու ըսաւ. **28** «Բոլո՛րդ ալ խմեցէ՛ք ասկէ. որովհետեւ ա՛յս է իմ արիւնս, նոր ուխտին **արիւնը,** որ կը թափուի՝ շատերուն մեղքերու ներումին համար: **29** Բայց կը յայտարարեմ ձեզի. «Ասկէ ետք բնա՛ւ պիտի չխմեմ որթատունկին բերքէն, մինչեւ այն օրը՝ երբ ձեզի հետ նո՛ր **կերպով** խմեմ զայն իմ Հօրս թագաւորութեան մէջ^Մ»:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԳՈՒՇԱԿԷ ՊԵՏՐՈՍԻ ՈՒՐԱՅՈՒՄԸ

(Մարկ. 14. 27-31: Ղուկ. 22. 31-34: Յովհ. 13. 36-38)

30 Օրհներգելէ ետք՝ գացին Ձիթենիներու լեռը: **31** Այն ատեն Յիսուս ըսաւ անոնց.

---

^Մ Կամ՝ կշռեցից

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

«Դուք բոլորդ պիտի գայթակղիք այս գիշեր իմ պատճառովս, որովհետեւ գրուած է. “Հովիւը պիտի զարնեմ, ու հօտին ոչխարները պիտի ցրուիմ»: **32** Բայց յարութիւն առնելէս ետք՝ ձեզմէ առաջ պիտի երթամ Գալիլեա»: **33** Պետրոս պատասխանեց անոր. «Թէեւ բոլորն ալ գայթակղին քու պատճառովդ, ես բնա՛ւ պիտի չգայթակղիմ»: **34** Յիսուս ըսաւ անոր. «Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ քեզի. “Այս գիշեր՝ դեռ քաղաքը չկանչած՝ երե՛ք անգամ պիտի ուրանաս զիս»: **35** Պետրոս ըսաւ անոր. «Նոյնիսկ եթէ պէտք ըլլայ որ քեզի հետ մեռնիմ՝ բնա՛ւ պիտի չուրանամ քեզ»: Այսպէս կ'ըսէին նաեւ բոլոր աշակերտները:

ՅԻՍՈՒՍ Կ'ԱՂՈԹԷ ԳԵԹՍԵՄԱՆԻԻ ՄԷՋ

(Մարկ. 14. 32-42: Ղուկ. 22. 39-46)

36 Այն ատեն Յիսուս գնաց անոնց հետ վայր մը՝ որ Գեթսեմանի կը կոչուէր, եւ ըսաւ աշակերտներուն. «Հո՛ւս նստեցէք, մինչ ես կ'երթամ հոն՝ աղօթելու»: **37** Իրեն հետ առնելով Պետրոսն ու Ջեբեդէոսի երկու որդիները, սկսաւ տրտմիլ եւ շատ վշտանալ: **38** Այն ատեն ըսաւ անոնց. «Իմ անձս չափազանց տրտում է՝ մեռնելու աստիճան: Հո՛ւս մնացէք եւ արթո՛ւն կեցէք ինծի հետ»: **39** Ու քիչ մը առջեւ երթալով՝ ինկաւ իր երեսին վրայ, եւ աղօթեց՝ ըսելով. «Իմ հա՛յրս, եթէ կարելի է՝ այս բաժակը թող անցնի ինձմէ. բայց ո՛չ թէ ինչպէս ե՛ս կ'ուզեմ, հապա՛՜ ինչպէս դո՛ւն կ'ուզես»: **40** Երբ եկաւ աշակերտներուն, քնացած գտաւ զանոնք ու ըսաւ Պետրոսի. «Այդպէս մէ՞կ ժամ ալ չկրցաք արթուն կենալ ինծի հետ: **41** Արթո՛ւն կեցէք եւ աղօթեցէ՛ք, որպէսզի չմտնէք փորձութեան մէջ. արդարեւ հոգին յօժար է, բայց մարմինը՝ տկար»: **42** Դարձեալ երկրորդ անգամ գնաց աղօթեց՝ ըսելով. «Իմ հա՛յրս, եթէ կարելի չէ որ այս բաժակը անցնի ինձմէ՝ առանց խմելու անկէ, քու կամքդ թող ըլլայ»: **43** Երբ եկաւ՝ դարձեալ քնացած գտաւ զանոնք, որովհետեւ անոնց աչքերը ծանրացած էին: **44** Թողուց զանոնք ու դարձեալ գնաց, երրորդ անգամ աղօթեց՝ նոյն խօսքը ըսելով: **45** Այն ատեն եկաւ իր աշակերտներուն եւ ըսաւ անոնց. «Ասկէ ետք քնացէ՛ք ու հանգստացէ՛ք. ահա՛ ժամը մօտեցաւ, եւ մարդու Որդին պիտի մատնուի մեղաւորներուն ձեռքը: **46** Ոտքի՛՜ ելէք, երթա՛նք ասկէ. ահա՛ մօտեցաւ ա՛ն՝ որ պիտի մատնէ զիս»:

ՅԻՍՈՒՍԻ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

(Մարկ. 14. 43-50: Ղուկ. 22. 47-53: Յովհ. 18. 3-12)

47 Մինչ ան դեռ կը խօսէր, Յուդա՝ տասներկուքէն մէկը՝ եկաւ, եւ իրեն հետ մեծ բազմութիւն մը՝ սուրերով ու բիրերով, քահանայապետներէն եւ ժողովուրդին երէցներէն: **48** Զայն մատնողը նշան մը տուեր էր անոնց՝ ըսելով. «Ո՛վ որ համբուրեմ՝ ա՛ն է, բռնեցէ՛ք զայն»: **49** Եւ իսկոյն մօտենալով Յիսուսի՝ ըսաւ. «Ողջո՛յն, Վարդապետ», ու համբուրեց զայն: **50** Յիսուս ըսաւ անոր. «Ընկեր, ըրէ՛՜ ի՛նչ բանի համար որ եկար»: Այն ատեն մօտեցան, ձեռք բարձրացուցին Յիսուսի վրայ ու բռնեցին զայն: **51** Յիսուսի հետ եղողներէն մէկը՝ երկարեց ձեռքը, եւ քաշելով իր սուրը՝ զարկաւ քահանայապետին ծառային ու խլեց անոր ականջը: **52** Այն ատեն Յիսուս ըսաւ անոր. «Վերադարձո՛ւր սուրդ իր տեղը, որովհետեւ բոլոր սուր առնողները՝ սուրո՛վ պիտի կորսուին: **53** Կը կարծես թէ

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

չե՞մ կրնար հի՛մա աղաչել իմ Շօրս, որ հասցնէ ինձի տասներկու լեգէոնէն աւելի հրեշտակներ: **54** Բայց ի՞նչպէս պիտի իրագործուին գրուածները, թէ այսպէս պէտք է ըլլայ»:

55 Այդ ժամուն Յիսուս ըսաւ բազմութիւններուն. «Իբր թէ աւազակի՞ դէմ ելաք՝ սուրերով ու բիրերով բռնելու գիս: Ամէ՛ն օր տաճարին մէջ կը նստէի ձեզի հետ եւ կը սորվեցնէի, ու չբռնեցիք գիս: **56** Բայց այս ամէնը կատարուեցաւ, որպէսզի մարգարէներուն գրածները իրագործուին»: Այն ատեն բոլոր աշակերտները թողուցին զայն եւ փախան:

ՅԻՍՈՒՍ ԱՏԵԱՆԻՆ ԱՌՋԵԻ

(Մարկ. 14. 53-65: Դուկ. 22. 54-55: Յովհ. 18. 13-14, 19-24)

57 Անոնք որ բռնեցին Յիսուսը՝ տարին Կայիափա քահանայապետին, ուր դպիրներն ու երէցները հաւաքուած էին: **58** Պետրոս հեռուէն հետեւեցաւ անոր՝ մինչեւ քահանայապետին գաւիթը, ներս մտաւ եւ նստաւ սպասաւորներուն հետ, որպէսզի տեսնէ վախճանը: **59** Քահանայապետներն ու երէցները եւ ամբողջ ատեանը կը փնտռէին սուտ վկայութիւն մը Յիսուսի դէմ, որպէսզի մեռցնեն զայն. **60** բայց չգտան: Թէպէտ շատ սուտ վկաներ ալ եկան, ոչինչ գտան: Յետոյ երկու սուտ վկաներ եկան **61** ու ըսին. «Ասիկա ըսաւ. “Ես կրնամ քակել Աստուծոյ տաճարը եւ կառուցանել զայն երեք օրուան մէջ»»: **62** Քահանայապետը կանգնելով՝ ըսաւ անոր. «Ոչի՞նչ կը պատասխանես. ի՞նչ կը վկայեն ասոնք քեզի դէմ»: **63** Յիսուս լուռ կեցաւ: Ուստի քահանայապետը ըսաւ անոր. «Ապրո՞ղ Աստուծով կ'երդմնեցնեմ քեզ, որ ըսես մեզի թէ դո՞ւն ես Քրիստոսը՝ Աստուծոյ Որդին»: **64** Յիսուս ըսաւ անոր. «Դո՛ւն ըսիր: Բայց կը յայտարարեմ ձեզի. “Ասկէ ետք պիտի տեսնէք մարդու Որդին՝ բազմած Զօրութեան աջ կողմը, ու եկած երկինքի ամպերուն վրայ»»: **65** Այն ատեն քահանայապետը պատռեց իր հանդերձները եւ ըսաւ. «Հայհոյե՛ց. ա՛յ ի՞նչ պէտք ունիմք վկաներու: Ահա՛ հի՛մա լսեցիք ատոր հայհոյութիւնը. **66** ի՞նչ կը մտածէք»: Անոնք պատասխանեցին. «Մահապա՛րտ է»: **67** Այն ատեն թընեցին անոր երեսը, ու կռփահարեցին զայն: Ոմանք ալ ապտակելով՝ ըսին. **68** «Մարգարէացի՛ր մեզի, դո՛ւն՝ Քրիստո՛ս, ո՞վ է ան՝ որ զարկաւ քեզի»:

ՊԵՏՐՈՍ Կ՛ՈՒԻՐԱՆԱՅ ՅԻՍՈՒՍԸ

(Մարկ. 14. 66-72: Դուկ. 22. 56-62: Յովհ. 18. 15-18, 25-27)

69 Երբ Պետրոս դուրսը՝ գաւիթը նստած էր, աղախին մը եկաւ անոր եւ ըսաւ. «Դո՛ւն ալ Գալիլեացի Յիսուսի հետ էիր»: **70** Բայց ան ուրացաւ բոլորին առջեւ՝ ըսելով. «Չեմ գիտեր ի՛նչ կը խօսիս»: **71** Երբ դուրս ելաւ՝ նախագաւիթը, ուրիշ աղախին մը տեսաւ զայն ու ըսաւ հոն եղողներուն. «Ասիկա՛ ալ Յիսուս Նազովրեցիին հետ էր»: **72** Պետրոս դարձեալ երդում ընելով ուրացաւ. «Չեմ ճանչնար այդ մարդը»:

73 Թիչ ետք՝ հոն կայնողները եկան եւ ըսին Պետրոսի. «Ճշմարտապէս դո՛ւն ալ անոնցմէ ես, որովհետեւ խօսուածքդ ալ կը յայտնէ քեզ»: **74** Այն ատեն սկսաւ նզովել ու երդում ընել՝ **ըսելով**. «Չեմ ճանչնար այդ մարդը»: Իսկոյն արքադաղը կանչեց: **75** Պետրոս յիշեց Յիսուսի խօսքը՝ որ իրեն ըսեր էր. «Դեռ արքադաղը չկանչած՝ երե՛ք անգամ պիտի

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

ուրանաս գիս»։ Եւ դուրս ելլելով՝ դառնապէս լացաւ։

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ՏԱՐՈՒԻ ՊԻՂԱՏՈՍԻ
(Մարկ. 15. 1: Ղուկ. 29. 1-2: Յովհ. 18. 28-32)

27

Երբ առտու եղաւ, բոլոր քահանայապետներն ու ժողովուրդին երէցները խորհրդակցեցան Յիսուսի դէմ՝ որ մեռցնեն զայն: **2** Երբ կապեցին զայն, տարին եւ մատնեցին Պոնտացի Պիղատոս կառավարիչին:

ՅՈՒՂԱՅԻ ՄԱԸԸ
(Գործ. 1. 18-19)

3 Այն ատեն Յուդա, որ մատնեց զայն, տեսնելով որ դատապարտուեցաւ՝ զղջաց, վերադարձուց երեսուն կտոր արծաթը քահանայապետներուն ու երէցներուն, **4** եւ ըսաւ. «Մեղանչեցի՝ անմեղ արիւն մատնելով»։ Անոնք ըսին. «Մեզի ի՞նչ, դո՛ւն անդրադարձիր»։ **5** Ան ալ ձգեց արծաթը տաճարին մէջ, դուրս ելաւ, ու գնաց՝ խեղդեց ինքզինք: **6** Քահանայապետներն ալ առնելով արծաթը՝ ըսին. «Արտօնուած չէ դնել ատիկա “կորբանին մէջ”, քանի որ արիւնի գին է»։ **7** Եւ խորհրդակցեցան, ու գնեցին անով բրուտին արտը՝ օտարականներու գերեզմանատուն ըլլալու համար: **8** Ուստի այդ արտը կոչուեցաւ «Արիւնի արտ» մինչեւ այսօր: **9** Այն ատեն իրագործուեցաւ Քերեմիա մարգարէին միջոցով ըսուած խօսքը. «Եւ առին երեսուն կտոր արծաթը, գինը անոր՝ որ գնահատուած էր, որ Իսրայէլի որդիներէն **ոմանք** գնահատեցին, **10** ու տուին զայն բրուտին արտին, ինչպէս Տէրը հրամայեց ինծի»:

ՊԻՂԱՏՈՍ ԿԸ ՀԱՐՅԱԶՆՆԷ ՅԻՍՈՒՍԸ
(Մարկ. 15. 2-5: Ղուկ. 23. 3-5: Յովհ. 18. 33-38)

11 Յիսուս կայնեցաւ կառավարիչին առջեւ: Կառավարիչը հարցուց անոր. «Դո՞ւն ես Հրեաներուն թագաւորը»։ Յիսուս ըսաւ անոր. «Դո՛ւն կ'ըսես»։ **12** Բայց ոչինչ պատասխանեց՝ երբ կ'ամբաստանուէր քահանայապետներէն ու երէցներէն: **13** Այն ատեն Պիղատոս ըսաւ անոր. «Չե՞ս լսեր, ո՞րքան կը վկայեն քեզի դէմ»։ **14** Բայց չպատասխանեց անոր. ո՛չ մէկ խօսք **ըսաւ**, այնպէս որ կառավարիչը մեծապէս զարմացաւ:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԻ ՄԱՀՈՒԱՆ
(Մարկ. 15. 6-15: Ղուկ. 23. 13-25: Յովհ. 18. 39-19. 16)

^u Այսինքն՝ տաճարին գանձանակը

^p Ոմանք չունին՝ Երեմիա

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

15 Տօնին ատենը կառավարիչը սովորութիւն ունէր բանտարկեալ մը արձակել բազմութեան, ո՛վ որ ուզէին: **16** Այն ատեն ունէին երեւելի բանտարկեալ մը՝ Բարաբբա կոչուած: **17** Ուրեմն երբ հաւաքուեցան՝ Պիղատոս ըսաւ անոնց. «Ո՞վ կ'ուզէք որ արձակեմ ձեզի. Բարաբբա՞ն, թէ Յիսուսը՝ որ Զրիստոս կը կոչուի»: **18** Քանի որ գիտէր թէ նախանձի՝ համար մատնած էին զայն:

19 Երբ ինք բազմած էր դատարանը, իր կինը **մէկը** ղրկեց իրեն եւ ըսաւ. «Դուն գործ մի՛ ունենար այդ արդարին հետ, որովհետեւ այսօր շատ չարչարուեցայ երագիս մէջ՝ անոր պատճառով»:

20 Բայց քահանայապետներն ու երէցները համոզեցին բազմութիւնը, որ Բարաբբա՞ն խնդրեն եւ Յիսուսը կորսնցնեն: **21** Կառավարիչը ըսաւ անոնց. «Այս երկուքէն ո՞վ կ'ուզէք՝ որ արձակեմ ձեզի»: **22** Անոնք ըսին. «Բարաբբա՞ն»: Պիղատոս ըսաւ անոնց. «Հապա ի՞նչ ընեմ Յիսուսը՝ որ Զրիստոս կը կոչուի»: **23** Բոլորն ալ ըսին անոր. «Թող խաչուի»: Իսկ կառավարիչը ըսաւ. «Բայց ի՞նչ չարիք ըրած է»: Անոնք ա՛լ աւելի կ'աղաղակէին. «Թող խաչուի»: **24** Պիղատոս՝ տեսնելով թէ անօգուտ է, այլ մանաւանդ աղմուկ ՚կը բարձրանայ՝, ջուր առաւ, ձեռքերը լուաց բազմութեան առջեւ եւ ըսաւ. «Ես անպարտ եմ այդ արդարին արիւնէն. դո՛ւք անդրադարձէք»: **25** Ամբողջ ժողովուրդը պատասխանեց. «Ատոր արիւնը թող ըլլայ մեր վրայ ու մեր զաւակներուն վրայ»: **26** Այն ատեն Բարաբբա՞ն արձակեց անոնց, եւ խարազանելով Յիսուսը՝ յանձնեց անոնց որպէսզի խաչուէր:

ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ ԿԸ ԾԱՂՐԵՆ ՅԻՍՈՒՍԸ

(Մարկ. 15. 16-30: Յովհ. 19. 2-3)

27 Այն ատեն՝ կառավարիչին զինուորները առին Յիսուսը պալատէն ներս, ու **զինուորներուն** ամբողջ գունդը հաւաքեցին անոր շուրջ: **28** Մերկացնելով զայն՝ հագցուցին անոր որդան կարմիր վերարկու մը, **29** եւ հիւսելով փուշէ պսակ մը՝ դրին անոր գլուխը, ու եղէգ մը՝ անոր աջ ձեռքը. եւ ծնրադրելով անոր առջեւ՝ կը ծաղրէին զայն ու կ'ըսէին. «Ողջո՛յն, Հրեաներո՛ւ թագաւոր»:⁴ **30** Եւ թքնելով անոր վրայ՝ կ'առնէին եղէգը ու կը զարնէին անոր գլուխին: **31** Երբ ծաղրեցին զայն, հանեցին վրայէն վերարկուն, հագցուցին անոր իր հանդերձները, ու տարին զայն՝ որպէսզի խաչեն:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ԳԱՄՈՒԻ ԽԱԶԻՆ ՎՐԱՅ

(Մարկ. 15. 21-32: Ղուկ. 23. 26-43: Յովհ. 19. 17-27)

32 Դուրս ելլելով՝ գտան կիւրեմացի մարդ մը՝ Սիմոն անունով, եւ ստիպեցին զայն որ վերցնէ անոր խաչը: **33** Երբ եկան տեղ մը՝ Գողգոթա կոչուած, որ կը նշանակէ՝ Գանկի տեղ, **34** տուին անոր լեղիով խառնուած քացախ՝ որպէսզի խմէ: Երբ համտեսեց՝ չուզեց

⁴ Յուն.՝ կ'ըլլայ

⁵ Այսինքն՝ արիւնին պատիժը

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

խմել: **35** Ապա խաչեցին զայն, ու վիճակ ձգելով՝ բաժնեցին անոր հանդերձները. (որպէսզի իրագործուի մարգարէին միջոցով խօսուածը. «Իմ հանդերձներս բաժնեցին իրենց մէջ, եւ իմ պատմունճանիս վրայ վիճակ ձգեցին»): **36** Ու նստած՝ կը պահէին զայն. **37** եւ անոր գլուխին վրայ դրին իր ամբաստանագիրը. «Ա՛յս է Յիսուսը, Հրեաներուն թագաւորը»: **38** Այն ատեն երկու աւազակներ խաչուեցան անոր հետ, մէկը՝ աջ կողմը, միւսը՝ ձախ կողմը:

39 Անոնք որ կ'անցնէին՝ կը հայհոյէին անոր, իրենց գլուխը կը շարժէին **40** ու կ'ըսէին. «Դո՛ւն, որ կը քակէիր տաճարը եւ կը կառուցանէիր երեք օրուան մէջ, փրկէ՛ դուն քեզ: Եթէ Աստուծոյ Որդին ես, իջի՛ր այդ խաչէն»: **41** Նմանապէս քահանայապետներն ալ՝ դպիրներուն ու երէցներուն հետ ծաղրելով կ'ըսէին. **42** «Ուրիշները փրկեց, ինքզինք չի կրնար փրկել: Եթէ Իսրայէլի թագաւոր է, հի՛մա թող իջնէ խաչէն, եւ հաւատանք իրեն: **43** Աստուծոյ վստահած էր. հի՛մա թող ազատէ զինք՝ եթէ կ'ուզէ զինք, որովհետեւ ըսաւ. “Ես Աստուծոյ Որդին եմ»»: **44** Իրեն հետ խաչուած աւազակներն ալ նոյնպէս կը նախատէին զայն:

ՅԻՍՈՒՍԻ ՄԱՆԸ

(Մարկ. 15. 33-41: Դուկ. 23. 44-49: Յովհ. 19. 28-30)

45 ^ԵՎեցերորդ ժամէն՝ մինչեւ իններորդ ժամը՝ խաւար եղաւ ամբողջ երկրին վրայ: **46** Ժամը իննի ատենները Յիսուս բարձրաձայն աղաղակեց. «Էլի՛, Էլի՛, լամա՞ սաբաքթանի», որ ըսել է. «Իմ Աստուա՛ծս, իմ Աստուա՛ծս, ինչո՞ւ լքեցիր զիս»: **47** Հոն կայնողներէն ոմանք՝ երբ լսեցին՝ ըսին. «Ասիկա Եղիա՛ն կը կանչէ»: **48** Իսկոյն անոնցմէ մէկը վազեց, առաւ սպունգ մը, լեցուց քացախով, եւ անցընելով եղէգի մը՝ տուաւ անոր որ խմէ: **49** Միւսները ըսին. «Թո՛ղ, տեսնենք թէ Եղիա պիտի գա՞յ՝ փրկելու զայն»:

50 Յիսուս դարձեալ բարձրաձայն աղաղակեց ու հոգին աւանդեց:

51 Եւ ահա՛ տաճարին վարագոյրը երկուքի պատռեցաւ՝ վերէն վար, երկիրը շարժեցաւ, ժայռերը ճեղքուեցան, **52** գերեզմանները բացուեցան, ու շատ մը սուրբ ննջեցեալներու մարմիններ յարուրթիւն առին. **53** եւ գերեզմաններէն ելան անոր յարուրթեմէն ետք, մտան սուրբ քաղաքը ու երեւցան շատերու:

54 Բայց հարիւրապետը եւ անոր հետ Յիսուսը պահողները, երբ տեսան երկրաշարժն ու պատահածները՝ չափազանց վախցան, եւ ըսին. «Ճշմարտապէս ասիկա Աստուծոյ Որդին էր»:

55 Հոն շատ կիներ կային, որոնք հեռուէն կը նայէին. անոնք Յիսուսի հետեւեր էին Գալիլեայէն՝ իրեն սպասարկելու: **56** Անոնց մէջ էին Մարիամ Մագդաղենացին, Յակոբոսի ու Յովսէսի մայրը՝ Մարիամ, եւ Զեբեդէոսի որդիներուն մայրը:

ՅԻՍՈՒՍԻ ԹԱՂՈՒՄԸ

(Մարկ. 15. 42-47: Դուկ. 23. 50-56: Յովհ. 19. 38-42)

---

^Ե Այսինքն՝ Կէսօրէն

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

57 Երբ իրիկունն եղաւ՝ հարուստ մարդ մը եկաւ Արիմաթեայէն, որուն անունը Յովսէփ էր, եւ ինք ալ Յիսուսի աշակերտ էր: **58** Ան՝ երթալով Պիղատոսի քով՝ խնդրեց Յիսուսի մարմինը. այն ատեն Պիղատոս հրամայեց՝ որ մարմինը տրուի: **59** Յովսէփ առաւ մարմինը, փաթեց մաքուր կտաւով, **60** ու դրաւ իր նոր գերեզմանին մէջ՝ որ փորած էր ժայռի մէջ. եւ մեծ քար մը գլորելով գերեզմանին դուռը՝ գնաց: **61** Մարիամ Մագդաղենացին ու միւս Մարիամը հոն էին՝ գերեզմանին դիմաց նստած:

ԳԵՐԵԶՄԱՆԻՆ ԸՈՎ ՊԱՀԱԿՆԵՐ

62 Հետեւեալ օրը, որ Ուրբաթէն ետք էր, քահանայապետներն ու Փարիսեցիները հաւաքուեցան Պիղատոսի քով, **63** եւ ըսին. «Տէ՛ր, կը յիշենք թէ այդ մոլորեցուցիչը, մինչ տակաւին ողջ էր, կ'ըսէր. “Յարութիւն պիտի առնեմ երեք օրէն»: **64** Ուրեմն հրամայէ՛, որ գերեզմանը ապահովուի՝ մինչեւ երրորդ օրը. որպէսզի իր աշակերտները չգան գիշերուան մէջ, չգողնան զայն եւ չըսեն ժողովուրդին. “Մեռելներէն յարութիւն առաւ», ու վերջին մոլորութիւնը աւելի գէշ ըլլայ քան առաջինը»: **65** Պիղատոս ըսաւ անոնց. «Դուք պահակազօրք ունիք. գացէ՛ք, ապահովեցէ՛ք՝ ի՛նչպէս որ կ'ուզէք»: **66** Անոնք ալ գացին եւ ապահովեցին գերեզմանը՝ քարը կնքելով ու պահակազօրքով:

ՅԻՍՈՒՍԻ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

(Մարկ. 16. 1-10: Ղուկ. 24. 1-12: Յովհ. 20. 1-10)

28

Շաբաթ գիշերը, երբ Մէկշաբթին կը լուսնար, Մարիամ Մագդաղենացին ու միւս Մարիամը եկան՝ տեսնելու գերեզմանը: **2** Եւ ահա՛ հզօր երկրաշարժ մը եղաւ, որովհետեւ Տէրոջ հրեշտակը երկինքէն իջնելով՝ եկաւ, դռնէն մէկդի գլորեց քարը ու նստաւ անոր վրայ: **3** Անոր տեսքը փայլակի պէս էր, եւ անոր հագուստը՝ ձիւնի պէս ճերմակ: **4** Անոր վախէն՝ պահակները ցնցուեցան ու մեռելի պէս եղան: **5** Հրեշտակը ըսաւ կիներուն. «Դուք մի՛ վախնաք, քանի որ գիտեմ թէ կը փնտռէք Յիսուսը՝ որ խաչուեցաւ: **6** Ան հոս չէ, որովհետեւ յարութիւն առաւ (ինչպէս ըսած էր): Եկէ՛ք, տեսէ՛ք այն տեղը՝ ուր Տէրը դրուած էր: **7** Յետոյ շուտով գացէք, ըսէ՛ք անոր աշակերտներուն. “Ան մեռելներէն յարութիւն առաւ, ու ձեր առջեւէն կ'երթայ Գալիլեա. հո՛ն պիտի տեսնէք զայն»: Ահա՛ ըսի ձեզի»: **8** Անոնք ալ շուտով դուրս ելան գերեզմանէն, վախով եւ մեծ ուրախութեամբ, ու վազեցին պատմելու աշակերտներուն:

9 Երբ կ'երթային՝ պատմելու անոր աշակերտներուն, Յիսուս դիմաւորեց զանոնք եւ ըսաւ. «Ողջո՛յն»: Անոնք ալ մօտենալով՝ բռնեցին անոր ոտքերը ու երկրպագեցին անոր: **10** Այն ատեն Յիսուս ըսաւ անոնց. «Մի՛ վախնաք, գացէ՛ք՝ լո՛ւր տուէք իմ եղբայրներու որ երթան Գալիլեա: Հո՛ն պիտի տեսնեն զիս»: »

ՊԱՀԱԿՆԵՐՈՒՆ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆԸ

11 Երբ անոնք կ'երթային, պահակազօրքէն ոմանք գացին քաղաքը եւ պատմեցին քահանայապետներուն բոլոր պատահածները: **12** Անոնք ալ՝ երէցներուն հետ հաւաքուելով

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ

ու խորհրդակցելով՝ շատ դրամ տուին զինուորներուն, **13** եւ ըսին. «Սա՛ ըսէ՛ք. “Անոր աշակերտները եկան գիշերուան մէջ ու գողցան զայն, երբ մենք կը քնանայինք»: **14** Եթէ այդ բանը հասնի կառավարիչին ականջը, մենք կը համոզենք զինք եւ “ապահով կ’ընենք ձեզ»: **15** Անոնք ալ առին դրամը, ըրին ի՛նչպէս որ սորվեցուցած էին իրենց, եւ այս գրոյցը մինչեւ այսօր տարածուեցաւ Հրեաներուն մէջ:

ՅԻՍՈՒՍԻ ՎԵՐՋԻՆ ՊԱՏՈՒԷՐԸ

(Մարկ. 16. 14-18: Ղուկ. 24. 36-49: Յովհ. 20. 19-23: Գործ. 1. 6-8)

16 Իսկ տասնմէկ աշակերտները գացին Գալիլեա, այն լեռը՝ որ Յիսուս որոշած էր: **17** Երբ տեսան զայն՝ երկրպագեցին անոր. բայց ոմանք կասկածեցան: **18** Իսկ Յիսուս մօտեցաւ եւ խօսեցաւ անոնց՝ ըսելով. «Ամէ՛ն իշխանութիւն ինձի՛ տրուեցաւ՝ երկինքի մէջ ու երկրի վրայ: **19** Ուրեմն գացէ՛ք, աշակերտեցէ՛ք բոլոր ազգերը, մկրտեցէ՛ք զանոնք Հօր, Որդիին եւ Սուրբ Հոգիին անունով: **20** Սորվեցուցէ՛ք անոնց պահել ամէն ինչ որ պատուիրեցի ձեզի: Եւ ահա՛ ամէն օր ես ձեզի հետ եմ՝ մինչեւ աշխարհի վախճանը»: Ամէն:

---

¹⁶ Յուն.՝ անհոգ